

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	udg. af Friderich Schwarz
Titel Title:	<u>Lomme-Bog for Skuespilyndere</u>
Bindbetegnelse Volume Statement:	1786
Udgivet år og sted Publication time and place:	[Kbh.] : trykt hos loh. Rudolph Thiele, 1784-1786
Fysiske størrelse Physical extent:	3 bd. :

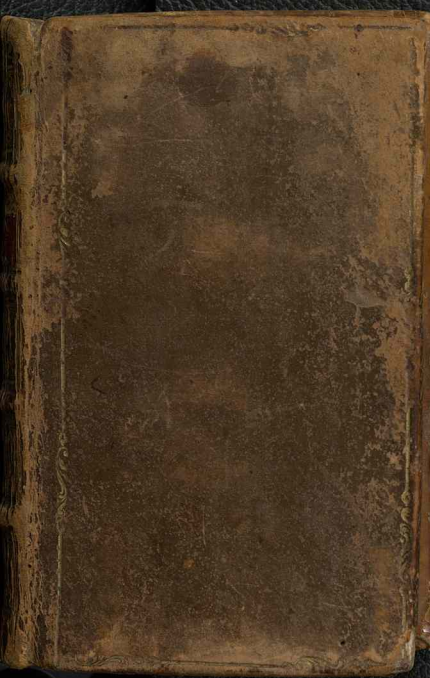
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

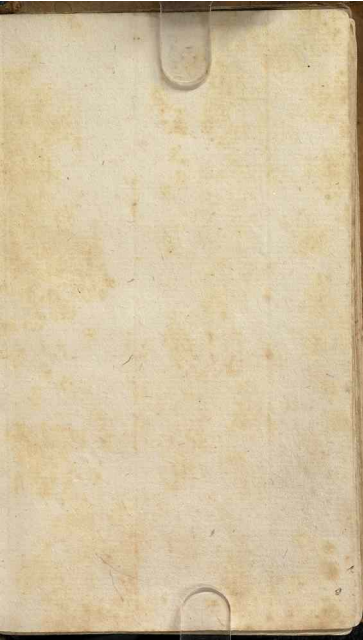
17.47.12

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

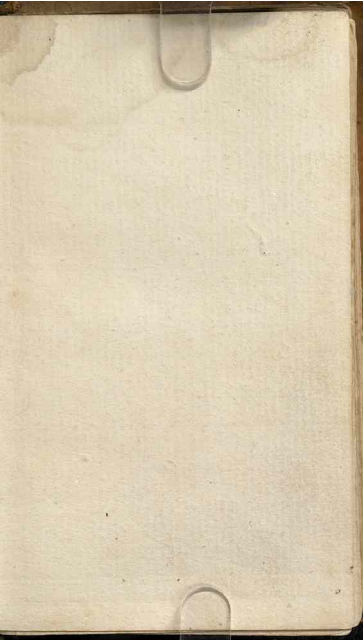

130014485547

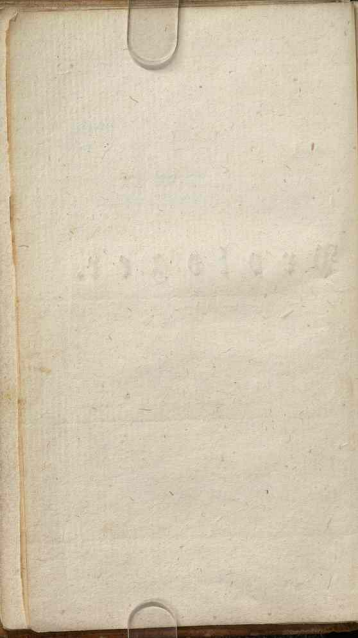
17-47-8

	Pag.
Anekdoter	309.
Paris	324.
Stokholm	332.
Nyeheder paa Skuepladsen	341.
Nye antagne Skuespillere	342.

Prologer.

Nyt Aars
P r o l o g u s
til
en Komedie.

allerunderdanigst præsenteret
af
den heele danske Bande,
1723.

P r o l o g u s.

Saa snart Dækket trækkes op, indkommer
Apollo, Esculapius, Mercurius,
Mars, Vulcanus, Momus, Cupido,
— Sganarell besat med Almanaker,
kommer frem og vil begynde sit Nytaars-
Omise; seer sig om og bliver vaer Apol-
lo, begynder at zittre, men dog søger
at bringe sin Tale frem, saaledes med
Kielsvende Koft og Gebærder:

See Solen vender om, det uye
Har nu frembryder,
A 2 Han

Han seer sig om igien og blir vaer *Vesulapius*, blir mere bange, og repeterer *Verset* igien *Helvendes*, seer sig atter om og fornemmer *Cupido* komme, *Felver* og raaber paa *Suffleuren*:
 Hvad følger efter frembryder? Re-
 terer *Verset* igien, seer sig om, da
Mars og *Vulkanus* kommer frem;
 han kommer derover ganske fra sig
 selv, og raaber:

Hvad meer *Mons. Hammer!* Na jeg
 stakkels *Menneske!* jeg kunde nu min
 Rolle paa mine *Fingere*, men disse man-
 ge *Guder* og har drevet al min *For-*
stand og al min *Beltalenhed* ned i mine
Knæ. *Courage Sganarel*, forsøg end
 engang:

See *Solen* vender om, det nye *Kar*
 nu frembryder,
 I denne *Bande* vi fast alle ere *Jy-*
der.

Nei, det er intet ret. See, der kom-
 mer ogsaa *Momus*; nu er jeg ikke god
 for

for at sige min Mening paa Prosa
meer end paa Vers. (Han tager sit Lær-
flæde op og græder.)

Mercurius.

Jeg er Mercurius, som udaf Luf-
tens Rige,
Mig foreta'r i Dag paa Jorden at
nedstige,
At see, hvor her gaaer til, jeg gierne
vide vil,
Hvad ondt, hvad godt man har paa
disse Skuespil;
Thi gaaer kun alting til paa en til-
børlig Maade,
Maaskee Monarchen vel bevise vil den
Maade;
Nu, saasom Rigerne han kronet har
med Fred,
Paa denne ringe Grund at stige stund-
dom ned.

Momus.

Da anderledes skal man Skuespil
udføre,
Alt hvad jeg hører her, det skurrer
mig i Øre;
Et Stykke bedre vel, end som et and
det gaaer,
Men af det bedste jeg dog Bred i Ø
vet faaer.

Sganarell.

Her Momus er sig lig, og fører
gammel Tale,
Man aldrig har ham seet med anden
Pensel male;
Jeg troer, vor Skuespil just derfor
prises maae,
Naar man en Momus seer med Nak
ken deraf slaae;
Eh! hvis man hørte ham en anden
Snak at føre,
Det

Det kunde vores Sag desmere mis-
tænkt giøre;

Naar andre græder, da allene Momus
leer,

Naar andre frydes, han til Graad
Anledning seer,

Man derfor med hans Dom sig ikke
lader nøie,

Naar Avind laster, man det agter ik-
kun sige;

Spørg andre Guder ad, som taler
med Beskeed,

Til Spectatores.

Nu flyder for mig Vers, det vol-
der jeg blev vred.

Mars.

Jeg efterfølger Momus ei,

Ei laster for at laste,

Men gaaer den sikke Middelvei,

Ei alting vil forkaste,

Ei lukker Die, Dre til
Naar noget høres, vises,
Som udi disse Skuespil
Fortiene kan at prises;
Men derudi jeg intet seer,
Som Marti kan fornøie,
Her gior man kun Komedier
For Dre ei for Die,
Hos andre man dog Stykker seer,
Som mere har at sige,
Nu Kiemper, nu Beleiringer,
Nu Jomfrue: Nov og Krige,
Nu en, der af Fortvivlelse
Sig Livet vil fratage,
Nu Folk omstøbt til Steen, til Træ,
I Lusten gloend' Drage;
Men her i disse Skuespil
Man hør kun Skiemt, Morale,
Som intet andet tiener til,
End dyffe Folk i Dvale.

Sganarel.

Hvis ene flige Skuespil,
 Kan Martis Hjerte glæde,
 Jeg gierne Bei ham vise vil
 Hen i Broelægger: Stræde.

Esculapins.

Jeg som Krigsguden ei vil alt saa
 noie regne,
 Jeg vil kun tale lidt paa Doktor: Bras
 dens Begne,
 Hvi kommer det, at man i hver Komædie
 Indfører Dokterne, for dennem at be-
 lee?

Det synes ligesom man Stykker ei
 kan spille,
 Men mindre Dokterne man sætte skal
 en Pille,
 De gode Mænd i hver Komædie tiene
 maae

Til Folkets Tidsfordriv. I min Tid
var ei saa.

Sganarel.

Herr Doktor bliv ei vreed, vi skiem-
ter og med andre,
Fra en og anden Stand vi med Sa-
tire vandre,
Nu paa en Doktor, nu igien en Ad-
vocat,
Det som det falde kan, vi pleier tage
fat.

Cupido.

Paa dette Skuespil jeg intet har
at giøre,
Thi jeg min Elskov saaer lidt eller in-
tet høre;
En ganske Vinter ei Cupido bliver
nævnt,
Og naar en elsker, da han elsker kun
saa jevnt.

Nei,

Nei, vil man Skuespil Cupido kal
 behage,
 Da maae der høres i hvert Stykke
 Elskovs Klage;
 Da maae en unger Svend udøse Suk
 for Søe,
 For Skov, for Bierg, for Træe, ja
 udaf Elskov døe;
 Thi udi Skuespil er Sielen Pastorale,
 Ei andet høres her, end mavert tørt
 Morale,
 Jeg her mit Herredom at gaae til
 Grunde feer,
 Thi end ved Givtermaal ei sluttet
 Stykkeet meer.

Sganarelk.

Saaledes Skuespil blev øvet fordum
 Dage,
 Da Gialke pleiede sig Livet at fra-
 tage;

Mu Folk kun Egteskab af Interesse
gior,

Om Elskov derfor vi kun lidet mælde
tør.

Foruden dette, vi Acteurs er næsten
Hyder,

Uf stor Koldfindighed. Ud Nare dog
vi hyder

Maaskee Cupido selv til en Tragoedie,
Paa et og andet Mord, som han kan
faae at see.

Vulcanns.

Jeg gaaer paa Komedien somme
Tide

Sær naar jeg faaer at vide,

At man blæser paa Trompetter,

Da gir jeg min Mark, og mig en
Time paa Gallerie sætter,

Naar Musikken endet er, gaaer jeg
bort,

Thi

Thi Komodie i sig selv agter jeg ikke
stort.

Sganarel.

Vulcani Poësie tilkiende noksom
giver,
At af Komedier han aldrig elsker bliver,
Dog hvad Critique og hvad anden
Skionsomhed
Kan ventes af en grov og upoleret
Smed.

Bellona.

At føre Skuespil saaledes ind i Lan-
det,
Jeg holder fore, kan ei tiene fast til
andet,
End styrte tapper Folk hen i Qvind-
agtighed;
Med mange Stæder, som man seer
tilforn er flect,

Hvor Pallas føres ind, der maae Vel:
 lona vige,
 Som dog fra Krilds Tid, i dette
 Tvilling-Rige
 Sit Sæde haver havt, bedækket med
 sit Skiold
 Sit fiere Norden, end mod Romer, —
 Franker — Vold.

Apollo.

Hør giver lidet Lyd! lad Phoebus ogs
 saa tale:
 Hvo som quindagtig tør Minerva vel
 afmale,
 Der sine Sønner til fuldkomne Strids-
 mænd gjør,
 Der Pen, saavel som Sværd i Haan-
 den altid før,
 I hvilken Musa sig med Marte mon
 foreene,

Som

Som paa et Træ, hvor man seer po-
bet to Slags Grene;
En Cæsar Ungdoms Tid ved Pennen
jo bortdrev,
Og Mester over Rom, ved tapper
Viisdom blev;
En Alexander, som fik Verdens Her-
redomme,
Med Sværd i Haanden gik, med Væ-
ger i sin Lomme;
I Nordens Konge vi jo merker Tap-
perhed
Med Viisdom samlet, ja en Salomon
i Fred.
En David udi Krig, Kong Frederich
mon hede,
Tænk derfor el, at det forgieves er
at lede
Paa et Sted Viisdom, Mod, her
seer du begge to,
I Dan-

J Danner: Kongens Bryst endrægte-
 lig at boe.
 See en' Minervas Stad Athenen,
 hvo kan sige,
 Om den var mere stor i Fred end udi
 Krige;
 Hvo decidere tør, om Verdens Dje,
 Rom,
 Til saadan Vælde meer ved Sværd end
 Viisdom kom?
 Mon Kristophanes Athenen har fors-
 dervet,
 Mon han ei heller har den Laurbær-
 frands forhærvet?
 Mon Plautus Rom har gjort qvind-
 agtig og forsagt?
 Moliere ved sin Pen har svækket Frank-
 rigs Magt?
 Jeg hader og beleer de Spaamænd og
 Propheter,

Som

Som ansee Skuespil, for Landet, som
 Kometer,
 Der true Folk med Ondt, da Digt og
 Skuespil,
 Om i Historien man efterblade vil,
 Er heller Frugter af et Riges Magt
 og Ære,
 Og viser Sproget bør blant andre
 Sprog storere,
 Som Land for andre Land, saa med
 Athenen gif,
 Jo mere den blev stor, meer Høihed
 Sproget fik.
 I Sprogets Ziirlighed, i Herredom
 tillige
 Rom har jo taget til. See udi Fran-
 kerige,
 Hvor Sprog og Magten man tillige
 voxe seer,
 Hvor

Hvor Digt og Poesie af Velstand
 Pøde er.

Af en Augusto en Virgilius udsprin-
 ger,

Med en Lovis le grand et Land Mo-
 liere bringer,

Med en Elisabeth en Dryden spirer op;
 En sætter Land i Flor, en Sprog paa
 Werens Top.

Men her paa Spørgsmaal jeg kan ven-
 te mig at høre:

Til Sprogets Tary hvad kan slig
 Skuespil vel gjøre?

Det cultiveres kan jo ved Historier,
 Med andre Skrifter og ved Taler
 udi sær.

Sandt nok, men Skuespil var rette
 Form og Smede,
 Hvor Sprøget dannet blev saavel i
 fordum Tide,

Som

Som det [blir i vor Tid; thi uden
Digtekonst

Og uden Skuespil arbeides sligt om-
sonst;

Jeg derforuden og kan vise anden Nytte,
For at giendrive dem, som Skuespil
ei flytte.

Som bitter Medicin en sund Romes-
die er,

Som en chirurgisk Kniv, der heler,
naar den skær.

Der saarer Hierterne, men tit Forstans-
den læger,

Der først til Hevn, men strax til
Kierlighed bevæger;

En deraf bliver vreed, som seer sin
Karakter,

Sig ændrer fiden, og sin forrig Feil
bekeer.

En

En Kristophanes Athenen derfor dyrket;

Ehi den holdt fore, at han Staden
havde styrket

Meer med Komedier, ja større Toms-
me lagt

Paa Folkets Daarlighed, end Svær-
det, Riis og Magt.

Skiont gamle Skuespil saa kydske og
saa rene

Som disse ikke var. Men følger dem
kun ene,

I Nordens Børn i det, som ret og
lovligt er,

Belee den hele Jord, men ingen udi
sær;

Hold, som til denne Tid, kun med
Satiren Naade,

Saa vindes Priis hos Folk, hos Dan-
ner - Kongen Naade.

Maas

Maaskee Monarken saa, naar Tiden
 lader til,
 Et Die kaste tør til disse Skuespil.

(Derpaa gaae de alle ud, og da Sga-
 narel nu vil fortsætte sin forrige
 Tale blir han vaer Thalia,
 og siger:

Der kommer Thalia, hun forstaaer
 Haandverket bedre; hun talede saavel
 for os da den første Komedie af os
 blev spillet.

Thalia.

Sir Agt Indbyggere i dette ædle
 Rige,
 Sær denne Hovedstad, tillader mig at
 sige,
 At da jeg førstegang paa dette Sted
 fremstod,
 Jeg fandt en Hierte-Angst og Gysen
 i mit Blod;
 Skiont

Skönt selv Apollo mig i Munden
 Ordet lagde,
 Skönt Eders Hænders Lyd gav Tegn,
 at jeg behagde.
 Jeg dog, nu mine Bers har liden
 Synd og Klem,
 I Dag med større Mod til eder træ-
 der frem.
 Da stod jeg skielvendes og torde neppe
 vente,
 At mine Løfter sig et Udfald skulde
 vente;
 Thi Eders ædle Sprog var som i
 Dvale lagt,
 Og for at sige sandt, plad kommen i
 Foragt.
 Men i den korte Tid I haver mig
 besøget.
 Jeg glæder mig at see vor Tales
 Hiir forøget.

Jeg

Jeg seer dets Herlighed hver Dag at
 tage til,
 Nu Fremmede vor Sprog og gierne
 høre vil,
 Det fryder mig og høit, at I har
 selv befundet,
 At mine Løfter har ei ilde været grun-
 det;
 Ja, at min ringe Flid dog ikke var
 omsonst,
 Da jeg til Sproget har lagt Dvelse
 og Konst.
 Dog at det gaaer saa vel, det kan jeg
 ei tilskrive
 Mig og mit Selskabs Flid: det vilde
 med os blive
 Til Latter, Daarlighed, hvis ei en
 større Magt,
 I dette spæde Værk os Haanden havde
 ragt;

Mit

Mit Haab allene er paa Kongens Naade
de grundet,

For Sprogets Opkomst, som Beskyt-
ter vi har fundet,

De og ved denne Soel sig Glands for
mig oprandt,

At hos hans største Mænd jeg ogsaa
Ynde fandt.

Og om min Hiærne har et flygtigt
Bærk udsundet,

Da volder det, at jeg Tilhørere har
fundet,

Som veed at prise Godt, som veed
at vrage Taut,

En mere skionsom Flok man aldrig
samlet fandt.

J har dog midlertid og merket, at
min Skare

Med mig har ingen Flid og Umag vil-
let spare.

Med

Med et og andet Spil jeg har, som
 i et Speil,
 Viist mangen Daarlighed, og hvor man
 tager Feil;
 Men saasom Sandhed er ei altid god
 at høre,
 Saa har jeg mange Ting for eder
 ladt fremsøre
 Af fremmet Siækkerie; dog tænker al-
 drig paa,
 At egne Feil jo til mit Arbeid kan
 forslaae.
 Gid I saa flittig vil herefter os be-
 søge,
 Som I er flittig nok vort Arbeid at
 forsøge,
 Gid kun vor Skueplads saa længe maae
 bestaae,
 Som Folk vil Daarlighed og store
 Feil begaae.

Vi Kongens Naade bær i dette Bærk
 erkiende,
 Og med Takfigelse os mod hans Throne
 vende,
 Til Kilden, hvorfra ned de Naades-
 strømme gaae,
 Der vandet har vor Jord det forbi-
 gangne Aar;
 Vor Sprog har givet Bæxt og hiulpet
 som af Dvale,
 Os aabnet Munden, og tilladet frit
 at tale,
 Os banet Veien til at skrive det paa
 Dansk,
 Som man med mindre Fynd- før læs
 sede paa fransk.
 Tænk Konge, at saa tit man taler om
 de Dyder;
 De Edelstene, som din Krone saa bær
 pryder,

Din

Din Moie, Guds frygt, Flid, den Mild-
hed, Tapperhed;
Harvaagenhed i Krig, Retfærdighed i
Fred.

Vær vis paa, naar man skal en Res-
nik derom skrive,
At aldrig dette da vil udelukket blive!
Da Valde, Herlighed i Riget sæstet
Nod,
I samme Konges Tid kom Sproget
og paa Fod.

(Naar Thalia har endet sin Tale,
siger Sganarel:)

Vi takke skyldigst Madame, paa Ko-
mediernes Begne, nu vil jeg da selv
ikkuns slutte med 2 a 3 Ord.

Sganarel.

Bort danske Moders Maal i Kar
en Moder bliver,

B 2

Dg

Og med Komediekonst sit første Foster
 giver;
 Hver Stand kan skue frit sit Levnet
 derudi,
 Som er et Dydens og Udydens Skil-
 lerie.
 Du Landets Fader, vær du Barnets
 Foster: Fader,
 Vi vores Flid ndi din Naade overlader,
 Smidlertid vi med et Hjerter alle staaer,
 Og ønsker Kongens Huns et glædeligt
 Nytt Aar!

Joh. Ulse.

Peder Sald.

Magnus Skov.

Jens Søberg.

J. W. Gram.

Henrich Wegner.

Pilloj.

P. Sparbier, Rasmus Sammer,
 Componist af Musikken. Copiist og Dieteur.

Pro.

Prolog

til den tredie Forestilling af Originalkomedien Søofficererne,
sagt af Instruktør Schwarz.

D, hvor de allesammen vilde see,
Dersom de kunde titte ind og see
Forfatteren til Stykket, hvor den Kry-
ster

Nu gaaer imellem Frygt og Haab og
ryster!

Den Handelsmand, der blegner som
et Lig,

Naar Rygtet siger at den gode Krig
Er snart forbi, kan ikke mere have
Naar han skal til at aabne sine Breve,
End vor ny Autor gjør. So, so!

Man seer

Han søger selv hvor let hans Stykke er
 I denne store Vægtstaaal. Saa ser
 hippet

Han var at see det opført, saa be-
 fippet

Er Manden nu, da Fosteret skal frem
 Og faae sin Dødsdom eller Liv af dem.

Han tilstaaer selv, at dette første
 Stykke

Har gjort en stor, en uskatteerlig Lykke.
 Det for vor gode Dronning Naade
 fandt

Og vor tilbedte Christians Bisald
 vandt,

Med glædest Gienlyd af et fuldt Par
 terre.

Hvad kan den bedste Autor ønske mere?
 Dog al den Deel han de to Aftener
 faae

Og hørte, tør han ikke stole paa.
 Han veed det er vor gode Herskabs
 Naade

At dømme altid efter medfødt Naade:
 Og naar der klappes, klapper alle med.
 Det kommer af Danſk Kongekierlighed.
 Men nu er rædsom tredie Aftenkommen,
 Da Publikum ſkal ſelv affige Dommen.
 Det drager alt Kritikens ſkarpe Sværd,
 At lønne Auctoren ſom han er værd.

Hm! ſiger han: hvi lod jeg ikke
 være?

Her ſtrander muelig al min Auctorære.
 Ak, den Forvovenhed var alt for ſtor,
 At vilſe gaae i Holbergs Kiempespor!
 Ja i de Spor, en Wibe, Wefſel,
 Falſen

Og flere fandt, kan jeg ſmukt brække
 Halsen.

Og ikke een vil ynke mig. O nei!
 Man spørg: hvad vilde han paa den
 Galei?

Jeg vilde trøste ham, saa got jeg
 kunde;
 Men han fandt ingen Smag i mine
 Grunde.

I deres Karakterer, sagde jeg,
 Er een og anden heldig Penselsstreg.
 Og jeg kan ikke troe, Parterret nender
 At dømme strengt. De har for man-
 ge Venner

Ved deres muntre Sundhedstidende —

Al, raabte han, hinc illæ lacrymæ,
 Der ligger Knuden. Diffe bittre Blade
 Gjør ganske vist mit arme Stykke
 Skade.

Alting har følt Satyrens skarpe Tand:
 Den

Den ny Philosophie og Seltfervand —
 Rhabarbersyrup og følsomme Sieler —
 Og Modens Bers og Jis og hse
 Hæle —

Bessignet Puff, tolv Netter Smør-
 rebrod —

Geniemænd, Faaremælk og Ublegrød —
 Qualm, Middagsføvn og Leiligheds-
 poeter —

Og Aktier og smalskuldrede Kareter —
 Roketter, Sminke, malet Duffetoi —
 Vor raske Ungdom, Østers, Butter-
 dei —

Ja Pølsegilder, Konsultationer —
 Og Valbye Gæs og Stadens Ama-
 zoner —

Uhyre Spænder, bitte Kritici —
 Og Kierlighed og Cremor tartari —
 Nathuer, Frikadeller, Debersvende —

O, sagde jeg, at den Kritik faaer
Ende,

Behoves ei. Troe kun, Parterret giv
I Aften hvad det har gjort ofte før.
Først sidder det der som den strenge
Dommer,

Der ingen Dine har og ingen Lommer.
Men naar først Stykkets Helte kom
me frem,

Den gode Dommer ynkes over dem,
Og finder alting taaleligt, og kiender
I stakkels Autors Sag — med begge
Hænder.

Saa spaaede jeg og al hans Frygt
forsvandt;

Nu maae de domme om jeg spaaede
sandt.

Tode.

Bers

Verb

til

Skuespillere af begge Rion.

1848

General and Particular

Til
Hortulan

den 27. Februar. 1779.

For sidste Gang saae vi dig da be-
træde
Theatret, hvor Du var saa tit vor
Lyft;
For, naar jeg saae Dig, stæeg mit
Barm af Glæde,
Nu saae jeg Dig, høit soulmede mit
mit Bryst,
Men Omhed ei udspændte dette Hierte,
Som fordum, naar Du kom som Lu-
signan
Som Jarvis, Berlingen, men bitter
Smerte;
Ha! det din Afskæed var, vor Hor-
tulan! —

Stum, som din Sorg, som Benners,
der omringe

En døend' Ven, var Smerten ved Dit
Tab;

Vi brød den Stilhed kun for Dig at
bringe

De tit misbrugte men dig skyldte
Klap.

Du kom for os et tungt Farvel at
byde;

Du taug; Du græd; men jeg græd ei
med dig.

Før pleied' steds' min Graad med Din
at flyde,

Nu var mit Bryst for fuldt af Sorg
og Dig —

Nu gif Du bort — Vort sidste Haab
Dig fulgte,

Det svage Haab, hvormed vi smig-
red' os;

Vi for os selv med Flid din Svag-
hed dulgte,

Og haabede, Du var ei tabt for os;
Men da Du bød Dig for Landets
Fader;

Da Du bød ham og os et stumt Fare-
vel;

Den Tanke, os vor Hortulan forlader,
Stoed fast med grusom Bished i vor
Siel. —

Du er da tabt! — Din Svaghed og
Din Velde

Er Skiæbnens Bink — Og hvo kan
bestaae mod den?

Men da vor Graad er svag mod Skieb-
nens Vælde,

Kan Musen da ei frelse deres Ben?

Hun, ved hvis Kraft Du smeltede
hvert Hierte,

Ei dræbe Aldrens Kulde med sin Ild?
Hun

Hun, som ved Dig saa tit forjog min
Smerte,

Thalia da ei læge med sit Smil? —

Ha! — Graad bedækker Melpomenes
Kinder,

Om hendes Gunst og Afsmagt vidner
den,

I Smilen selv paa Lunens Muses
Kinder

Eres Præg af Sorg for hendes tabte
Ben.

De da, som vi, kan kun Dit Tab
beklage? —

Ha! dersom Skiebne's Bink bortfal-
der Dig

Med roelig Fryd at krone Dine Dage
Jeg signer den; — lignt vi skal tabe
Dig. —

Men da vi tabe ham, skal da hans
Minde

Udflettes, glemmes, og døde bort blant
os? —

Skal da en elsket Kunstners Navn
forsvinde

Som dens, hvis Fødsel er hans hele
Noes? —

En Laurbærkrands hans solvgraa Iffe
pryder;

Naar visner Daphnes Blad? — Vær
da hans Noes

Uddøe? — Og ingen Skialds Sølv-
harpe lyder,

Som om den Tabte nu var kier for
os.

Hvi tier alle Sagens Danske Søns-
ner?

Hvi glemmer de, det Pligt for Vars-
den er,

At han med Evighed den Mand bes-
lønner,

Hvis

Hvis Dyd hvis Kunst er evig Hæder
værd?

See Albion — det stolte Folk ved
Seine,

Og Tydskland ære sine Kunstnere;
Skal vi allene stedse da fortiene
Den Daddel, at blant os miskiendes
de? —

Mon ei Voltaires Hæders Sange lode
Om Frankrigs Lecouvreur, Gaußin,
Elairon? —

Mon Ekhof nys unævnt i Tydskland
døde? —

Er Garriks Navn urøest i Albion? —
Og her! — hvor tit en Hær af Har-
per lyder

Til Noes for den, som ingen kiendte
før;

Som dør ugrædt, hvis Penge er
hans Dyder,

Com

Som glæder første Gang, ved det han
 døer,
 Her ties Han! — Dans Bards! —
 Hvi forstummer
 Du Dydens Skiald? — Han var dens
 Tolk som du;
 Er Barders Chor begravet dybt i
 Slummer? —
 Er Harpen stum, at den ei høres nu? —
 Dans Bards Sang til Danmarks
 Ære lyder;
 Nu stræber han at lokke vældig Lyd
 Af Harpen frem om Danstes ædle
 Dyder,
 Som søgte Dydens Lon i Dydens
 Fryd.
 Og længe røved' Svagbed ham den
 Glæde
 At see i Musers Tempel Hortulan! —
 Vi

Vi dig nu tabte; vi dit Tab bør
 qvæde;

Og at vi kunne høres, tier han.

I Bøllysts Skid en Hør af Varder
 glemmer,

At Sang er skabt til at udbrede Dyd;
 Ei Dydens Noes forkynder deres Steu-
 mer;

De synge Bacchus's og Cotyttos Fryd.
 Vel at de tie ham! — Ei bør de
 nævne

Bør Hortulau — Bør han ei Dydens
 Ven? —

Men Verden Dyd og ham paa dem
 skal hevne,

De taug dens Noes; De ties skal
 igien. —

En Hør af Varder lader Harpen klinge
 I Løndem, Brødre og sig selv til
 Lyst! —

O! hør:

O! haved een af dem sin Røst at
synge

Hans Røst, da taug min unge svage
Røst; —

Ehi da fandt Hortulan en sværdig
Sanger! —

O! kunde dog min Sang opvække een,
Som stolt, af Guders Jld, af Om-
hed svanger

Lod klinge Hæders Sang for Dydens
Ben.

Som gav ham det, jeg ei formaaer
at give

Vis Evighed — mit Maal da op-
naaet er.

Om Varde-Navn mig end skal næg-
tet blive,

Af mig — den Yngste mellem dem,
som røre

Selv Harpen i det Varderige Nord,
Skal

Skal — jeg er stolt deraf — Skal Nordens
 høre,
 Jeg saae, jeg elskte ham — og han
 var stoer. —
 Dans Skiald! jeg første Gang maae
 nu misunde
 Din Sang sin raske Flugt, sin Evi-
 ghed;
 Hvis høit som din min Sang sig høve
 kunde,
 Den evig blev, og han blev evig med.
 Stort, elsket lever vel den Edles
 Minde
 Hos hver, som saae ham, og indsaae
 hans Værd;
 Men er det Noe? — Hans Navn skal
 da forsvinde,
 Saasnart den Slægt, som saae ham,
 uddød er?

Og Phæbi Yndlinger! I det tilstæ-
der? —

Forglemmes han, i Eders Skiebne
seer,

Og naar en Kunstner nægtes evig
Hæder

Hvad anden Løn mon ham da væ-
dig er.

Lad Harpen, Penslen, Meislen virk-
som være

Belønne Kunstnerens Fortienester, —
Det bliver Hortulans og Eders Være,
I blive Muserne og Danmark kier.

Ehi han var deres Ven; I vilde blive
Dem kier som han! Ha kunde jer min
Sang

Oplivet af min fulde Siel henrive!
Man tilgav mig, den ei ham værdig
klang.

Han øste Lyst til Dyder i mit Hierte,
Han

Han tændte Had mod Laster i mit
 Bryst;

Han lærte mig at dele andres Smerte;
 Froe avindfrie at skue andres Lyst —
 Saa vil jeg rose dig, ei stolt opregne
 De Evner, som saa ofte henrev mig;
 En Lessing opstaaer vel i disse Egne;
 Saaledes kan kun han berømme dig —
 Og naar han nævner os de Mænd,
 som skabte

Med ædel Aand Thalix Tempel her —
 Da skal han nævne dig, dig — som
 som vi tabte —

Dig — ei den sidste blant Dans Nær
 seier;

Han vise skal de Midler, du anvendte
 Til at aflokke Smil, aftvinge Graad;
 Og Kunstens Unglinger skal kunne
 hente

Uf dit Exempel Lærdom, Bærsel, Raad.
 Og

Og længe — længe skal du nyttig være.
 At naar da i din Kunst opstaaer en
 Mand

Med Kraft, med Mand som du, da
 skal det være,

Hans stolte Roes — Han er som Hortu-
 tulan —

Men da, skiont død for os, du endnu
 lever

For dem, som fiende — dem, som
 elske dig.

Modtag da mit Lovvel! — Min Bøn
 sig hører

Til Himlen — den dig gjøre lykkelig —
 Lev Venners Lyst, som du var før
 vor Glæde! —

Dit Hierte er elskværdigt, som din
 Kunst;

Det veed jeg og enhver som saae dig
 græde!

I giennemtrængt af Landets Faders
Gunst,

Den Dyd, hvis Tolk du stedse var,
udbrede

Steds over dig sin stille rene Lyst!—

Smag længe Omhed's søde sande Glæde

Lig den, du før udbredte i vort

Bryst! —

Kahbek.

Et vise Seflers Slægt, hvad Aand,
 hvad Undighed,
 Aglaes tause Smil udbreder. Hen-
 rykt stemte
 Du Luthen, da Du sang om den Hen-
 rykkelse,
 Som nys ved Bifaldstegn enhver be-
 vidnede.

Til Jomfr. Alstrup, i [den værdige Fader.]

Lovise naar hun savner
 Sin Carl, og henrykt er,
 Seer man hun intet savner
 Naar Carl kun hendes er.
 Naar hun det Haab, kun skuer
 I Møde, skuffet veed
 Og alting hende truer
 Med vis Elendighed;
 Med voldsom strakte Seener
 De tragiske søle Skrig,
 Vor Alstrup ei forener
 For at beklage sig.
 Det Sorgens Sprog hun taler,
 Som trænger til vor Siel,
 Saa i Lovises Qualer

Hvert Hierte tager Deel.
Bed hendes Beemods Stemme,
Naar hendes Graad man seer.
Kan Kristarcher glemme,
Det Konstens Blendværk er;
Men den, som Elskov kiender
Af tung Erfarenhed,
Sin Tanke did henvender,
Og sælber Taare med.

Thoroup.

 Til Gielstrup.

Du daglig nye Skikkelser
 Vaata'r, hvoraf den ene er
 Den anden ikke lig,
 Og hvo vil nægte, at i dig
 Som Anselm, Tonny og som Peer,
 Man Sandhed og Naturen seer.
 Dig, som var nys Cassander før,
 Til Arv nu Ritlen blot ei givr:
 Du stedse troe din Karakter
 I Mæle, Klæder, Anstand er.
 Hvor herligt staaer det i din Magt
 Alt at forandre med din Dragt!

Thorouy.

I Anledning af Tomse. Frø:
lichs Død.

Omsonst min Sang tilbagekalded'
Dig, *)

Alt Graven nær, af Harpens Smiger
træt;

I Dødens Arm, Anine blev Du det,
Du her ei kunde blive — lykkelig.

Saa iler hen sin korte Blomstervei
Den yndte Bæk, en eenlig Digter
fandt;

Kort, som dens stille Fart, hans
Bellyst svandt,

Et Dyb han siner hist, men Bækken ei.

Der

*) See forr. Aarg. V. 67.

Der grubler Tanken, der veemodig
hang

Det taarevante Blik i Dybet hen,
Og seer i Dybet sitrend' Himmelen,
Og Skiebne's dunkle Plan og Livets
Gang.

Saa ilte hen sin korte Blomstervei,
Den ædle, skønne Pige, her vi saae
Hun svandt — o vel os! dog vor Graad
kan naae

Annes Grav, skönt vi seer Hende ei.

Anne ei, vi Mønstret eie kun;
Kun Lillien, der om sig hældede
Mod Hendes Hvilested, var skøn,
som Hun,
Var reen, som Uenen, den omaandede.

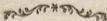

Bed Læssings Død.

Henfarne Skiald, som! Harpen rørte
Saa mesterlig!
Selv Muserne henrykte hørte
Din Sang og Dig.
Modløse staae de nu og tie
Omkring Din Grav!
Og Dig til Evighed indvie
Med Taarers Hav.

B.

Afhandlinger

og

Efterretninger.

STANDARD

CHRONICLE

Beaumarchais
F O R S Ø G
over
det alvorlige Skuespil.
(Slutningen.)

Jeg skulde ikke sige et Ord mere,
hvis jeg ikke havde andet end et
Arbejde at hævne, der var faldet igien-
nem, og som jeg kunde have været
svag nok, til at troe at være god. Men
det er maaskee ikke ligegyldigt her at
fremsætte de sande Aarsager til et Styk-
kes Lykke, hvilket man har sagt lige-
saa

saa meget ondt om, som man frivil-
 lig har grædt derved. Denne skin-
 barlige Modsigelse har dette gode ved
 sig, at den ikke kan criticere det al-
 vorlige Skuespil, uden tillige at holde
 en Lovtale over Faget, og det er just
 det jeg vilde fastsætte.

En levende og vedvarende Deel-
 tagelse siger man, har ene gjort Eu-
 genies Lykke. Lad saa være; men
 denne Deeltagelse er hverken en Virk-
 ning af Slumpelykke eller et lykkeligt
 Indfald, hvilket man har gjort mig
 den Ære at troe; det er en naturlig
 Følge af sande Grundsætninger, der
 ikke trænge til, at man skal blive
 dem vaer for at føle dem, som hos
 de Mynstere man er bleven enige
 om, fordi de ere tagne af Naturen,
 der

der ligesaa lidet bedrager den Ukyndige, som den Lærde. Bed at særskille dem, vil mine Læsere selv see: at dersom mit Drama ikke er desto bedre, saa er det mindre, fordi jeg har vandret som en Blind i et fremmet Land, end fordi jeg har slet udført, hvad jeg nøiagtig havde overlagt. Mit Drama skal selv være denne Undersøgelse underkastet, og naar mine Kunstgreb og mine Mangler saaledes ligge for hele Verdens Dine, og viser det gode som tilhører Tingen, og det slette allene mig, vil det være lige tienligt for dem, som vilde forsøge at høste paa denne nye Verdens Ager.

Emnet til mit Drama er den Fortviivelse, hvori Uforsigtighed og
andres

andres Ondskab kan lede en ung,
uskyldig og dydig Pige, i den vigtigste
Handling i Livet. Jeg har forøget
dette Skilderie med tilfældige Begi-
venheder, hvilke endnu mere forøge
dets Interesse. Jeg har sammen-
trukken Handlingen paa saadan en
Maade, at kun saa handlende Perso-
ner udføre denne Dags Tildragelse;
kort, jeg har forenet den dobbelte
Fordeel — vigtig for det alvorlige
Skuespil — at være stærk i Tingene,
og jevn i Maaden at behandle dem.
Jeg har givet mine Personer hver sin
Karakter, som jeg ikke har taget paa
Slump, ikke heller ere de skikkede til
at kontrastere med hinanden (et Mid-
del, som Diderot meget rigtig har
bevist, kun er ubetydelig, lidt sand-
synlig, og i det høieste passende paa
det

det lystige Skuespil) men jeg har valgt dem af den Beskaffenhed, at de paa den naturligste Maade bidrage til at forstærke Hovedinteressen, betræffende Eugenie, og siden ved at forene alle disse Karakters Spil med Indholdet af Romanen, har jeg ved Udfaldet fundet Nettesnoren, hvorefter enhver af disse burde dannes, ja næsten ogsaa deres Samtaler.

Jeg havde sagt: det er ikke nok at min Heltinde paa denne Aften, skulde gradeviis plages, lige indtil en overspændt Smerte og Fortvivlelse, jeg bør, for at gjøre hende ligesaa ininteressant som ulykkelig, gjøre hende til et Mynster for Fornuft, Adel, Bærdighed, Dyd, Yndighed og Mod. Jeg vil hun skal være ene, og ikke have
sin

sin Styrke uden af sig selv allene; jeg vil derfor saaledes omringe hende: at hendes Fader, hendes Elsker, Tante, Broder, ja lige indtil Fremmede, og alt hvad som haver nogen Sammenhæng med dette sig ganske overgivende Slagtoffer, ikke skal gjøre et Skridt, ikke sige et Ord, som jo forøger den Ulykke, jeg i Dag vil overvælde hende med.

Jeg har end videre sagt: det er ikke nok at den Massa af Tildragelser tynger paa denne Ulykkelige; for at give Fornøielsen og Interessen mere Tilvegt, saa vil jeg: at alle Personernes Stillinger skal være det Modsatte af deres Ønsker, den Karakter jeg har tillagt dem, og at Tildragelsen som samler dem igien, stedse har
 en

en ligesaa smertefuld som forskjellig
 Udfigt for enhver især. Eugenie, som
 aldeles er opfyldt af sit Feiltrin, øns-
 kede gjerne at gjøre det mindre, ved
 at tilstaae det for sin Fader, men af-
 holdes derfra ved sin Tante og Mand.
 Saasnart hun havde givet sine Plig-
 ter Fortrinet for enhver Betragtning,
 saa vilde dette skrækkelige Lys, disse
 fordærvelige Hændelser, være en Følge
 af denne Tilstaaelse, sætte hende i saas-
 dan en Tilstand, førend Strykket var
 til Ende, at man ikke kunde holde sig
 fra at skielve for hendes Forstand og
 Liv.

Greven af Clarendon, forelsket i
 Eugenie, men henreven af Vergjerrig-
 hed, ønsker at skilte den Utroeskab,
 som denne Lidenstkab kommer ham til
 at

at begaae imod sin Kiereste, under et bedrageligt Udvotes; hans Kierlighed, som er nær ved at røbe ham, og dens ne Aftens uventede Hændelser, sætte ham uophørlig, blot for at blive demaskeret. Siden, naar Omhed, Forskydelse og Vren igien fører ham for Eugenie's Fødder, møder han overalt Gølthed, Haardhed og Afslag; hans Stilling, som stedse er det Modsatte af hans Karakter og Egennytte, volder ham Bekymring fra den ene Ende til den anden i Romanen.

Baron Hartley, god Fader, men heftig Mand, vil have Madame Murrer til at billige det Ægteskab, han har bestemt Eugenie; men hos sin Datter finder han intet uden Tavshed og Bekymring, og hos sin Syster
 Wit:

Bitterhed og Hefstighed. Saasnart han hører, at Eugenie er Greven af Clarendons Kone, saasnart hans Kierlighed for hende har drevet ham til at forlade hende dette Givtermaal, ja selv at tilståede det, da faaer han at vide at det hele er intet uden et afskyeligt Bedragerie; han bliver rasende, og ønsker at kunde hævne sig; hans Forsætter kuldkastes, og han ansetroer denne Hævn til sin Søn. Tildragelsen med Duellen gjør ham ulykkeligere end han var. Ved at lade ham saaledes stedse gaae over fra Hefstighed til Sorrig, og fra Sorrig til Fortvivlelse, har jeg i Hensigt til ham opfyldt hvad jeg havde foresat mig med alle Personerne.

Madame Murer, stolt, bydende, uforsigtig, og som troer at have giort alt,
for

dende private Bekymringer, og Hoved-
 tildragelsen bliver mere og mere grue-
 lig for alle, det alvorlige Skuespils
 Interesse kan voxe til det uendelige.

Saaledes har jeg tænkt min Plan.
 En anden Hovedting, men som er
 mere skjult i dette Stykkes Interesse,
 er den skrupuløse Opmerksomhed jeg
 har havt at underrette Tilskuerne om
 alle Personernes Tilstand og Hensig-
 ter. Digterne have hidindtil gjort sig
 lige saa stor Umage, for at skaane
 os for forgiengelige Overraskelser, som
 jeg netop har gjort mig, for at gjøre
 det Modsatte. Tyrige Skribent! Phi-
 losoph Poet, mod hvilken Naturen har
 været edsel Gavnild med Følelse, Genie
 og Kundskaber, berømte Diderot! det
 er dig som først har gjort dette visse

og hurtige Middel: at røre Tilskuerens Siel, til en dramatisk Regel. Jeg har vovet at forudsæe dette i min Plan; men det er Læsningen af dit udsdelige Værk, som har forvisset mig om dets Virkning. Jeg er dig forbunden, at jeg har kundet vove at lægge den til Grund for al den Interesse der i mit Drama. Den kunde have været behændigere iværksat, men det svage i Anvendelsen beviser end mere Regelens Virkning.

Det er sandt, fra det Dieblik af, man veed at Eugenie er frugtsummelig; at hun troer at være Clarendons Kone, og ikke er det; at han skal ægte en anden i Morgen; at denne Ulykkelige Broder opholder sig hemmelig i London, og kan ankomme fra Dieblik

D

til

til Dieblik; at hendes Fader er uvidende om alting, og maaskee strax faaer det at vide, fra det Dieblik af forudseer man, at en græffelig Katastrophe vil være Frugten af det første Lys som opklarer Personerne. Det mindste Ord, som siden sigter til at trække dem ud af den Uvidenhed de ere i, den ene i Hensigt til den anden, sætter Tilskuerne i en Bekymring, han selv forundres over. Da han stedse har den Fare for Dinene, som de ere uvidende om, saa haaber eller frygter han længe førend de, saa billiger eller laster han og deres Opførsel. Han ønskede at kunne advare denne; standse hiin. Jeg har ved Forestillingen af dette Stykke hørt jævne og sølsomme Folk, som i de Dieblikke hvor Eugenie er forført og bedra-

bedraget, og troer sig i fuldkommen
 Sikkerhed, raabe: "Ak stakkels Pi-
 ge!" Der hvor Breven afvender de
 Spørgsmaale man gjør ham, undvi-
 ger for Mistanken, og tager deres
 Agt og Kierlighed med sig, som han
 bedrager, har jeg hørt dem raabe:
 gaae Nedrige! Det er Sandheden som
 gjør Indtryk, der astvinger disse ufri-
 villige Udraab, og det er den Noes som
 behager Forfatteren og lønner ham for
 hans Vrie. Man maae i Særdeleshed
 bemerke, at alle de Steder, som
 i dette Stykke have rørt Sielen, hver-
 ken ere stærke Talemaader eller uven-
 tede Ting; de viser blot Naturens
 jevne og sande Udtrykke, i et farligt
 Dieblif, som er saa meget smerteli-
 gere for Tilskueren, da han har seet
 Uveivet trække sig langsom sammen

for sine Dine, og det ved almindelige og efter Anseelse svage Midler. De som læse Eugenie i den rigtige Forstand, i hvilken dette Drama har været forfattet, vil ofte føle at Forfatteren har tænkt mere end man troer, efterdi han har foretrukket: at sige mere i Korthed, end at sige det bedre med mange Ord. Da vil den første Akt, som de maaskee have fundet, lang og kold, synes dem saa nødvendig, at det vilde være umueligt at tage mindste Deel i de andre, naar man ikke havde seet denne. Det er den som indlemmer os i denne ulykkelige Familie, og lader os, uden at vi selv blive det vaer, spille en Bøns Rolle i dette Stykke. Jo flere stærke eller usædvanlige Ting der er i et Drama, jo mere maae man tilkiøbe sig

fig dem ved almindelige Forhindringer, som ene gjør Sandheden grundet. (det er atter Diderot som siger dette) Og hvad siger ikke denne beundringsværdige Mand! alt det Sande, det Philosophiske og Ypperlige man kan sige, over Dramaturgien, har han indbesattet i en Fierdepart af en Duodets; jeg vilde hellere have gjort dette Arbeide end — Men lad os komme til mit igjen.

Efter at have bestemt enhver Persons Karakter og Opførsel, har jeg søgt, i Fald der var visse Grunde derfor, at lade dem tale passende til deres Rolle. I en velanlagt Plan er Grunden lagt til de Ting som skal siges, de fleste af de som skal gøres; men enhveres Tone er derfor ikke min:

dre Forfatterens Kundskaber og Genie undergivet, som kan bedrage sig, enten ved urigtig at betragte Forholdene som han burde forene, eller ved at udføre paa en svag Maade, hvad han saa vel har overlagt. Jeg har sagt, at de som beskæftiges af stor Deeltagelse udsøger ikke deres Talesmaader, de ere jevne som Naturen; Naar de henrives, kan de blive stærke og kraftfulde. Men de har aldrig det, hvad man i Verden kalder Forstand. Jeg lægger derfor Grundvolden til det alvorlige Skuespil saa jevn som mig mueligt. Den eneste Clarendon kan vise at have Forstand, det er at sige: et tvunget Væsen, naar han vil bedrage; saasnart han er redelig skal han føre saa naturlige og stærke Ting i Munden, som jeg vilde føle

søle i mit Hierte; naar jeg var i hans Sted.

I den første Akt skal Eugenie være ædel, sm og beskeden i hendes Samtaler; derefter rørende i hendes Smerte, og næsten stum i hendes Fortvivlelse, ligesom alle Sieler der ere yderlig følsomme. Dersom overmaade Ulykke skulde komme hende til, at ansee Døden som en forønsket og vis Tilflugt, da skal hendes Stil være ligesaa opløstet som hendes Siel, som den skal være passende paa hendes Tilstand, og lidt over Naturen.

Baronen, retsindig Mand og jevn i sine Sæder, hans Stil og Vending skal stedse være passende dertil, men ligesaa snart han befæles af en sterk

Sindslidelse, skal han kaste Fyr og
 Flamme fra sig, og af denne Ild skal
 fremkomme sande, brændende og uven-
 tede Ting.

Madame Murers Tone skal være
 den bestandigste af alle; da Grunden
 til hendes Karakter er, ikke at tvivle
 om nogen Ting; saa skal Godhed, For-
 bittrelse, Modsigelse, Naserie, med
 et Ord, alt det hun siger skal bære
 Præg af Hovmod, der stedse er lige-
 saa indbildsk og stolt i Ord, som usor-
 sigtig og ubehandig i Handlinger.

Sir Charles bør være ligefrem,
 Erkiendtlig imod Greven af Claren-
 don, i sin første Scene; Nafende ude
 af sig selv, men Høimodig, om det
 er mueligt, saasnart en billig Fortry-
 delse sætter ham ud af hans Noelighed.

Der

Derksom man laster mig fordi jeg har skrevet dette Drama alt for jævnt, saa maae jeg tilstaae, at jeg kan undskyldes, thi jeg har gjort mig megen Umage for at skrive det saaledes.

Men hvor vanskelig er det ikke at være jævnt! Jeg erindrer i denne Anledning, at jeg for 3 Aar siden læste dette Arbejde for adskillige Personer. Efter at de med Opmærksomhed havde hørt det, sagde een af dem til mig, med en ædel Oprigtighed, som var en Lystraale for mig: "Vil De lade dette Drama trykke eller spille? Hvorfor? — " Det er fordi at det er meget forskielligt at skrive for at blive læst, og at skrive for at blive talt. Derksom de bestemmer det til Trykken, saa røer ikke mere derved, det er jo

godt saaledes. Hvis de nogen Tid vil lade det spille, saa stig op paa det saavel beskaarne tykke, blomstrende Træ; riv alle de Blade, alt det af som viser Gærtner Haanden, Naturen anbringer hverken denne Tilberedelse eller denne Overdaadighed i sine Bærker. Hav den Dyd at være mindre ziirlig, saa vil de blive mere sand." Jeg tog det ikke et Dieblik i Betænkning. Jeg vilde med mere Genie have udtrykket mig endnu mere jevnt, uden at aflade at være interessant. Men om den platte Stil, som grændser ligesaa nær til den naive i Poesien, som det fattige til det jevne i Billedhuggerkonsten, havde bedraget mig, om den tigange efter hinanden kom mig til at støde paa Grund, saa vilde jeg beskyldt mig for:

uop:

nophørlig at troe, at det alvorlige og rørende Skuespil bør skrives meget jævnt.

Dette er de Grundsætninger efter hvilke jeg har forfattet mit Drama, Eugenie. Denne Forklaring over min Plan, synes mig viser de sande Aarsager til den Deeltagelse Stykket har opvækket. Stykkets Læsning, som er overensstemmende med Planen, viser hvor meget Udarbeidelsen er bleven neden for Forsættet, vil paa denne Maade tillige retfærdiggjøre mig for Kritikken man har gjort derover. Eugenie vil ophøre at være et Problem for mange Mennesker, som endnu ikke indsee, hvorledes Henrykkelse og Forsagt paa samme Tid har kunnet dele Publikum, over et og det samme Object. I Hensigt til dem, som uden

Undersøgelse og uden at appellere til andres Dom, have dømt Stykket at være aldeles affkyeligt, vil maaskee med rette blive mistænkte for, ikke at være i Stand til at bedømme et endnu flattere.

F.

Der

Den
 Vaagne Drommers
 anden Drem. *)

De Forandringer, som jeg for et Par Uger siden paa et Kaffehuus hørte, skulde gaae for sig, eller var gaaet for

*) Tilgebladet Bibliothek for nyttige Skrifter, som udkom 1772, indrykkedes 3 Stykker under Rubrik: den vaagne Drommer. Man seer lettelig hvad Anledning Titelen har. Forestillinger og Onsker som en privat Mand har for offentlige Indretninger, kan være saa levende som Drommernes Billeder tidt ere, men ere ogsaa uden Realitet, som Drommene. Hvorfor de ere

for sig ved den Danske Skuepladjes Indretning og Forfatning (men som bleve kun gisset; thi som det sagdes, skulde det være en Hemmelighed den Gang) vare ventelig Aarsag i følgende Drøm, som jeg havde paa Hiemveien.

Jeg syntes, jeg var en fornem Mand, jeg veed ikke mere hvad jeg egentlig var, nok er det, jeg drømte, at Kongen overdrog til mig fuldkommen Fuldmagt at indrette Skuespillene i Kiøbenhavn. Jeg forfattede da min Plan, og Kongen samtykte den i alle
 Maa-

ete uden Realitet? — fordi Drømmeren er en privat Mand, og folgelig umuelig kan have Indsigter i andet end netop i det hans Haandværk eller Brodars beide udfordrer. Got og vel om man tilskaaer ham at have disse.

Maader. Planens Indhold var omtrent følgende:

I. Alle udenlandske Skuespillere afskaffedes. Jeg syntes nemlig, at en Hovedstad, der ikke har en overordentlig Mængde af Indvaanere, og iblandt disse kun et ringe Antal (i Forhold til det Hele) af saa Formuende, der kunde besøge Skuespil; at, siger jeg, saadan en Hovedstad ikke burde have mere end et Skuespil.

Jeg fattedes ikke Modsigere: En Mand, jeg erindrer ikke egentlig, hvem han var, men det husker jeg nok, at han havde galonerede Klæder paa, og forstrækkelig meget Puder i sit Haar. Denne Mand sagde: »Den Kongens Ere udkræver, at han haver et Hof-
Theat

Theater." Mit Svar blev: Kongens
 Være hverken taber eller vinder ved
 et Skuespil, det være fransk, Dansk
 eller cherokesisk, men Kongens Kasse
 taber en overordentlig Summa ved et
 Fremmed. Thi 1) ere de Omkost-
 ninger, som et Theater med alt sit
 uendelige Tilbehør foraarsager, for
 store, imod den Fornøielse Herskabet
 have deraf. 2) Vil fremmede Skue-
 spillere lønnes stærk; thi de kan
 med Rette forlange, at betales for den
 Slags Selvfornægtelse, hvormed de
 forlade deres Fædreland og et Par-
 terre, som veed at skønne paa deres
 Fortienester (lad være de og kun havde
 været Provinds Skuespillere) og dra-
 ge til et ubehageligt Klima, og til
 Folk, som for den største Part kun
 have en maadelig Kundskab i deres
 Sprog,

Sprog *) hvilket man dog burde for-
 staae tilgavn, for ret at bedømme des-
 ses Aktion **) til et Folk hvis Karakter
 er

*) Det hænder tidt nok i det franske Par-
 verre, at en Franskmand paa det Spørgs-
 maal: Que dites Vous de la pièce, Mon-
 sieur? Gaaer det Svar: Jeg forstaaer
 saamænd slet ikke Fransk. Og ligewel
 dommer saadanne Folk slet væk om Ac-
 trice og Acteur. Id quod insigne Para-
 doxon, sagde min gamle Mathematikus.

**) Jeg veed nok at mange, under Aktion,
 forstaae ikkun Armenes Bevægelse, og
 kommer det høit, da Ansigtet. Men
 jeg veed og at Deklamationen, det er,
 den Kunst at lægge den rette Vægt paa
 Ordene, og med al den Styrke Thea-
 tret udfræver, at give Rollen noie som
 Naturen tilfiger, at dette, siger jeg,
 er en Hovedsag, en uundværlig Egen-
 skab, uden hvilken en, for Resten god
 Acteur, er og bliver en Stymper.

er meget forskjellig fra deres, og hvis Sæder ganske afvige fra dem, der herse i alle de Stykker disse fremmede Skuespillere kunne opføre; og hvilket Folk af disse Marsager ikke kan finde uden en Konstlet, tvungen og følgelig ubestandig Smag i deres Spil. Den Selvbehag altsaa, som en Skuespiller finder i et stærkt Bisald, kan de allene af den Marsag ikke vente sig, og nu desmindre, da man ikke troer det sommer sig for et Parterre at give sin Mening tilkiende, der hvor Kongen er tilstede, eller i det mindste hvor Kongen udreder alle Omkostninger og giver frie Indgang. 3) Reise-Omkostningerne ere reent spildte. De Penge taber ikke Kongen allene, men hele Landet taber dem; og et fattigt, forgiældet, uvindskabeligt Land haver ingen Penge at tabe. —

En anden, som var ikke klædt saa prægtig, men dog galant nok, sagde: "Men det er dog Synd vi skal midste saa gode Skuespillere!" — Gode? Navn De mig fire gode — Han nævuede To, og havde Uret, men han nævuede derpaa To andre, og det mere end een gang, og havde Uret. Jeg saae ingen Muelighed at overtynde denne; thi, som jeg snart merkede, forstod han slet intet af Skuespil-Konsten, og naar han havde frembragt det, hvad han af andre havde hørt, saa var hans Latin til Ende. Jeg havde ellers let kundet bevise for ham, at man ikke for to eller tre gode Skuespilleres Skyld burde holde og byt lønne en Snees middelmaadige og stette. Og lad os sætte, at de virkeligen vare ypperlige alle:

allesammen, fra Premier-Akteuren af, indtil Statisterne, saa fulgte jo dog aldeles ikke, at vi derfor bør holde dem. En riig Mand kan anskaffe sig en Hoben Overflødigheder; en er behagelig for denne Sands; en anden for denne, og hans Rigdom synes at give ham Lov til, ikke at nægte sig nogen af alle disse Fornøielser; men en fattig, en forgiældet Mand, maae kunde nægte sig alle de Mageligheder og Fornøielser som overgaaer hans Evne. Ingen nægter, at jo et Guld-Repeteeruhr af Ellicot eller Harrison er et meget deiligt, prægtigt, solide og nyttigt Stykke, men naar jeg og mine Lige, som ikkun have det Fornødne til Livets Ophold, ikke fornøiede med et Dansk Sølv-Uhr, give 210 Rdlr. for et ellicotisk Uhr, saa

fal-

kaldes dette ikke Smag, men Udseende om ikke værre. Kort sagt, en Ting kan være nok saa god, ja nyttig i og for sig selv, men kan derfor ikke anskaffes af hver og en. Den Indvendning, at de udenlandske Skuespillere ere gode (om de end var det) og derfor bør beholdes, falder altsaa efter mit Tykke bort.

"Men, sagde et ungt Menneske, man lærer dog en Hoben Fransk derved" — Nejpe kunde jeg bare mig for Latter — Nei, min Herre, heller lærer jeg aldrig Fransk eller noget Sprog, førend jeg ønsker saa dyre Sprogmeistere. Og vilde de forlange, at Kongen skulde holde disse dyre Sprogmeistere til dem, for at de kunde lære et fremmet Sprog, som,
 alting

alting betragtet, dog er og bliver unødvendigt. *)

”Men den italienske Opera?” —
 Na, min Herre! Deres ydmyge Tjener! Disse Herrer haver Skyld i, at jeg over la Comoedie francoise reent havde glemt den prægtige, smagesfulde, rørende, henrykkende Opera. Den skal allerførst — affattes! Alle de Grunde der ere imod de Franske Skuespil, ere i dobbelt Grad imod de italienske. Sproget og Sæderne (i Busferne) ere end mere ubekiendte og fremmede for os, end de Franske, og Skuespillerne lønnes over al Rimelighed
 og

*) Misbruge kan ikke paa engang udryddes, men de bør ikke heller fremmes og udbredes.

og Fornuft — "Hvad, ere de Folk ikke rigeligen deres Løn værd, som skaffe os saadan Fornøielse?" — Hvort bestaaer denne Fornøielse? — "I Musikken. Musikken, den himmelske Kunst! som vinder Hjertet, henriver Sielen, opvækker og stiller Affecterne, kildrer Dret? — Na, ikke Dret allene — Velan, Musikken er en herlig Kunst, det tilstaaer jeg gierne, og siden de er saadan Elsker af den, saa behag at følge med mig til en privat Concert (Man veed, at man i Drømme strax haver alt, hvad man vil; vi vare altsaa i samme Dieblik paa en Concert af lutter Virtuoser) — Nu behager de, min Herre, at give Agt, nu spilles der en prægtig italiensk Aria. — Den gode Ven sad, og raabte eengang over den anden: "Hvor skign!

Kign! hvor forræffelig! O, min Gud,
 hvor henrykkende!" Da en Snees an-
 dre Taalemaader, som ere giengse iblandt
 Kiendere; han raabte dette vel med
 en sagte Stemme, men dog høit nok,
 og saa tidt, at det vilde have forstyrret
 mig, dersom Musikken virkelig havde væ-
 ret god*). Da Arien var spillet, spurgte
 jeg,

- *) De fleste af disse saa kalbde Kiendere,
 som synes at de have Kundskab nok i
 Musikken, og Nøt nok til at tale dikta-
 rissk derom, fordi de (maadelig nok imel-
 lem) kan spille et Instrument, disse have
 den artige Bane, at de, naar man sid-
 der hos dem i en Opera, giver sig i
 Snak med os imedens Recitativet va-
 rer; thi den Klotter de intet om, om
 den saa ti Gange var af Metastasio. Naar
 man nu af Høflighed underholder Sam-
 talen,

jeg, nu, hvad Affekt har denne Arie
 opvakt hos dem? — "Na, et Tu:
 E sende

talen, og somme Tider er midt i en
 Mening og Arien begynder, saa vende
 de sig bradt til Theatret, og med en
 overmaade skodende Grovhed sige: St!
 og tillade ikke, at man taler ud, om
 det end er midt i et Svar som de har
 afstunget os. Imidlertid, tillade de
 sig selv, saalange Arien staaer paa, en
 Hoben latterlige Udraab og Ophævel-
 ser, ja deres Ubelevenhed gaaer imellem
 saa vidt, at naar man nu ogsaa er bleven
 opmærksom paa Sangen, de da skode
 paa os, og sporge om det ikke er gud-
 dommeligt? De bevise derved, at deres
 Opmærksomhed har været en barnagtig
 Forskillelse, og nu spille de vores oven
 i Kiøbet. Denne urmelige Tøspesag-
 tighed vil de endda have anseet for
 Smag og Nidkierhed for Konsten! —
 Dumbhed er det.

sende!" — Desværre for Arien; thi den bør kun opvække (eller rettere udtrykke) een Hovedaffekt. — "Ja en Hovedaffekt har den ogsaa kun opvakt" — Og hvilken, maae jeg spørge? — "Jh — Fortvivlelse — meener jeg" — Tys! de begynde igien, nu skal den ogsaa synges, saa kan de høre, hvad den handler om — Sangerinden sang. Samme Udraab, samme Henrykkelse af min Mand — Maa, hvad sige de nu? Er det endnu Fortvivlelse Arien udtrykker? — "Jeg tænker, jo" — Ordene sige ikke det — "Saa? Jeg kunde ikke forstaae Ordene — Her ere de. Det er en Fyrstinde, som besynger den Glæde, Edelmødighed frembringer. — Tavs var min Mand.

Enhver, som har hørt en Deel italienske Opere, vil have fundet det samme i de fleste italienske Krier. Og om end een eller anden lykkes, skal man derfor underholde saa kostbart et Skuespil og betale Skuespillerne saa forførdeligen dyr?

”Ja, siger en Anden, med en estertænkksom Mine, hvor finde De en Stemme, som Anfani's, for Exempel” *) — Jeg veed saa vist ikke. — Men Apropos, om Stemmer! Jeg

E 2

har

*) At dette Navn er nu ubekendt kan man ikke giøre ved. Dengang da Stykket skreves var det en Tenorist paa Lieb-n-havns Theater, hvis Stemme alle Erkekiendere roeste til de bleve høie, og hvis Aktion var det høieste Sublime i det Afkyelige.

har en Sidſken, ſom ſynger godt, men hvad De vidſt aldrig have hørt af en Sidſken, den kan gale naturlig ſom en Hanekylling. Vil De ikke kſøbe den, ſiden De dog er ſaadan Elſker af Muſik? De ſkal have den for en Bagatel: Tive Dukater — ”Bevare os! Tive Dukater for en Sidſken? Hvor ſkulde jeg og ſaa mange Penge komme ſammen? Og for en Sidſken? Tive Dukater!” — Da forſikrer jeg Dem at Hr. A. for to Aar ſiden bød mig Tredive men den gang vilde jeg ikke ſælge den. — ”Ja det kunde Hr. A. nok giøre, men det kan ikke jeg, Tive Dukater for en Sidſken!” — Men betænk dog, en Sidſken, ſom kan gale ſom en Hane, hvor finde De den? —

Somme Folk, naar de ikke kan komme videre, saa sige de: "Ja, men Konsten? Det er Konsten i Musikken man bør beundre og henrykkes over." Nu kunde det være godt nok, Smaagen er forskiellig og Folk maatte alt saa gierne sættes i Glæde: Convulsioner, over alt, hvad dem lystede; men saa meget er og bliver dog vist, at hvor stor en Konst det var, at faste Balmue Frøe igiennem et Naalegie, uden at feile en eneste Gang; saa blev dog, som vi alle vide, Konstneren ikke belønnet med attiske Miner, men med en Skieppe Balmue:Frøe og et hundrede Syenaale. Alligevel var det en rig Konge, denne Alexander, som belønnede denne Konstner, paa denne Maade.

Saaledes omtrent besvarte jeg de Indvendinger som bleve giorte mig, og den 1ste Artikel i Planen blev da rigtig iværksat, alle fremmede Skuespillere bleve foraffkedigede. For den Tid de endnu efter deres Kontrakt havde at tiene, lod jeg give dem deres Gage, hvilken de kunde bruge til Rejsepenge, og dermed vare vi af med dem.

2. Af de Penge, som hidtil havde været bestemte til det franske Theater, gav Kongen 20000 Rdlr. til sit eget National- Theater; den hele store Rest af samme Fonds, viste jeg ligefrem tilbage, ind i Kongens Kasse igien. Disse 20000 Rdlr. aarlig tillige med Indkomsterne af Theatret, efter den Indretning, der nu blev giort derved,
vare

vare tilstrækkelige at underholde den danske Skueplads, med alle de Anstalter, som nu bleve forsviede ved samme.

3. Det var ligemeget om en Entreprenør eller Direktion besørgede Theatrets Forv, naar kun de Indretninger bibeholdtes, som gjordes nu efter denne Plan. Dog syntes mig som en Direktion var tienligst, og det af mange Aarsager. En Mand allene kan neppe forstaae og bestyre alting ved saa vidtløftig en Anstalt, og da han, som Entreprenør, havde Kassen i Hænderne, saa kunde der være end flere Betænkeligheder ved. En Direktion derimod, som bestaaer af flere Personer, kan fordele Bestyrelsen saaledes imellem sig, at enhver netop faaer det, han forstaaer og kan over-

komme, og saa kunde Mænd der ser
vede af deres andre Bestillinger gierne
besørge denne med, allene for den
Øre at bidrage til saa nyttigt et
Værk. Kassen var og alletider mere
sikker, naar 4re stode for den, end
naar een allene raadede detsfor. See
8de Art.

4. Alle Indkomster bleve nu an-
vendte paa Skuepladsen og dens Bed-
kommende. Skuespillerne overhovedet
gageres omtrent efter følgende Over-
slag: Da det maatte være en besyn-
derlig god Trup, som besad fire sær-
deles gode Skuespillere, saa skal kun:
De 4 bedste Akteurer eller

Aktører have hver		800 Rdlr.
De 6 næstbedste hver	=	500 —
De andre hver	= =	300 —
Og Begyndere hver	=	200 Rdlr.
		aarlig.

aarlig. Som de nu forbedrede sig til
 i deres Spil, anvendte mere eller
 mindre Flid paa at behage og fornøie
 (og følgelig viste mere eller mindre
 Agt for Publikum), saa bleve de og
 forbedrede i deres Indkomster, eller
 bleve staaende paa det de havde strax.
 Skulde det overordentlige Tilfælde ind-
 træffe, at der bleve flere Gode end de
 4 i første Klasse eller 6 i den anden,
 saa maatte ikke et Dieblik tages i Be-
 tænkning at forhøie deres Sold lige
 med dem, som de kom liig i Fortie-
 nester. Men derimod skulde og sees
 nøie til, at ingen fik de 800 eller
 500, som ikke fortiente dem, om de
 end allesammen skulde staae med 900
 eller 300; thi at den Censiede er
 Konge iblandt de Blinde, det bør in-
 gen Grundsatning være ved Konst-
 Fortienesters Belønning.

200 Rdlr. er det allermindste et Menneske af Skuespillernes Stand kan til Nød leve af i Kiøbenhavn. Man burde altsaa ikke lade staae en Begynder, især et Mandfolk, for længe paa denne Sold. Duede han ikke, i det mindste saa meget, at han kunde for-tiene de 300 Rdlr. (og det kunde man snart merke) saa burde han afskaffes.

Med 300 Rdlr. kan man leve noget bedre, men det er kun lidt. Dette Mellemtrin vilde altsaa tiene til at drive Skuespillerne at anvende Flid og Studering for at naae de 500 Rdlr.

Men de 800 Rdlr. vare allene dem forbeholdne, som Natur og Konst begge havde forenet sig i, at danne dem til fortreffelige Skuespillere. Saadanne
som

som en Elementin og en Londemand
 f. Fr. ere, og en Madam Knudsen
 snart vil blive. *)

At Skuespilleren overhovedet maae
 have skikkelige Indkomster, indsees for-
 uden af mange andre Grunde ogsaa
 af følgende: 1) Han maae ganske op-
 ofre sig til sin Kunst, lade alt andet
 fare hvad han har lagt sig og endnu
 kunde lægge sig efter, idelig studere
 Naturen i alle dens tusende Foran-
 dringer, danne sin Forstand, Vittighed
 og Smag ved flittig og udbredet Læs-
 ning o. s. v. Kort sagt, han kan
 aldeles ikke bestille andet, og derfor
 maae kunde leve af sin Kunst, og af
 den allene. 2) Han, som enhver

E 6

Kunst-

*) Man erindre herved at Stykket er Kres-
 vet i Aaret 1772.

Konstner og Lærd, ja han end mere, da han forener Konstneren og den Lærde i en Person, bør være saa frie for Bekymringer, som mueligt er. Næringsforger, ere et Slags Bekymringer, Philosophie, ja Letsindighed selv, de fleste Tider tabe al deres Kraft ved, og som meest af alle gjøre et Menneſke ulystig og uskicket til alting: disse bør man fornemmeligen see en Akteur befriet for. Især da man bør ønske at baade Skuespillere og Skuespillerinder vare gifte. Her til kommer, at en Skuespiller mere end andre behøver Udspredelser og Opmuntringer, og hvilke han derfor bør være i Stand til at forskaffe sig. 3) En Hovedpost! Skuespilleren maa sættes paa den Fod, at han kan omgaaes den finere Deel af Middelsstanden,

den. Alle de Selskaber hvor f. Ex. Medlemmer af Kollegier, Professorer, Høieste Rets Prokuratorer, Officerer o. s. v. *) komme sammen, som Bønder, alle disse Selskaber maae ogsaa staae aabne for Skuespillerne med, og hvor er det mueligt han kan det, naar hans Indkomster ikke tillade ham nogenledes at opføre sig som de for-

E 7

navnte

*) Man sees let at jeg ikke her nævner disse Folk, som de eneste til hvis Selskab Akteuren har Ret, eller som han frem for andre burde omgaaes med; begge disse Tanker skulde være latterlige, men jeg giver kun disse Karakterer, som visse Data hvorefter omtrent Skuespillerens Sphære kan bestemmes. Jeg kunde ellers ogsaa sagt: Han bør kunne komme sammen med alle som ere under Ministeren og over Haandværkeren.

nævnte Folk: siden Verden er nu engang saa, at den dømmer Folk efter det Udvortes.

Men en uomgængelig Nødvendighed er det for Skuespilleren, tidt at omgaaes med den saa kaldte finere Verden. Ikke allene fordi han som Kunstner har skiellig Ret dertil, og fordi den urimelige og toffede Foragt, som visse svagtænkende Folk (som desværre udgjør den største Hob i næsten hver Stat) bære imod Skuespillerens Stand, aldrig bedre kan ryddes af Veien, end naar disse Ubetænksomme Folk see, at en Skuespiller kan være og som oftest og virkeligen er, en Mand af Smag, Lærdom, Levemaade og gode Sæder; men fornemmeligen bør Skuespilleren flittigen besøge
saa

saa anseelige Selskaber, som mueligt
 er, for Konstens Skyld. Jeg forklæ-
 rer mig. For at giøre en Rolle som
 den bør, maae den giøres naturlig;
 det er, Akteuren maae tale, gaae,
 staae, kort sagt, handle i alle Maa-
 der, som den Person, han forestiller,
 handler i Naturen. Til den Ende
 maae han anvende al sin Opmerksom-
 hed paa alle de Slags Personer, hvis
 Karakter han kan vente sig paa The-
 atret; han maae see, betragte, sam-
 menligne, fradrage, raisonnere, kort
 sagt, han maae, som man udtrykker
 det med et Ord, studere Naturen. Nu
 har Skuespilleren meget ofte for-
 nemne Folk, ja ikke sielden fyrste-
 lige og kongelige Personer, at fore-
 stille, hvorledes skal han betragte og
 studere disse? Skulde han bare fore-
 stille

stille dem under Ceremoniellens Evang,
 saa var intet lettere; thi da kunde han
 kun give Ngt paa dem ved offentlige
 Leiligheder. Men her er ganske an-
 det at udføre. Skuespilleren skal fo-
 restille denne Verdens Store, naar
 de ere i Kabinettet, naar Menneſke-
 ligheden udøver sine Rettigheder over
 dem, tumlede af Affekter, nedtrykkede
 af Lidelser og en grusom Skiebne *),
 hvor:

- *) Man ſige ikke Menneſke er Menneſke,
 i Gloiel ſom i Badmel. Der behoves
 kun liden Opmerkſomhed til, at indſee
 den Forſkiel, ſom Opdragelſe, Fordom-
 me, Umgængelſe og Vane foraaſage
 i den Maade, Affekterne give ſig tilkjen-
 de paa. Den ſamme Bedrovelſe ſom
 kommer Bondekonen til at hyle, foraaſ-
 ſager en ſtille Graad hos Tyrſinden, og

Hvorledes skal han faae det at see, som Yndlinger neppe faaer Lov at slaae et frygtfom Die til? Indbildningskraften allene er utilstrækkelig her, her er kun et Middel, og dette er det: — Akteuren maae stræbe, at nærme sig til de fornemste Folk mueligt er. Dem maae han studere, dem maae han belure (om det Udtryk er mig tilladt) — Naar Affect griber disse, da maae han være heel Die, heel Dre, Intet

en tavst, hoi Beemodighed hos Heltinden. En Almuens Mand skænder, bander, raser i sin Bredde, den hoistfortornede Tyrste er strækkelig men anstændig, hans Ansigt farves af Bredens Ild, hans Dine tindre, men paa hiin geraade alle Ansigtets Muskel i Konvulsion, han grimasserer, snyser, kummer o. s. v.

Intet Ord, ingen Gebærde, ingen Mine, intet Dickast maae undgaae ham. Ansigtet for Alting, maae være hans bestandige, hans Hovedgjenstand; den ringeste Reising eller Nedsynkende af en Muskel maae ikke agtes for Ringe for hans Natpaagivenhed. Alting maae være betydeligt i hans Dine. Nøiere end Maleren og Billedkonstneren maae han opmerke, og tidt og uden Forsømmelse maae han øve dette Studium. Naar han saa har dannet sig en Idee af denne Stands Karakter, saa maae disse være hans ledsagere, til dem, de høiere og høieste Personer besidde. Nu maae han igien bemerke disse ved alle givne Leiligheder, sammenligne det lidet han derved faaer at see, med det Betydeligere, han saaer hos de forrige, sætte
til

til og tage fra, lade sig veilede ved Historien, som haver opbevaret mangen Anedøkt om disse ophæiede Mennesker, hvilke viser dem just i de for Akteuren saa betydelige Dieblikke, og naar han med dette Studium forbinde en grundig Kundskab om det menneskelige Hierte overhovedet, saa vil han endelig see sig i Stand til, at træffe Naturen i de Roller han har at spille, og se nok, for at Tilskueren er tilfreds, hvilken ligesaa lidet kienner disse Mennesker, og for hvilken de ligesom for Akteuren maa forekomme, som Bøssener af et andet Slags.

Jeg see ingen rimelig Bet uden denne, men hvorledes kan Skuespilleren komme paa den, naar hans Omstan-

stændigheder udelukker ham fra alle Selskaber, som kan regnes til Middelfstanden og høiere op.

4. Fra den fornemste Kongens Tjener af indtil Daglønnøren, tiene vi allesammen, ikke blot det almindelige Bedste (i hvad vi end sige) men først og fornemmelig os selv. For at faae det Fornødne og det Behagelige, lægger enhver sig efter de Ting, som ved at nytte Staten, forskaffe ham begge Deele *). Skuespilleren gjør ligesaa,
han

*) Og denne Grund er naturlig og intet mindre end lastværdig. Thi hvorfor har Selskabet slaget sig sammen? for med forenede Kræfter at befordre fælleds Bedste. A arbejder for B, som igjen studerer for A, imedens C fegter for dem begge,

han vil have det, enhver haver Ret-
tighed til, og for vi skal give ham
det,

begge, som arbejde og studere for ham.
C allene kunde med alt sit Heltmod,
ikke udfinde Naturens og Sielens Hem-
meligheder, sye sine Klæder og Skoe,
eller lave Mad og fikse Brænde. Just
fordi jeg vil nyde godt af en andens Ar-
bejde, just derfor indgaaer jeg et Sel-
skab med ham, og gjør det for ham,
hvortil han fattes Evne eller Stunde,
imod at fordre selvsamme Tjeneste, af ham
igien. Og dette kan jeg gierne være
bekiendt. Den Halte i Fortællingen,
skal aldeles ikke under Strel med Nar-
sagen, hvorfor han vilde være den Blin-
des Veiviser: men tvertimod, saasom
Kierligheden begynder fra sig selv, saa
begynder han sit Forslag med, at den
Blinde skulde bære ham. I det menne-
skelige

dæt, paatager han sig det Arbeide, det virkeligen mæssommelige og (alimrende som det er) ubehagelige Arbeide, at opsøre vore Skuespil for os. Manden maae til den Ende frasiige sig alle andre Midler, hvorved han ellers kunde fortiene sit Ophold i Staten, han maae ganske hengive sig til sit valgte og af os antagne Arbeide, hvad er da mere billigt, end at hans Forventelse opfyldes, og derved andre vindes

skellige Selskab oprettes en ligedan, skiont skiltiendes Kontrakt. Ministeren, den Lærde, Haandværksmanden, Soldaten, siige til hverandre: Vil I flæde og fode mig, saa vil jeg bestyre Eders Regieringsager, saa vil jeg studere, arbeide, flaaes for Eder igien. Den største Billighed hersker i denne Kontrakt, og den lovligste, tilladeligste Omsoerg for sig selv.

des til at følge hans Exempel. Thi
5) naar Skuespilkonsten hos os ikke
længere er udsat for Trang og For-
agt; saa vil først unge Folk af Smag,
Videnskaber og Sæder frivilligen be-
stemme sig, og alt tidlig søge at gjøre
sig beqvemme dertil. Ligesaa fuldt,
som en nu studerer for at blive Præst
eller Procurator, Professor eller Læge,
ligesaa fuldt vil da den unge Mand
studere for at blive en god Skuespil-
ler. Og hvem veed om ikke med Ti-
den et eget Ratheder bestemmes for
Skuespilkonsten, som kunde danne, ikke
allene den tilkommende Skuespillers
Theorie, men og Tilskuernes Smag.
6) Jeg drømte og, at man foreka-
stede Skuespilleren en uordentlig Leve-
maade. Dette smertede mig. Men
jeg fandt snart, at hvad der var
sandt

sandt i denne Beskyldning, havde ingen anden Oprindelse, end netop deres flette Afleggelse. Efter et majsommeligt Arbeide vil man have Fornøielser, disse maae indrettes efter Pengene, og man veed, at Vinter-Fornøielser, som ere got Riisb, ikke pleie være det bedste. Ungdom, Selvfabet og Bekymringer ere tre mægtige Drivefære til at gaae lidt for vidt i de Forlystelser, som ellers kunde være uskyldige, eller dog uden al for skadelige Følger. Nu lægge man den Foragt hertil, som saa uskyldt paa-kastes hele Standen, og den moralske Fortvivlelse, som er den almindelige visse Følge af enhver uafhielpelig Foragt, saa vil man letteligen indsee, hvoraf visse Uordentligheder reise sig, som dog alle Tider forstorres meget
ved

ved Snak og Ondskab, men som næsten aldeles, om ikke ganske falde bort, saasnart man tilstaaer Skuespilleren hvad ham bør. Med et Ord, tilstrækkelig Besoldning er den eneste Maade at erholde gode Skuespillere *) og tillige al den Nytte som flyder af en velforsynet Skueplads.

5. Jeg syntes, som jeg ved de ovenstaaende Indretninger fik saa mange fortræffelige og gode Skuespillere, at Skuepladsen befandt sig i den Stand, at alle Slags Skuespil kunde opføres, fra det heroiske Sørgespil af, igiennem alle dramatiske Gradationer lige

F

indtil

*) Forstaaer sig naar de vælges blandt Folk der endnu er usfordervede. En Ludring bliver en Ludring om han havde 2000 om Aaret.

indtil Burlesker. Ved en idelig Af-
 veyling derfor havde vi hele Vinteren
 over fuldt Hus, og det 4re Gange
 om Ugen. Da der var flere Akteurer
 og Aktriser, saa kunde det lade sig
 gjøre at spille saa ofte. Men det var
 og nødvendig. Thi noget ved Ind-
 retningens Forbedring, noget ved alle
 andre Skuespils Afskaffelse, fik den
 Danske Komodie en stor Deel nye
 Benner, saa at det, som oftest hendte,
 at ikke alle Tilskuerne kunde rummes,
 ligesom og ikke alle Dage ere lige be-
 quemme for alle Slags Tilskuere.
 Huset blev uforandret, for saa vidt
 det Væsentlige angaaer, og det for
 Omkostningernes Skyld, som især i
 Førstningen maatte spares, saa meget
 mueligt var, og Skuepladsens Nytte
 og Glands vilde tilstræde. Den IIte
 Artis

Artikel vil vise Grunden til denne
Sparsommelighed,

Paa ingen fornødne Dekorationer
maatte det seile, men derved fastsatte
jeg, som en uforanderlig Grundregel,
at aldrig andre end som indfødte De-
korateurer skulde bruges. Har Dan-
nemærk frembragt en Cramer, tænkte
jeg, hvi skulde det ikke altid frem-
bringe ligesaa gode Kunstnere.

Efter samme Regler, anordnedes
og et meget vel forsynet Klædekam-
mer. Ikke et Stykke deri burde være
af udenlandsk Løi eller giort af an-
dre end indfødte Skrædere. Theater-
skræderen, som det aldrig fattedes paa
Arbeide, og som af Theatret altid
prompte betales, fandt sig meget got

§ 2

der

derved og oplærte i Tide andre til dette Arbeide, saa vi (drømte jeg) aldrig savnede udenlandske Mestere. Ja tvang end den yderste Nødvendighed os i Førstningen at antage en Fremmed, saa skulde han dog tilholdes, at lære en eller anden af Landets Børn saa godt til, at den efter hans Afgang kunde gjøre det ligesaa godt som han.

Klæderne selv (efter mueligst Kostume, det forstaaer sig,) vare tarvelige og dog prægtige. Jeg syntes, at jeg meget got vidste at forene disse to stridige Egenskaber, og saa umueligt, som det lod i Førstningen, saa begribeligt blev det efterhaanden, da man merkede, at Synspunkten gjorde alting. I Klæder-Kammeret saae man

Tar-

Larveligheden, men fra Parterret af idel Glimmer og Pragt.

Alle fornødne Betientere ved Theatret fik efter deres Forretningers Beskaffenhed en tilbørlig og god Løn, og overhovedet blev alt hvad til et fuldstændigt Theater henhører, altid nøie holdt i den forsvarligste Stand.

Deels for at spare Omkostningerne, deels for at give Aktørerne en lidet overordentlig Indkomst, fordeeltes saa meget mueligt var Opsigten over de adskillige Ting ved Theatret til Akteurene og tildeels til Aktriserne med, hvor de da fik Tillæg for, til deres bestemte Indkomster, men dog maatte det ikke beløbe sig saa høit, at man kunde holde egne Folk derfor.

6. Tilligemed Opera affkaffedes og: saa disse store bekostelige Balleter, og for alting udenlandske Balletter og Balletmestere, Dandserinder og Dandsere. Denne dramatiske Overdaadighed syntes jeg, var for dyr for os, og det kunde være nok, naar vi fik Entreeer af 6 til 8te Par indfødte Dandsere og Dandserinder. Disse Entreeer kunde med Smag anbringes i de allerede forhandne Stykker, og naar de bleve forskiellige nok og Dandskomponisten vidste at benytte sig af, og at blande de mange og næsten udtømmelige Dandses Afvevlinger, saa vilde disse Entreeer visseligen behage ligesaa meget, ja mere, end hine Pengeslugende, uendelige, for det meste uforstaaelige Balletter, som næsten aldrig feile at keede meget snart.

Dand:

Dandserinder og Dandsere skulde have fra 300 til 500 Rdlr. aarlig, Begyndere 200 Rdlr., og Børn som endnu vare hos Forældrene 100 Rdlr. og mindre efter Omstændighederne.

7. Orkestret skulde besættes med gode, indfødte eller i det mindste naturaliserede Musici, og have nogle Tilsyn med Stykkernes Valg, saa at den, som førte Bestyrelsen af Skuepladsen, allestider fandt deriblandt, dem som nogenledes kunde passe sig til de opførende Skuespil.

8. Denne Mand, som Skuepladsens Bestyrelse bliver anbefalet, maa vælges med den yderste Forsigtighed. Han allene blandt Direktionen bør underholdes, og godt underholdes, af

Skuepladsens Kasse; thi hans Embede udkræver al hans Tid. Han maae, om mueligt er, have seet Skuespil af alle Slags i Franckerige, Engelland og Tydskland, for at vide og bedømme hvad der alt virkeligen er gjort, og hvad der endnu kan giores af et Theater. Han bør være indfødt Dansk eller Norsk for at besidde den rette Styrke i Sproget, hvorved allene han kaa være i Stand at dømme om Deklamationen. Han bør tillige forstaae Tydsk, Fransk, Italiensk og Engelsk, og kan det være, da Spansk ogsaa, (Latin forstaaer sig af sig selv) deels for at kunde læse Skrifterne i Grundsproget, som handle om Skuespilkonsten, deels for at kunde dømme om Oversættelser. Han bør have, ei allene en tilstrækkelig Kundskab om

Musik:

Musiken, men tillige en roen, naturlig Smag i samme. Overhovedet maae han besidde den sande Smag i alle skønne Videnskaber fra Digtkonsten af indtil Malerie og Billedkonst. For Resten maae han ikke for meget regieres af Lidenskaberne, og for alting ikke være en slet Poet.

Naar saadan en Mand er funden, saa kan følgende Forholdsskrift hennem forelægges: 1) Han bør imodtage, og saavel selv som ved Hielp af andre bedømme, antage eller forkaste alle nye Skuespil, Originaler og Oversættelser. 2) Han maae vælge Stykkerne som skal spilles, og upartisk uddele Rollerne. Og 3) vælge Stykkerne Orchesteret hvergang skal spille. 4) Han gjør Anordninger for

Maskiner og Klædedragten, til hvilken Ende Maskinmesteren, og Klædekammer-Forvalteren bør være ham ligesaa følgagtig som Skuespillerne. 5) Han anordner altsaa og for Theatraleren og Skræderen, hvad for Maskiner eller Klæder behøves af nye eller forandrede. 6) Han er tilstæde ved alle Prøver, smaa eller store, giver Ngt paa Alting og gaar Skuespillerne til Haande med sømmelig, taalmodig og tilstrækkelig Underviisning og Veiledning. 7) Ham maa de melde sig hos, som vil antages ved Theatret, og han maae først undersøge om de overhovedet ere dygtige dertil. 8) Han maae bringe den eller de af Skuespillerne i Forslag, som fortjene Sagens Forhøielse, eller som skal aftakkes o. s. v. Disse omtrent blive

blive Direktørens Pligter, og man
seer deraf, at det er nødvendig at han
lønnes vel, da der behøves saa mange
Egenskaber; følgelig saa store Forbe-
redelser til dette Embede, og saa stor
Umage og Flid udfordres til dets For-
retelse.

9. Naar et nyt Stykke tre Gange
i Rad og med Bisald opføres, saa
tilfaldt Digteren den tredie Aftens
Indkomster, men en Oversætter den
fjerde Aftens Indkomster, naar Over-
sættelsen fire Gange i Rad fandt Bi-
sald. Denne Forskiel maatte der nød-
vendigen være imellem Original For-
fatteren og Oversætterten, men og ik-
kun den Forskiel; thi der behøves vis-
seligen ei allene stor Kundskab i begge
Sprog, men endog andre Indsigter

og Bekjendtskab med Theatret, til saadanne Oversættelser, der kunde antages af en Directeur som havde de i forrige Artikel beskrevne Egenskaber. Ydermere maae betænkes, at en Oversættelse er ti Gange keedsommeligere at forfærdige end en Original, og at Oversætteren vover uendelig imod en Original Forfatter; thi falder end en Original, saa kan den endda være meget god at læse og saa faaer Forfatteren dog noget for sit Arbeide, naar Stykket trykkes, men bliver der imod Oversætterens Arbeide forkastet, saa er paa engang Tid, Umage og Flid for altid spildt; thi hvem kjober og læser saadanne sinaa Oversættelser, især naar de due ei, hvilket er det her forudsatte Tilfælde. Endelig skal det ogsaa være et synderlig Hæld naar

den

den fjerde Afscens Indkomster (Omkostninger fradragne) for et oversat Stykke, skulde være saa store, at de lignede formeget Originalens tredie Afscens.

10. Saavel Forfatteren som Skuespilleren bør finde sig i, at Publikum, som de eengang har valgt til Herre over sig, tilkiendegiver Bisald og Misbag. Ingen lider derved, om end Kabalen indfinder sig, saa siger det dog Intet og Skuepladsen taber aldrig, men tvertimod vinder derved. Kun maae Directionen sørge for en god Vagt inden i Parterret, som kan vedligeholde den ellers overalt uindskrænkede Kritiks Herredømme, i Parterret med, og forhindre, at Armenes Styrke ikke faaer Overhaand der, over gode Sæder, Smag og Fornuft.

II. Naar ved alle disse Indretninger sees, saavidt mueligt er, paa en fornustig Sparommelighed, saa vil en anseelig Fond aarlig blive tilovers, som maae alt efter Tid og Omstændigheder, ligeledes anvendes til Skuespladsens og dens Indretningers Fremtarv. Og det besynderlig i disse Poster:

A. Gamle Skuespillere, som nu ingen Beqvemhed mere havde for Theatret, maatte beholde deres fulde Løn indtil deres Død; thi det var jo billigt at forføre dem, der for at fornye os, have forladt alle andre Næringsveie, hvorved de ellers kunde have deres Brød i den gamle Alder. Og haardt vilde det være, om den, der med sin Familie var vant til aarlig

800 eller 500 Rdlr. i den ubehageligste Tid af sit Liv skulde see sig nedsat paa 200 eller 300 Rdlr. Disse Veteraner kunde endog være til Nytte for Skuepladsen. Thi dersom de tilforn havde været gode Skuespillere, saa kunde de spørges til Raads i vanskelige Tilfælde, eller og dem kunde gives en eller anden Opsigt ved Theater-Anstalterne o. s. v. Denne de gamle Skuespilleres Forsørgelse vilde og være en nye Drift for dem som havde Lyst til Skuepladsen; thi nu saae de den hele, og gode Udsigt: Uanstændige Indkomster, saalænge de vare ved Theatret og siden en roelig Alderdom.

B. Iblandt Akteurernes Børn, burde ventes Skuepladsens bedste Plante:
 Skole

skole*). Saa snart derfor de vare over 6
 Aar, og Forældrene bestemte dem til
 Skuepladsen maatte Kassen paa hvert
 Pige- eller Drengsbarn gøtgjøre først
 30, og siden naar de vare 10 Aar gamle
 50 Rdlr. aarlig, hvorimod Forældrene
 vare pligtig, at lade dem lære de meest
 giengse og for en Skuespiller behs-
 vende

*) De som ikke havde Gaver til Skuespil-
 lere kunde blive Dandsere, Musici ved
 Orchesteret, Decoratorer eller Theater-
 skrædere. Dette sidste vilde dog vel in-
 gen fornustig Skuespiller holde sig for
 en Skam, at lade sit Barn blive; da
 det er uimodsigeligt at der behøvedes
 meget mere Genie til en god Theater-
 skræder, end til en maadelig Skuespil-
 ler. Men for Resten stod det jo For-
 ældrene fri, hvilken Stand de ellers vil
 bestemme deres Børn til.

vende europæiske Sprog, samt Musik og Dands *). Naar de saa kom til Theatret, saa skulde af dem eller andre unge Aktører som man sandt udmerkede Gæver for Theatret hos

C. Een gives et Reise = Stipendium af omtrent 500 Rdlr. aarlig, som han i 3 Aar skulde reise for, paa det han

*) Ibslandt Dandserne maatte een udvælges, som var skicket dertil, hvilken imod en aarlig Godtgjørelse af et hundrede Rixdaler eller saa omtrent, burde være pligtig at undervise saavel disse Born, som overhovedet alle unge Aktører og Aktriser i Dandsens Grundregler og i Menuetten. Da en aauständig Stilling er det første man forlanger af enhver Skuespiller, god, middelsmaadig eller slet, saa seer man let Nodvendigheden af saadan Foranstaltning.

han kunde danne sig, ei allene efter de store udenlandſke Mønſtre, men for alting efter den ſtedſe afvejlende Natur.

Ved diſſe og andre Foranſtaltninger (drømte jeg) kom vores Theater i anſeelig Flor. Skueſpillere, Sangere, Dandſere, alt, dannedes i Nationens Skiød. Diaterne, ſom nu forſt fik gode Skueſpillere, ſkreve med Lyſt for Skuepladsen, Molierer og Weiſer opſtode iblandt os. Litteraturen og Smagen vandt ſiensynlig, og Sædelæren tabte viſt ikke derved.

S. J.

 Til Hr. K. S. *)

Min Herre!

Jeg maae give mig den Ære at svare paa Brevt paa Deres ærede Skrivelse af 11te Oktob., fordi jeg ikke haver den Lykke at kiende Dem, og De ikke heller har fundet for Gødt at lade mig vide Deres Navn. At De veed mit, er temmeligt naturligt, efterdi jeg havde sat mit fulde Navn under min første Drom, og de to første Bogstaver deraf under denne sidste.

Jeg

*) Ogsaa indført i Bibliothek for nyttige Skrifter No. 82.

Jeg takker Dem, min Herre, for Deres Bifald, hvilket, i hvor ubeskiendt De end søge at holde sig for mig, dog aldeles ikke kan være mig ligegyldigt; men De tillade, at jeg anseer Deres yttrede Tvivl og de deraf paa grundede Spørgsmaale for Skicmt. Dersom De ikke udtrykkelig havde forlangt et alvorliget Svar, saa havde jeg vist troet, at De dermed kun villet bestyrke mig i min Mening.

Siden De da endelig vil', at jeg skal opgive de Marsager, hvorfor jeg saa inderlig ønsker, at ingen uden indenlandfke Kunstnere skulde bruges til Skuepladsens behøvende Arbeider, og især at Dekoratoren og Musici skulde være Danske eller Norske; saa ere de disse:

Jeg

Jeg antager som en afgjort Sag, at alle smukke Konster bør fremelskes i ethvert Land, som paaستاer Navn af en poleret Stat.

Og at disse Konster aldrig trives der, hvor de ikke finde en idelig Understøttelse.

Her spørges altsaa, hvormed understøttes de smukke Konster saaledes, at Kunstneren kan drives idelig at søge en høiere Grad af Fuldkommenhed i den? Ved Akademier og Præmier? — Disse ere ypperlige til at danne den unge Kunstners Smag, og at føre ham paa Banen; men Mod og Styrke til at løbe frem paa den, det kan de hverken give ham eller Digteren. Manden skal leve, Kunstneren

neren skal og maae leve magelig; thi hans Sind maae være frit, og hans Arbeide maae aldrig haste, som den der arbeider for det daglige Brød.

Konstneren altsaa maae betales got, men han maae ogsaa bruges ofte. Thi om en Maler f. Ex. fik et hundrede Rixdaler for et Arbeide een Gang hvert Aar, saa hjalp det ham dog intet; thi da kunde han heller slænge Penselen og tage til Muurqvasten. Det er derfor nødvendigt, at man iagttager alle Leiligheder, hvorved man kan skaffe Konstneren Fortieneste og Dvølse i hans Konst.

Danmark er et lidet Land. Det er et protestantisk Land. Konstneren her, mangler sølgelig mere Opmuntring

ering end andre Steder. Hvad er da mere naturligt, end at ønske ham brugt overalt, hvor man dog endelig behøver hans Arbeide. Ved Skuepladsen kan endog mere end en Maler finde Ovelse og Belønning, og tillige Tid nok til, ei allene at give sig Stunder til sit Arbeide, men endog at arbeide i andre Malerkonstens Grene tillige. Da har dog en, og anden af Landets Børn en Udfigt for sig, hvorved den kan drives til at lægge sig efter denne (i Danmark ellers brødløse *) Konst.

2f

*) Eller er det ikke Brodmangel, der nøder vore Landskabsmalere og Historiemalere til idelig at trække i det utaknemmelige Arbeide, at kopiere Ansigter,

Af Landets Børn siger jeg, thi
 saa længe disse ikke faaer Smag og
 Drift til Konsterne, saa længe vil
 Landet ikke see nogen Konst blomstre
 hos sig. Fremmede søge dertil, det
 er sandt, de bringe deres Talenter med,
 de arbejder for os og fornøie os en
 Stund, men see! de reise fra os
 igien, og Konsten drager fort med
 dem.

Med Musikken er det netop det
 samme, som overhovedet med alle
 smukke Konster, der tiene ei, som an-
 dre

ker, hvilke som oftest ere ubetydelige
 i høieste Grad, og søsaeligen pine Konst-
 aeren med dræbende Nedsommelighed.
 See mere herom i des Künstlers Erd-
 wallen, i Gøtthes Skrivter 3 B. S. 185.

bre Konster og Videnskaber, allene til at jevne Livets trættende Vei, men til at gjøre den ogsaa behagelig.

De see altsaa min Herre! hvilke Ideer det ere, der have givet Anledning til, at jeg drømte om de fremmede Kunstneres Forviisning fra Skuepladsen. Allene Konstens Fremtary i Danmark og intet andet. Her kan jeg endnu lægge dette til: at de Penge en fremmed Kunstner forhverver sig, gaaer ved hans Vortreise udaf Landet, da de derimod efter mit Drømme-System tiende til at opholde en Medborger og hans Familie.

De tillade mig kun een Anmerking endnu førend jeg slutter. De gjøre mig Uret, min Herre! naar

De troe, at jeg kun søger at stille
 mig vores nymodens Patrioter liig,
 som uafsladelig strige:

Tvy dig for, Patriot! Har vi ei
 Landets Børn,
 Som sukker efter Brød, som efter
 Rov en Dren?

Nei, min Herre! jeg følger i min
 Tænkemaade ligesaa lidet disse rundt-
 talende og lidttænkende Stasiere, som
 hine søde, smagesfulde Kavallierer, der
 troe, at en Træeskoe er ti Gange yn-
 digere, naar en Fremmed har gjort
 den, end naar den er snittet af Dan-
 ske Næver. Jeg veed fuld vel, at
 Landets Styrke bestaaer i Mængden
 af dens Indbyggere, og at Fremmede
 ligesaa godt kan stræbe for Landets
 Vel, som de Indsødte; men derimod
 er

er jeg ogsaa fuldkommen overbevist om, at man ikke pleier at søge Statens legemernes Seener og Muskler iblandt Kunstnere og deres Lige. Lad hele Hersekarer af fremmede Bønder drage herind og oprydde vore udyrkede Marker. Lad den fremmede Fabrikant eller Handværksmand boesætte sig iblandt os og oplære os i sit Handværks skjulte Hemmeligheder; og med Glæde favne vi dem og kalde dem Brødre. Men lad de finere Konster, lad Videnskaberne dyrkes af Landets Sønner, af den duedige Danske og den nemme Nordmand. Jeg forbliver

Min Herre

Deres

skyldigste Diener

H. Johansen.

Khavn. d. 14 Oct. 1772.

E. Sk.

J Deres Efterskrift spørge De, hvorfor jeg saa omhyggeligen udelukker en slet Poet fra Directeur = Embedet? — Derfor:

Jeg kalder den en slet Poet, som gjør slette Vers og lader dem trykke. Naar Een nu ikke har Kritik og Smag nok til at indsee Feilene i sit eget Arbeide; saa er aldrig at haabe, han skulde være en skjonsom Dommer i andres *), og dette er vel dog en nødvendig Egenskab hos en Directeur. Man vil altsaa foruden hans egne, faae

*) En kan være skjonsom Dommer, og slet ingen Vers kunne gjøre selv. Det gaaer nok an. Ligesom man kan saare rigtig bedømme et Malerie uden nogen finde

faae maadelige og flette Stykker af andre paa Skuepladsen: Og der er Publikum vist ikke tient med.

Hertil kommer, at, jo flettere Poet Een er, des misundeligere er han over andre, og fornemmelig over bedre Diatere; gode Stykker vil altsaa forskydes, eller længe opholdes; Forfattere chikaneres, og derved de gode Diatere affrækkes; Og dermed er Publikum vist tient langt mindre.

finde at have taget Pensel i Haand, men at giøre flette Vers, og holde dem for saa gode at de fortiene ved Trykken at forelægges Nationens Læsere, det vidner om total Fordærvelse i Smagen, total Mangel paa Kritik.

Beaumarchais
Forsvar for Skuespillet,
Den gale Dag.

Med at skrive denne Fortale er det ikke min Hensigt paa en ørkesløs Maade at undersøge, om jeg har bragt et godt eller slet Stykke paa Skuepladsen; dette er nu for sildig: Men efter bedste Samvittighed at prøve, og det bør jeg altid, om jeg har forfattet et Stykke, som fortjener at lastes.

Da ingen er forbunden til at gjøre et Stykke, som ligner andre; vil man da, hvis jeg er vejet fra en alt for
banet

teren, kan antage som en afgjort Sag ved Skuepladsen, at det, som meest rører os, er det, man mindst taler om.

Det vil maaskee være til Nytté at lægge denne dobbelte Maade at betragte Skuespillene paa frem for alles Dine, og jeg vil da have gjort en god Brug af mit, hvis jeg ved at undersøge det, faaer bestemt den almindelige Mening om det, man bør forstaae ved disse Ord: Hvad er den theatraliske Anstændighed?

Bed at vise os alt for fræske og fine Kiendere, ved at ville, som jeg paa et andet Sted har sagt, ansees for at være anstændig, midt under vore Sæders Forsald, blive vi Uvæsener,
som

som ere uskikkede til at moere sig, og til at dømme om hvad der passer sig for dem: skal jeg endelig sige det? Forædte Gløse, hvilke ikke mere vide, hvad de ville, eller hvad de bør holde af eller forkaste. Disse saa forslidte Ord: bon ton, honne Compagnie, som altid ere tilskaarne efter ethvert usfelt Selskab, og hvis Udstrækning er saa stor, at man hverken veed, hvor de begynde eller ende, have allerede nedbrudt den frie og sande Munterhed, som udmerkede det Romiske hos vores Nation fra alt andet Romisk.

Øi hertil den pedantiske Misbrug af disse andre store Ord: Anstændighed og gode Sæder, som give et saa vigtigt og fornemt Anseende, at vore Skuespil-Dommere ville være

introspektive over, ikke at kunde udsige dem ved alle Skuespil, og de vil da omtrent erfare, hvad det er, der paa lægger Geniet. Tvang, forbløffer Forfatterne, og giver Intrigen i Stykket et dødeligt Stød, uden hvilken der alligevel ikke gives andet end kold Vitethed, og Skuespil, som kun udholde 4re Forestillinger.

Endelig, som det sidste ønde, have alle Stænder i Selskabet bragt det saa vidt, at de unddrage sig den dramatiske Censur. Man kunde i vore Dage ikke bringe Racines Plaidours paa Skuepladsen, uden at høre Dandiner og Brid'ois'er, ja selv mere oplyste Folk, udraabe, at der er ikke mere enten Sæder eller Agt for Overigheds Personer.

Man

Man kunde nu ikke skrive en nye Turcaret, uden paa Dieblicket at faae Amtsforvaltere, Soldere, Controleurer, Visiteurer, Consumtions-Forvaltere, o. s. v. kort: alle Oppebørsels- og Soldbetientere paa Halsen af sig. Vel er det sandt, at man i vore Dage ingen Original har længere til Turcaret, men, om man end fremstillede ham under andre Træk, blev Forhindringen dog den samme.

Man vil ikke kunde spille Molières Les facheux, hans Marquier, hans Nagerkarle, uden paa engang at bringe saavel den høie og lave, som den nye og gamle, Adeli-Harnisk. Hans Femmes Savantes vilde forbittre vore qvindelige lærde Selskaber; men hvilken Regnemester kan udregne den Hæ-

vestangs Styrke og Længde, som i vore Dage behøvedes, for at opløste det ypperlige Værk Tartuffe til Skuepladsen. Derfor er ogsaa den Forsætter, som giver sig af med Publikum for at moere eller undervise samme, nødsaget til, i Steden for efter eget Valg at anbringe Intrigen i sit Stykke, at slaggre om blandt Umueligheder, at snise i Steden for at lee; og at tage sine Mynstere uden for Selskab, af Frygt for at volde sig tusende Fiender, hvoraf han ikke kiendte en eneste, da han forfattede sit usle Drama.

Jeg har derfor estertænkt, at dersom en behierter Mand ikke afrystede alt dette Støv, vilde de franske Stykkers Kiedsomhed bringe Nationen til
de

de affmagelige Syngestykker, og maa-
 skee endnu længere, til Boulevardene,
 til det stinkende Forraad af Fielde-
 hytter, opbyggede til vores Skiendsel,
 i hvilke den anstændige Frihed, som
 er forjaget fra den franske Skueplads,
 forvandler sig til tøileløs Frækhed;
 hvor Ungdommen gaaer hen for at
 føde sig med grove Uvittigheder, og
 taber med deres Sæder Smagen for
 det Anstændige og for vore Mestres
 ypperste Bærker. Jeg har prøvet paa
 at være denne Mand, og, hvis jeg
 ikke har anbragt mere Talent i mine
 Arbejder, har jeg i det mindste lagt
 min Hensigt for Dagen i dem alle.

Jeg har tænkt, og tænker endnu,
 at man hverken erholder det stærke pa-
 thetiske, eller det grundige Moralske,

eller det gode og sande Komiske paa
 Skuepladsen, uden ved Situationer,
 som ere stærke, og stedsse have deres
 Udspring fra et misligt Forhold i
 Selskabet hos det Æmne, man vil be-
 handle. Den tragiske Forfatter er dri-
 stig i sine Midler, vover at anbringe
 uhyre Laster; Sammenrottelse, Tro-
 ners Omstyrkelse, Mord, Gift, Blod-
 skam i Oedipus og Phedra; Broder-
 mord i Vendome; Fadermord i Ma-
 homet; Kongemord i Machbeth; o.
 s. v. Lystspillet, som er mindre for-
 vovent, driver ikke de mislige For-
 hold til den Hvide, efterdi dets Skil-
 derier ere tagne af vore Sæder, dets
 Æmne af det selskabelige Liv. Men
 hvorledes ramme Gierlighed, med min-
 dre man bringer en foragtelig Gier-
 rig paa Skuepladsen? Hvorledes tage
 Ma-

Maffen af Skindhellighed, uden at vise, som Orgon i Tartuffe, en affkyelig Skindhellig, der, i Færd med at ægte hans Datter, lader sig lyste efter hans Kone? en galant Kavaleer, uden at lade ham giennemløbe en heel Kredts af løsagtige Fruentimere; en rasende Spiller, uden at omgive ham med Spitsbuber, hvis han ikke alt selv er en?

Alle disse Folk ere langt fra at være dydige; Forfatteren udgiver dem heller ikke for saadanne: han er ingen af disses Beskytter; han er Maleren, der afmaler deres Laster. Og, fordi Løven er grum, Ulven graadig og forslugen, Ræven snu og listig, er Fabelen derfor uden Moral? Naar Forfatteren styrer den mod en Daare, som

som bliver drukken af Røes, saa lader han Osten falde af Kragens Næb i Rævens Gab, og dens Moral er opfyldt: vilde han vende den mod den nedrige Smigrer, saa endede han sin Fabel saaledes: Ræven greb og slugede den, men Osten var forgiftet. Fabelen er en liden Komodie, og enhver Komodie er ikke andet end en lang Fabel. Forskiellen paa dem er, at i Fabelen have Dyrene Forstand, og i vore Komedier ere Mennesker ofte Bæster, ja det som værre er, onde Bæster.

Saaledes, naar Moliere, som blev saa plaget af Dosmere, giver hans Gierrige, en ødsel og lastefuld Søn, der stielser hans Pengeskriin fra ham, og siger ham Grovheder i Dinene, er
det

det da af Dyder eller Laster han ud-
 drager sin Moral? Hvad bryder han
 sig om disse Spøgelser? det er Eder
 han har i Sinde at forbedre. Vel
 er det sandt, at hans Tids Blades-
 skrivere og litterariske Gadefejere und-
 lode ei at underrette det ærlige Pub-
 likum om hvor afføreligt alt dette var!
 det er ogsaa bevist, at meget mæg-
 tige Misundere, eller meget misunde-
 lige Mægtige, gif løs paa ham. Seer
 hvorledes den alvorlige Boileau i sin
 Epistel til den store Racine hævner sin
 Ven, som ikke mere er til.

Man seer endog i den Supplique
 fra Moliere til Ludvig den' XIV.
 som var saa stoer i at beskytte Kon-
 sterne, og uden hvis oplyste Smag
 vores Skueplads ikke havde havt et
 eneste af Molieres Mesterstykker; man
 seer

seer denne Philosoph, som Forfatter, beklage sig bitterlig hos Kongen over: at, fordi han havde taget Masken af de Skinhellige, lode de overalt trykke, at han var en Nyggesløs, en Ugudelig, en Atheist, en Dievel i Riød og Blod, klædt som et Menneske; og dette blev trykt med den Konges Bevilling og Tilladelse, der beskyttede ham: det er i ingen Maade bleven ringere i den Henseende.

Men, fordi Personerne i et Stykke vise sig under lastefulde Sæder, bør de derfor forjages fra Skuepladsen? Hvad skulle man da der forsøge? det Forvendte og Latterlige? dette var vel Umagen værd at skrive over! det gaaer dermed hos os, som med Moderne, man forbedres ikke deri, man bringer kun nogle nye frem.

Lasterne, Misbrugene, disse er det, som ikke forandres, men forklæde sig i tusende Skikkelser under de herskende Sæders Maske: at afrive dem denne Maske, og vise dem blottede, det er det ædle Arbeide, der paaligger Manden, som opofrer sig for Skuepladsen, hvad enten han moraliserer leende, eller glæder moraliserende, Heraclit eller Democrit, han har ingen anden Pligt; ilde for ham, om han afviger deraf. Man kan ikke forbedre Menneskene uden ved at vise dem som de ere. Den nyttige og sandreue Komedie er ingen løgnagtig Lovtale, ingen forsængelig akademisk Afhandling.

Men lader os vel vogte os for et at forbytte denne almindelige Kritik,

een af Konstens ædleste Formaale, med
 den hadefulde og personlige Satire:
 den forstes Fortrin er, at rette uden
 at saare. Lad den retskafne Mand,
 opbraagt over Belgierningers affkyelige
 Misbrug, fra Skuepladsen udraabe:
 alle Mennesker ere utaknemmelige:
 endskiøndt enhver er nær ved at tænke
 som han, bliver dog ingen fornærmet.
 Da der ingen Utaknemmelig kan være
 til, uden at der er en Belgiorer; saa
 fastsætter denne Vebreidelse selv en
 lige Vægt imellem de gode og onde
 Hjertes; det føler man, og det træ-
 ster. Dersom den Fortrædelige svarer:
 at en Belgiorer gjør hundrede Utak-
 nemmelige, saa svarer man rigtig
 igien, at der maaskee ikke er en Utak-
 nemmelig, som jo adskillige Gange
 har været Belgiorer; ogsaa dette
 træ-

træster. Og paa denne Maade, ved at gjøre det almindeligt, et det, at den bitterste Kriiike frugter uden at saare; naar derimod den personlige Satire, ligesaa frugtesløs som skadelig, saarer altid og frugter aldrig. Jeg hader aldeles denne sidste, og jeg troer den er saa strafværdig en Misbrug, at jeg adskillige Gange af Pligt har anraabt Overighedens Narvaagenhed for at forhindre, at Skuepladsen ikke skulde blive en Rampeplads for Gladiatører, hvor den Mægtige troede sig berettiget til at udøve sin Hævn ved leiede Penne, der ulykkeligviis ere alt for almindelige, og sælge deres Nedrigthed til hvem, der betaler den bedst.

Have de da ikke nok, disse Mægtige, i tusende og en Bladeskrivere,
 Avis:

Hvismagere og Sammensmørere, for af disse at udpikke de fletteste, vælge der iblandt en meget nedrig til at sværte den, som fordunkler dem? man taaler et saa ubetydeligt Onde, fordi det er uden Følge, og fordi at dette Utsi, som kun varer een Dag, kløer et Dieblif, og saa dør. Men Skuepladsen er en Kiempe, som saarer dødelig alt hvad den rammer. Dens store Slag bør man giemme til de offentlige Misbruge og Uordener.

Det er altsaa hverken Lasten eller de Tilfælde, den medbringer, der forvolde den theatraliske Uansændighed, men Mangel paa Lærdom og Moral? Dersom Forfatteren, enten er svag eller bly nok til ikke at uddrage noget saadant af sit Minne, saa er det det, der

der gjør hans Stykke tvetydigt eller lastefuldt.

Da jeg bragte Eugenie paa Skuepladsen (og jeg er vel nødt til at anføre mig selv, siden det er altid mig man angriber) da jeg bragte Eugenie paa Skuepladsen, kastede alle vore Belæstændigheds eedorne Udskrigere Ild og Lue i Forsamlingerne over det, at jeg havde tordet vise en ryggesløs Adelsmand, der forklædte sine Tienere som Præste, og stillede sig an som han ægtede et ungt Fruentimmer, hvilket fremkommer frugtsommeligt paa Skuepladsen uden at have været gift.

Uagtet al deres Skrigen blev Stykket dog dømt at være, om ikke det bedste, saa dog i det mindste det meest

mo:

moralske blandt [Dramer; har ved
 holdende været forestillet paa alle
 Skuepladse og oversat i alle Sprog.
 Fornuftige have seet], at Moralen,
 Interessens, havde dert aldeles sit
 Udspring fra den Misbrug, en mæg-
 tig og lastefuld Mand gjør af sit
 Navn og sin Anseelse, for at martre
 en svag, hielpeløs, bedraget, dydig
 og forladt Pige. Alt det Nyttige og
 Gode, som Arbeidet indeholder, flyder
 altsaa af den Driftighed, Forfatteren
 har havt, at torde bringe det mis-
 lige Forhold i Selskabet til Friheds
 høieste Spidse.

Siden efter har jeg forfattet De
 tvende Bøger, et Stykke, hvori en
 Fader tilstaaer for sin foregionne Bro-
 derdatter, at hun er hans naturlige
 Barn.

Barn. Dette Drama er ogsaa meget moralsk, fordi Forfatteren der under bestandige Offere af det fuldkomneste Benskab binder sig til at vise de Pligter, Naturen paalægger i Henseende til Frugterne af en gammel Kierlighed, hvilke den alt for strænge Belansthændighed i det selskabelige Liv, eller rettere dens Misbrug, alt for ofte lader være uden Hielp.

Blandt andre Domme over dette Stykke, hørte jeg i en Loge ved Siden af den, jeg var i, en ung vigtig Hofmand, som paa en lystig Maade sagde til Damerne: "Forfatteren er uden Tvivl en Hørkræmmerhvend, som ikke kiender noget mere ophøiet end Soldbodfolk og Grosserere, og det er i det Underste af et Pakhuus han søger

” søger sine ædle Venner, hvilke han
 ” bringer paa den franske Skueplads.”
 Ah! min Herre, sagde jeg, i det jeg
 traade frem, man har i det mindste
 maattet tage dem der, hvor det ikke
 er umueligt at formode dem. De vilde
 lee endnu mere af Forfatteren, hvis
 han havde taget tvende sande Venner
 i Kongens Forgemaak eller i Karether?
 Der maae være liden Sandsynlighed
 selv i dydige Handlinger.

Overladende mig til min muntre
 Karakter, har jeg siden efter søgt i
 Barberen af Sevilla, at bringe den
 gamle og frie Munterhed paa Skue-
 pladsen, og forene den med vores nu
 brugelige spøgefulde og letsindige Tone;
 men, som og dette var et Slags Ny-
 hed, blev Stykket hæftig forfulgt.

Det

Det syntes som jeg havde rystet Staten; de unnaadelige Forsigtigheder man tog, og den Skrigen man brugte mod mig, røbede fornemmelig den Skræk adskillige Lastefulde paa den Tid følte, over at see sig deri blottede. Stykket blev fire Gange censureret, tre Gange bekiendtgjort ved Plakater til at spilles, i det Dieblik det skulde forestilles blev det anklaget for det da værende Parlament, og jeg, forundret over dette Opløb, vedblev at forlange, Publikum skulde forblive Dommer over det, jeg havde bestemt til dets Moerskab.

Efter 3 Aars Forløb tilstod man mig det. Paa den megen Skrigen fulgte Lovtaler; og enhver hvidskede mig i Dret: skriv os dog Stykker i

denne Smag, siden der ingen er uden
De, som tør lee aabenlyst.

En Forfatter, som ved Kabaler
og Skraal er bleven mistroestet, men
seer sit Stykke gaae frem, fatter Mod,
og det gjorde jeg. Den afdøde Prinds
af Conti, af patriotisk Ihukommelse
(thi, ved at lade hans Navn lyde gien-
nem Luften, hører man det gamle
Ord Fædreland svinge) denne af-
døde Prinds af Conti da opfordrede
mig offentlig, at bringe Fortalen til
min Barbeer af Sevilla paa Skue-
pladsen, som er muntre, sagde han,
end Stykket, og deri at vise Figaros
Familie, som jeg i denne Fortale be-
rorte. Min Prinds, svarte jeg, hvis
jeg anden Gang bragte denne Karak-
ter paa Skuepladsen, saasom jeg da
skulde

skulde forestille ham ældre, maatte han ogsaa vide noget mere, det vilde volde nye Allarm, og hvem veed om han fik Dagens Lys at see. Imidlertid tog jeg af Verbødighed imod Opfordringen, jeg forfattede denne gale Dag, som nu giver Allarm. Han var den første, som værdigede at see det. Det var en Mand af en stor Karakter, en kongelig Vrinds, en hoi og kief Siel; skal jeg sige det? Han var fornøiet dermed.

Men ak! hvilken Snare har jeg ikke faldt for vore Konstdommes Bedømmelse, da jeg kaldte min Komedie med det upassende Navn: Den gale Dag! Min Hensigt var vel at betage den noget af sin Betydning, men jeg vidste den Gang endnu ikke

hvorvidt en Forandring i Anmeldelsen
 kan forvilde alles Forstand. Havde
 jeg ladet den beholde sin rette Titel,
 skulde man have læst: *Egtemanden*
som Forfører. Dette var for dem
 et andet Spøer; man støvrede efter
 mig paa forskjellige Maader; men
 dette Navn af gale Dag har ført
 dem hundrede Mile bort fra mig; de
 have nu intet seet i mit Stykke uden
 det, som ikke skal være der; og denne
 Anmerkning, som er lit bitter over
 den Lethed, hvormed Folk lader sig
 føre bag Lyset, strækker sig videre end
 man troer. Dersom Moliere i Ste-
 den for *Georg Dandin* havde kaldet sit
 Drama *Forbindelsers Naragtighed*,
 havde det været meget mere frugtende.
 Hvis *Regnard* havde kaldet sit gav-
 milde Testamente *Pebersvændenes*
 Straf,

Straf, havde Stykket kommet os til at skielve. Det, som han ikke tænkte paa, har jeg gjort med Overlæg. Hvor man dog kunde skrive et smukt Kapitel over Folkets Domme og Skuespladsens Morale, som man kunde kalde: Plakaternes Indflydelse.

Hvorledes det ogsaa var, forblev den gale Dag sem Nar i mit Pult; Skuespillerne vidste at jeg havde den; de have omsider faaet den fra mig. Om de have gjort ilde eller vel for sig, det har man siden kundet see. Hvad enten nu Vanskeligheden i at forestille det opvækkede deres Kappelyst, eller de soledede med Publikum, at for at behage det, i Henseende til Komædie, maatte man gribe sig an paa en nye Maade; saa har aldrig

H 4

noget

noget saa vanskeligt Stykke været spillet saa vel i det hele; og dersom Forfatteren (som man siger) er bleven under sig selv, da er der ikke en eneste Skuespiller, hvis Rygte dette Stykke jo har fastsat, forsøget eller bekræftet. Men lad os komme tilbage til dets Oplæsning, til dets Antagelse af Skuespillerne.

I Følge den overdrevne Roes, de lagde derpaa, vilde alle Selskaber kiende det, og jeg maatte da paadrage mig allehaande Trætter, eller give efter for de almindelige Ummodninger. Fra den Tid af manglede ikke heller Forfatterens store Fiender at udsprede ved Hoffet, at han i dette Stykke, som ellers var et Bæv af Dumheder; fornermede Religionen, Regiering=

ringen, alle Stænder i Selskabet, de gode Sæder, og endelig, at Dyden deri blev undertrykket og Lasten seirrende, som ikke var mere end billigt, spiede man til. Dersom de alvorlige Herrer, som saa ofte have igientaget dette, gjøre mig den Ære at læse denne Fortæle, vil de i det mindste deri see, at jeg har citeret meget rigtig, og den borgerlige Nødselighed, jeg giver mine Citationer, vil kun komme deres adelige Uredelighed til at stikke des bedre frem.

Saaledes havde jeg i Barberen af Sevilla ifkun rystet Staten, i dette nye Forsøg, der endnu er skændigere og mere oprørist, kastede jeg den ganske over, Ende. Ingen Ting var hellig mere, hvis man taalbe

dette Stykke. Man førte Regieringen bag Lyset ved de listigste Esterretninger; man kaballerte hos mægtige Kollegier; man forfærdede de andægtige Damer; man skaffede mig Fiender i Skriftestolen hos de Geistlige; og jeg, alt efter Stæderne og Folkene jeg havde med at gøre, stødte denne nedrige Intrige fra mig, ved min overmaade store Taalmodighed, ved min stive Erhørdighed, min haardnakne Lørvillighed, ved Fornuften, naar man vilde høre den.

Denne Strid har varet i 4 Aar. Læg disse til de 5 i Pultet, hvad bliver der saa tilbage af de Hentydninger, man gjør sig Umage for at finde i Stykket? desværre! da det blev forfattet, havde alt, hvad der nu blomstrer,

strer, ikke engang begyndt at spire.
Det var en ganske anden Verden.

I de fire Strids-Aar forlangte jeg blot een Censor; man bevilgede mig 5 til 6. Hvad saae de i Stykket, som kunde være Formaal for sig en Forbittrelse? den meest spøgefulde af alle Intriger. En fornemme spansk Adelsmand, forelsket i en ung Pige, han vil forføre, og de Bestræbelser denne Brud, den hun skal ægte, og Adelsmandens Kone, forene for at komme en uindskrænket Herre til at forfeile sit Maal, hvis Rang, Rigdom og Ddselhed, sætter ham i Stand til at see det udført. Dette er alt, intet mere. Stykket ligger for eders Dine.

Hvoraf reiste sig da alle disse gien-
nemtrængende Skrig? deraf, at Forsat-
ten i Stedet for at forfølge en enkelt
lastefuld Karakter, saasom Dobleren,
den Vergierrige, den Gierrige, eller
den Skinhellige, hvilket ikke vilde have
skaffet ham uden een Klasse af Fiender
paa Halsen, har benyttet sig af en
let Opfindelse, eller rettere, har gjort
sin Plan saaledes, at deri anbringes
Kritike over en Hoben Misbruge,
som forstyrre Selskabet. Men, da
det ikke er det, som fordærver et Stykke
i den oplyste Censurs Dine, saa have
de alle, ved at bifalde det, forlangt
det paa Skuepladsen. Man har alt-
saa maattet taale det der: da have
Verdens Mægtige seet med Forargelse
spillet

Det

Det Stykke, hvor en næsviis Knegt
 Lør uden Skye sin Herre sig,
 At han frabeder sig hans Slegt
 Og ene eie vil sin Pige.

Oh! hvor det fortryder mig ikke
 at have giort af dette moralske Vemne
 et meget blodigt Sørgespil! givende
 den fornermede Egtemand en Dolk
 i Haanden, og ikke kaldende ham Fi-
 garo, skulde jeg i hans skindsyge Na-
 serie ladet ham med Anstand dræbe
 den lastefulde Mægtige, og naar han
 havde hævnnet sin Ære iasmaalte Bers
 fremsagte med megen Svulst, og mit
 skindsyge Helt, der i det mindste
 maatte være General for en Armee,
 havde havt til Medbeiler en grum
 Tyrann, som paa det fletteste regierede
 over et undertrykt Folk, skulde alt

dette, troer jeg, som er langt fra vore Sæder, ikke have fornermet nogen; man vilde have skreget Bravo, et meget moralsk Stykke. Vi havde da været ræddet, jeg og min vilde Figaro.

Men, da jeg kun har vildet moere vore Franskmænd, og ikke komme deres Koners Taare til at rinde, har jeg gjort min straffskyldige Elsker til en af de Tidens unge Adelsmænd, ødsel, temmelig forelsket, endog lidt ryggesløs, næsten som de andre Adelsmænd paa den Tid. Men hvad torde man sige paa Skuepladsen om en Adelsmand uden at fornerme dem alle, naar man ikke maatte bebreide ham hans alt for megen Elskov? Er det ikke den Feil, som de selv mindst nægte?

nægte? Jeg seer her, hvor jeg sidder, mange af dem beskedne at rødme (og dette er en ædel Drift) i det de tilstaae, jeg har Ret.

Da jeg altsaa har vilbet gjøre min straffkyldig har jeg havt den ædle Agt ikke at tillægge ham nogen af Almuens Laster. Vil de sige, at jeg ikke kunde det, at det vilde have været at overtræde al Sandsynlighed? saa slut til Fordeel for mit Stykke, efterdi jeg ikke har gjort det.

Selv den Feil, jeg beskylder ham for, vilde ikke have frembragt nogen komisk Bevægelse, hvis jeg ikke paa en moersom Maade havde modsat ham den meest oprømte Mand af hans Nation, den sande Figaro, som, imens
dens

dens han forsvarer sin Eiendom Susanne, gjør aldeles Nar af sin Herres Anslag, og opholder sig paa en meget lystig Maade over, at han tør bruge Kneb om Kap med ham, som en svet Mester i dette Slags Fægtekunst.

Saaledes frembringes der i mit Stykke, af en temmelig heftig Kamp imellem Magtens Misbrug, Grundfætningers Forglemmelse, Ddselhed, Beleilighed, alt hvad Forførelse har meest tiltrækkende: og den Gld, den Vittighed, de Hielpemidler, som den i Spillet fornærmede Uudermand kan sætte mod dette Angreb, et lystigt Intrigespil; hvori Egtemanden som Forfører forhindres, trættes, udmattes, stedse standses i sine Anslag, og bliver nødt til 3 Gange paa een Dag at kaste

kaste sig for sin Kones Fodder; hun,
 som er god, overbærende og ym, end-
 der med at forlade ham: hvilket de
 altid gjøre. Hvad Lastværdigt inde-
 holder da denne Moral, mine Herrer?

Finder de den lidt for spøgende
 for den strænge Tone jeg tager? Mod-
 tager da en alvorligere, som er Des-
 res Dine anstødelig i Stykket, hvor-
 vel de ikke søgte den deri. Det er,
 at en Adelsmand, som er lastefuld nok
 til efter Indfald at beskæmme alt hvad
 der er ham undergivet, og drive Spøg
 med sine unge Bønderpigens Rydse-
 hed, bør, som denne, ende med at
 være en Fatter for sine Tienere. Og,
 det er dette Forfatteren med Estertryk
 har sagt, naar Almaviva i 5te Akt i
 sit Kaserie troer at beskæmme en utroe
 Kone,

Kone, visende sin Gartner et Kabinet, i det han raaber til ham "Gaae derind Antonio, og bring den Skændige, der har vanæret mig, for sin Dommer" og at denne svarer ham, "Forsynet er, Drosen splide mig, ret god! De har giort det ved saa mange her paa Landet, at Touren endelig ogsaa maae komme : : :

Denne dybe Moral lader sig merke overalt i Stykket; og dersom det sømmede Forfatteren at overtude Bedesparterne om, at han under sine eftertryffelige Lærdomme har drevet Agtelser for den Skyldiges Stand videre end man burde vente det af hans faste Mensel; skulde jeg lade dem bemerke, at Grev Almaviva, forhindret i alle sine Anslag, seer sig alle Tider ydmyget,

myget, uden nogensinde at blive foragtet.

Om ogsaa Grevinden virkelig brugte List for at forblinde hans Jalouste, i den Hensigt at bedrage ham; kunde hun da som Selvskyldig bringe sin Mand for sine Fødder, uden at fornedre ham i vores Dine. Naar Rosens Hensigt var lastværdig, og hun sønderrev et helligt Baand, da kunde man med Grund bebreide Forfatteren, at have gjort Udkast til usømmelige Sæder: thi vore Domme om Sæderne løbe altid ud over Fruentimmerne; man agter Mandfolkene ikke nok til at kræve saa meget af dem i denne sine Sag. Men, langt fra at hun har dette nedrige Forsæt, det, der er bedst anbragt i Stykket, er, at
ingen

ingen vil bruge Bedragerie mod Grev-
ven, men allene hindre ham fra at
bruge det imod alle andre. Det er
Bevæggrundens Reenhed, som her
frier Midlerne fra at fortjene at las-
tes, og derfor allene, at Grevinden
kun vil bringe hendes Mand tilbage
paa rette Wei, ere alle de Beskæm-
melfer, han lider, visselig meget mo-
raliske; ingen af dem er fornedrende.

At denne Sandhed skal være Dem
desmere, sætter Forfatteren imod den,
ne alt for lidet kræsnæ Mand den dyr-
digste blandt Koner, baade af Til-
bøielighed og efter Grundsatninger.

Forladt af en alt for elsket Ege-
tesælle, naar stiller man hende frem for
Dem? i det kritiske Dieblik da hendes
Bevæ-

Bevaagenhed for et elskværdigt Barn,
 hun er Gudmoder til, kan blive en
 farlig Tilbæielighed, om hun lader
 den Fortrydelse, som understytter den,
 faae alt for megen Magt over sig.
 Det er, for desto bedre at udmerke den
 sande Kierlighed til Pligterne, at
 Forfatteren sætter hende et Dieblisk i
 Strid med en opstigende Tilbæielig-
 hed, som kæmper mod denne Kierlig-
 hed. O! hvor meget har man ikke
 støttet sig til denne liden dramatiske
 Bevægelse, for at beskylde os for Uan-
 stændighed! Man tilstaaer Sørges-
 spillet, at alle Dronninger og Prinds-
 sesser maae have brændende Passioner,
 hvilke de mere eller mindre bestride; og
 man taaler ikke i Lystspillet at et al-
 mindeligt Fruentimmer kan kiempe mod
 den mindste Svaghed! O store pla-
 katiske

Katistke Jndskydelse! sikre og betydelige Dom! fordi det er i et andet Fag, laster man her, hvad man bifalder der. Og imidlertid er der stedse i disse tvende Tilfælde den samme Grundregel: ingen Dyd uden Offer.

Jeg tør heri appellere til Eder, unge uhældige, hvis Ulykke binder Eder til Almavivaer! Skulde J altid kunde skielne Eders Dyd fra Eders Sorger, dersom en utidig Egennytte, der ihiger alt for meget efter at adspredde disse, ikke tilsidst advarede Eder, at det er Tid at stride for denne? Sorgen over at miste en Mand, er ikke det som her rører os; en saa personlig Bedrøvelse er alt for langt fra at være en Dyd! det, som behager os hos Grevinden, er, at see hende

kæmpe

kæmpe oprigtig mod en opstigende Tilbøielighed, som hun laster, og imod tilladelige Fortrydelser. Da de Bestræbelser, hun paa den Tid anvender, for at bringe hendes troeløse Mand paa rette Bei, sætte de tvende besværlige Offre, hendes Tilbøielighed og Brede, i det lykkeligste Lys; har man aldeles ikke nødig at grunde derpaa, for at bifalde hendes Triumph. Hun er et Mynster paa Dyd, et Exempel for sit Køn og en Lyst for vores.

Dersom denne Methaphysik over Scenernes Belansthændighed, dersom denne indrømmede Grundregel for al theatralisk Sømmelighed, ikke er falden vore Dommer ei Dinene ved Forestillingen, saa er det forgieves, at jeg her fremlægger dens Udvikling og Følger.

En

En uretfærdig Domstoel hører ikke den Anklagedes Forsvar, som den er sat til at fælde; og min Grevinde er ikke bragt for Nationens Parlament: det er en Kommission, der dømmer hende.

I det nydelige Stykke, Heureusement, kaldet har man seet et løst Udkast til hendes indtagende Karakter. Den opstigende Tilbøielighed, som den unge Kone føler for hendes lille Fætter Officeren, er ikke forekommet noget Menneske lastværdig; hvorvel Scenernes Vending kunde give Anledning til at tænke, at Aistenen vilde have endet paa en anden Maade, hvis Manden ikke lykkeligviis, som Forfatteren siger, var kommet hjem. Lykkeligviis havde man ikke heller i Sinde at bagvaske denne

denne Forfatter; enhver overlod sig af et got Hjerter til den søde Deeltagelse, som en ung, anstændig og følsom, Kone, der undertvinger sine første Tilsieligheder, opvækker, og læg Merke til, at i dette Stykke viser Manden sig kun lidet enfoldig, i mit er han utro; min Grevinde har flere Fortienester. Den sandeste Deeltagelse i Stykket, jeg forsvarer, falder ogsaa paa Grevinden! det øvrige er i samme Aand.

• Hvorfor har og den vittige, behændige og lattermilde Kammerpige, Susanne, Rettighed til at behage os? det er, fordi at hun, der angribes af en mægtig Forsører med større Fordeel end der behøvedes til at overvinde en Nijsge af hendes Stand, ikke tager i Betænk-

tænkning at fortroe Grevens Hensigter til de tvende Personer, som det meest vedkommer at vaage over hendes Opsørsel; hendes Frue og hendes Forlovede. Det er, fordi der i hendes Rolle, næsten den allerlængste i Stykket, ikke er en Talemaade, et Ord, der jo aander Klogskab og Tilbøielighed til sine Pligter: den eneste List, hun tillader sig, er til Fordeel for hendes Frue, som holder af hende, fordi hun er hende hengiven, og hvis Ønsker alle ere anstændige.

Hvorfor moerer Figaro mig, i Steden for at mishage, i de Friheder, han tager sig mod sin Herre? det er, fordi han imod Tjeneres Sædvane ikke er, og det veed De selv, den flette Person i Stykket. Naar man seer
ham

ham tvungen til, i Følge hans Stand, at afvende Fornermelser ved Behændighed; tilgiver man ham alt fra det Dieblig af, man veed, at han ikke bruger List imod sin Herre, uden for at forsikre sig det han elsker, og frelse sin Eiendom.

Altsaa, Greven og hans Medhielpere undtagen, gjør enhver i Stykket næsten hvad han bør. Dersom De troer, at de ere onde, fordi den ene taler ilde om den anden, saa er det en meget falsk Regel. Betragt vore skikkelige Folk i dette Aarhundrede; man henbringer Livet ikke med andet! Det er endog saaledes vedtaget at igiennemhægle de Fræværende uden Barmhertighed, at jeg, som stedse forsvarer dem, hører meget ofte mum-

le: Hvilken Gændens Karl, hvor han ikke er for at sige imod! Han taler vel om alle Folk.

Er det da min Page, som forarger Dem? og det umoraliske, som man bebrejder det væsentlige af mit Stykke, findes det i Biting? O fræsne Censorer! utrættelige Skjønaander! Moralens Inquisitorer! som i et Dieblig fordomme 5 Mars Granskning; værre eengang retfærdige, uden at De derfor behøve at være det tiere. Et Barn paa 13de Aar, som ved sit Hjertes første Bevægelse griber efter alt uden at skielne noget; og, som man i denne lykkelige Alder gjør, tilbeder med guddommelig Dyrkelse en Person, der er himmelsk for ham, hvilken Skæbnen gjorde til hans Gudmoder,
er

er han et forargeligt Vemne? Elsket af alle Mennesker paa Slottet; levende, spøgeful og fyrig, som alle vittige Børn ere, forstyrrer han ti Gange ved sin umaadelige Flygtighed Grevens strafværdige Anslag, uden at vide det. Naturens udkaarne unge Søn! alt, hvad han seer, har Ret til at sætte ham i Bevægelse: maa skee er han ikke mere et Barn; men han er endnu ikke heller Mand: og det er den Tidspunkt jeg har valgt, for at han skulde behage, uden at nøde nogen til at rødme. Hvad han i sin Uskyldighed føler, opvækker han paa lige Maade hos alle; ville de sige: at man elsker ham af Kierlighed? Censorer! det er ikke Ordet: De ere alt for oplyste til ikke at vide at Kierlighed, selv den reneste, har en egennytt-

tig Bevæggrund. Man elsker ham
 da ikke endnu; man føler, at man
 engang vil komme til at elske ham.
 Og det er det Forfatteren med Muns-
 terhed har lagt Susanne i Munden,
 naar hun siger til dette Barn: Oh!
 jeg spaaer: at De om 3 a 4 Aar vil
 blive den største lille Skalk.

For desstærkere at stemple ham
 med Barndommens Karakter, lade vi
 ham utrykkelig dutte af Figaro. Gjør
 ham to Aar ældre, hvilken Tiener paa
 Slottet vilde da bruge disse Friheder?
 See ham i Slutningen af sin Rolle;
 neppe faaer han Officeer-Uniform, for-
 end han lægger Haanden paa Raarden
 ved Grevens første Svæg over et feil
 forstaaet Drefigen. Han vil blive mo-
 dig, vores Tusentast! men det er et
 Barn,

Barn, og intet videre. Har jeg ikke seet vore Damer i Logerne holde af min Page med Henrykkelse? Hvad vilde de have af ham? Ah! intet: det var ogsaa Egennytte, men ligesom Grevindens, en reen og naiv Egennytte! en Egennytte uden Egen- nytte.

Men, er det Pagens Person eller Grevens Samvittighed, der forvolder den sidste's Qual, saa tit Forfatteren fordømmer dem til at møde hinanden i Stykket? Hold fast ved dette Glimt; det kan bringe Dem paa hans Spor; eller rettere, lærer af ham, at dette Barn er ikke anbragt uden for at forsøge Stykkets Moral; ved at vise Dem at den Mand, som har en uindskrænket Magt hjemme, kan fra den Tid

af, han følger et ondt Forsæt, bringes til Fortvivlelse af det mindst betydelige Bæsen, af den, som meest frygter for at møde ham paa hans Bæi.

Naar min Page var 18 Aar, skulde jeg paa min Side have uret, om jeg fremstillede ham paa Skuepladsen med den levende og brusende Karakter, jeg har givet ham. Men hvad kan han opvække i sit 13de Aar? noget sølsomt og behageligt, som hverken er Venskab eller Kierlighed, men har lit af begge Dele.

Jeg skulde have ondt ved at faae Folk til at troe Uskyldigheden i disse Indtryk, hvis vi levede i et mindre kydst Seculum, i et af disse Berægnings Seculer, da de Store, som
vilde

vilde have alting modent for Tiden, ligesom Frugterne i deres Drivehuse, givtede deres Børn, naar de vare 12 Aar, og opofrede Natur, Anstændighed og Tilbøielighed, for de skidneste Fordele, ved fornemmelig at haste med at frarive disse endnu ikke dannede Bøfener Børn, som vare end mindre skikkede til at blive noget, hvis Lyksalighed ingen brød sig om, og som ikke vare andet end et Paaskud for en vis fordeelagtig Handel, der ingen Hensigt havde til dem, men allene til deres Navn. Lykkeligviis ere vi nu langt fra disse Tider; og min Pages Karakter, uden Følge for ham selv, har een i Henseende til Greven, som Moralisten bliver vaer, men som den store Hob af vore Dommere endnu ikke have sølet.

Enhver vigtig Rolle i dette Stykke har altsaa noget moralskt Formaal, den eneste, som synes at støde an derimod, er Marcelines.

Skyldig i en gammel Udskielse, af hvilken hendes Figaro var Frugten, burde hun, siger man, i det mindste see sig straffet ved Skamsuldhed over hendes Feilrin, naar hun erkender sin Søn. Forfatteren havde endog fundet Udbrage en stærkere Morale heraf; i de Sæder, han vil forbedre, er en ung forført Piges Feil ikke hendes, men Mandfolkene — men hvorfor har han da ikke gjort det?

Han har gjort det, kloge Censores! studerer den følgende Scene, som udgjorde Styrken i den 3die Akt, og
som

som Skuespillerne have bedet mig afskære, af Frygt for at et saalvordigt Stykke skulde fordunkle Handlingens Munterhed.

Naar Moliere ret har ydmyget Roqvetten eller den løsagtige i hans Misanthrop, ved offentlig at lade hendes Breve til alle hendes Elskere læse, lader han hende foragtelig ligge under de Stød, han har givet hende; han har Ret; hvad skulde han gjøre ved hende? Lastefuld af Tilbøielighed og med Overlæg; sleben Enke; Hofdame; uden Undskyldning for sin Bildfarelse; og en meget agtbar Mand's Plage; overlader han hende til vores Foragt, og dette er hans Moral. Hvad mig angaaer, greb jeg Marcelines naturlige Tilstaaelse i det Dieblik hun kiendte

sin Søn igien, og forestillede dette Fruentimmer ydmyget, Bartholo som den, der giver hende Afslag, og Figaro, deres fælles Søn, som den, der styrer den almindelige Opmerksomhed hen paa de sande Skyldige i den Uorden, til hvilken man uden Medlidenshed slæber alle unge Piger af ringe Stand, som ere begavede med en smuk Skabning. Saaledes er Scenens Gang:

Brid'oison

(taler om Figaro, som i Marceline har erkjendt sin Moder).

Det er klart, ha: han skal ikke æ: æ: ægte hende.

Bartholo.

Og jeg ikke heller.

Marceline.

De ikke heller! og Deres Søn?
De have svoret mig til —

Bar

Bartholo.

Jeg var gal. Dersom flige Souvenirs skulde forbinde, vilde man blive nødt til at ægte hele Verden.

Brid'oison.

D: Og dersom man var saa nøie regnende, saa æ: æ: ægtede ingen nogen.

Bartholo.

Saa bekiendte Feiltrin! en ynkværdig Ungdom? —

Marceline

(bliver lidt efter lidt hidsig).

Ja ynkværdig, og det meer end man troer! jeg har ikke i Sinde at nægte mine Feiltrin; denne Dag har alt for vel beviist dem: men hvor det er haardt, efter 30 Aars ulastelige Liv og Levnet at udsone dem! Jeg var

sød til at være dydig, og var bleven det, saasnart man havde tilladt mig at bruge min Fornuft. Men, i denne Forblindelsesnes uerfarne og trængende Alder, da Forsørere leire sig omkring os, imedens Armod kvæler os; hvad har da et Pigebarn at sætte imod saa mange forenede Fiender? Hiin dømmer os under saadan Forsatning med Strænghed, som maaskee selv i sine Dage har gjort 10 Ulykkelige.

Sigaro.

De meest skyldige ere de mindst ædelmodige; dette er Reglen.

Marceline (hæstig).

! mere end utaknemmelige Mandfolk: som med Foragt brændemerke de Slagtoffre, der have maattet tiene til at tilfredstille eders vilde Lyster,
det

det er Eder, man bør straffe for vor Ungdoms Udskielser. Eder og Eders Dyrighed, der er saa opblæst af den Ret at dømme os, og som ved sin strafværdige Efterladenhed lader os beryse ethvert anstændigt Middel til vor Underholdning. Er der et eneste Haandværk til for de ulykkelige Nisser? De havde en naturlig Ret til al Fruentimmerpynt; og man lader tusende Arbeidere af det andet Køn oplæres dertil.

Figaro.

Lige indtil Soldatere, saa lader de dem brodere!

Marceline (med Værdighed).

Selv i de høiere Stænder erholde Fruentimmerne ikkun en haanlig Agtelse af Eder. Vi loffes ved forstilt
Urbg.

Verbødighed i virkelig Trældom; behandles i Henseende til vore Midler som mindreaarige, og straffes for vore Feil som fuldmyndige; Ak! i alle Henseender opvækker Eders Forhold imod os enten Affkye eller Medynk.

Sigaro.

Hun har Ret.

Greven (sagte).

Kun alt for megen Ret.

Brid'oison.

Hun ha - ar min Gud! ret.

Marceline.

Men, min Søn! hvad skader os en uretfærdig Mand's Afflag? Agt ikke paa hvorfra du kommer, men see til hvor du gaaer hen; dette allene er vigtig for enhver. Om faae Maaneder raader din Forlovede for sig selv;
hun

Hun tager dig, det indestaaer jeg for:
 Lev med en søn Kone og Moder, som
 begge vil kappes om at holde af dig.
 Vær, min Søn, estergivende imod dem,
 lykkelig i dig selv, glad, frie og god
 imod hele Verden, saa vil intet mangle
 din Moder.

Sigaro.

Du taler gyldne Ord, Mama!
 og jeg er af din Mening. Hvor man
 dog virkelig er taabelig! Verden rul-
 ler nu 1000de og 1000de Aar; og i
 dette Ocean af Tid, i hvilket nogle
 usle 30 Aar, som aldrig komme mere
 tilbage, ere hendelsevis blevne mig
 til Deel, skulde jeg gaae hen at quæle
 mig selv, for at faae at vide, hvem
 jeg har at takke for dem! desto værre
 for den som foruroeliger sig derover.
 Saaledes at tilbringe Livet med Riv,
 er

er uophørlig at tynge paa Seelen, som de ulykkelige Heste, der trække mod Strømmen, hvilke ikke engang hvile naar de staae stille; og som trække bestandig, endskjønt de holde op at gaae. Vi vil da give os til Taals. —

Det har giort mig meget ondt for denne Scene, og nu, da Stykket er bekiendt, troer jeg, i Fald Skuespillerne havde Mod nok til efter min Begiering at tilføie den igien, at Publikum vilde være dem meget forbunden derfor. De have endog ikke nødvendig at besvare, som jeg maatte giøre, visse Censorer af den fine Verden, hvilke under Læsningen bebreidede mig, at jeg fik dem til at interessere sig for et Fruentimmer af flette Sæder. —

Nei,

Nei, mine Herrer, jeg taler ikke derom for at undskylde hendes Sæder; men for at faae Dem til at blues ved Deres i den Post, der allermeest nedbryder den offentlige Belanständighed, unge Pigers Forsførelse, og jeg havde Harsag at sige, at De finde mit Stykke for lystigt, fordi det ofte er alt for alvorligt. Det kommer kun an paa at forstaae hinanden.

”Men denne Figaro, er et løbende Guldhiul, som i det det sprudder, brænder alle Folkes Manskjætter.” Alle Folkes er overdreven. Man bør i det mindste takke mig til, om det ikke ogsaa brænder Fingrene paa dem, som troe at speile sig deri; for nærværende Tid har man let ved at gjøre i denne Materie paa Skuepladsen. Maae jeg
kun,

fun, lig en Forfatter, der nylig er bleven Student, digte saaledes, at jeg stedse kommer Børn til at lee, uden nogensinde at sige noget til gamle Folk? og hør de ikke skænke mig en Smule Moral i Betragtning af min Munterhed, ligesom man skænker de Franke lit Galskab i Betragtning af deres Fornuft.

Dersom jeg ikkun har kastet lit spøgende Kritik paa vore Daarskaber, da er det ikke, fordi jeg jo veed at gjøre nogen alvorligere. Hvo, som i sit Arbeide har sagt alt hvad han veed, har deri anbragt mere end jeg i mit. Men jeg bevarer en Hoben Ideer, som jeg er frugtsommelig med, til et af de meest moralske Vemner for Skuepladsen, som jeg for nærværende

Lid

Tid har paa Bankestoffen: den strafskyldige Moder, Da, dersom den Ubegælighed, man voldter mig, tillader mig nogensinde at fuldføre det; saa, da mit Forsæt er deri at komme alle sølsomme Fruentimre til at fælde Taarer, vil jeg hæve mit Sprog til det ophæiede i mine Situationer; jeg vil deri overflødig anbringe Træk af den strengeste Moral; og jeg vil tordne heftig mod de Laster, jeg formeget har skaanet: laver Dem da til, mine Herrer, at plage mig paa ny; mit Bryst har allerede buldret, jeg har sværtet meget Papir til Tieneste for Deres Brede.

Og De, agtbare Ligegyldige! som nyde alt, uden at tage Partie i noget: bestedne og blyesfærdige unge Mennesker,

nesker, som finde Behag i min gale Dag (og jeg tager den ikke i Forsvar uden for at retfærdiggjøre Deres Smag) naar De i Selskaber see en af disse stiklende Folk ubestemt at kritisere Stykket, at laste alt uden at betegne noget, og fornemmelig at finde det uanstændigt; undersøger den Karl nøie, faaer hans Rang, Stand og Karakter at vide, og De vil paa Stedet kiende det Træk i Stykket, som har fornærmet ham.

Man begriber nok, at jeg taler ikke om de litterariske Kapere, som sælge deres Blade og Aviser for visse Halvskillinger Paragraphen. Disse kunde ligesom Bacile bagvaske saa meget de vilde, og ikke en Siel troer dem.

Jeg taler endnu mindre om de skamløse Pasquillanter, som ikke have fundet andet Middel til at tilfredsstille deres Forbittrelse, da Mord var alt for farligt, end at nedkaste skændige Vers mod Forfatteren fra Galleriet i vore Skuespilhuse, medens man spillede hans Stykke; de vide at jeg kiender dem, hvis det havde været mit Forsæt at nævne dem, var det skeet til Gvrigheden; deres Straf er at have befrygtet det, og dette er Hævn nok for mig. Men man kan aldrig forestille sig, hvorvidt de have ovøvet at drive Mistanken hos Publikum over et saa nedrigt Epigramma! lig hine nedrige Markskrigere paa Pont Neuf, som for at bringe deres Kram i Kredit, udmaale det Skildt, de bruge, med Ordener og Ridderbaand.

Det,

Nei, jeg anfører vore betydelige
Herrer, som fornærmede, man veed
ikke hvorledes, over de Kritiker, der
ere indstrægede i Stykket, give sig af
med at tale ilde derom, uden at aflade
at komme til Brylluppet.

Det er ret en pirrende Fornøjelse
fra neden af i Skuespilhuset at see
Dem i den snorrige Forlegenhed, hver-
ken at tørde vise Tilfredshed eller Har-
me, at komme frem ved Rækkeværket
af Logerne, rede til at gjøre Nar af
Forfatteren, og i samme Dieblik at
trække sig tilbage for at skule en
Smule Grimase; at henrives ved et
Ord i Scenen, og pludselig at mørk-
nes ved Moralistens Pensel: ved det
mindste muntre Træk at see forandret
og bedrøvet ud, paatage sig en frantet
Mine,

Mine, imedens de anstille sig ærbare, og see Fruentimmerne i Dinene, ligesom for at bebreide dem, at de taale en sliq Forargelse; dernæst, ved det store Bisald, at kaste paa Publikum et foragteligt Die, som underkuer det; stedse rede til at sige, som hiin Hofmand, Moliere taler om, der, opbragt over det Bisald Fruentimmer: Skolen fik, raabte ned fra sin Loge til Publikum: Lee dog, Publikum, lee dog. I Sandhed det er en Fornøielse, og jeg har ofte nydt den.

Denne erindrer mig om en anden. Den første Dag da min gale Dag blev opført, blev man hidsig i Foieen, (selv skikkelige Borgerfolk) over det, de meget sündrig kaldte min Formasielse. En lille tør grov gammel

K

Mand,

Mand, som blev utaalmodig over al den Skraalen, stødte med sin Stok i Gulvet, og sagde i det han gik: Bore Franskmænd ere ligesom Børnene, der vrøle naar man tører Rumpen paa dem. Han havde Forstand denne Gamle, maaſkee man kunde tale bedre, men tænke bedre, det vædder jeg.

Med dette Forsæt til at lasse alt, begriber man, at de fornuftigste Træk ere blevne ilde optagne. Har jeg ikke snese Gange hørt en Murren komme ned af Logerne ved dette Svar af Figaro.

Greven.

Et affkyeligt Rygte!

Figaro.

Men hvad om jeg er bedre end det; er der mange Adelsmænd, som kan sige det samme?

Jeg

Jeg, jeg siger, at der ingen er, ingen kan være, med mindre det skulde være en sielden Undtagelse. En ukendt eller kun lidet kendt Mand kan være bedre end hans Rygte, der ikkun er en andens Mening. Men ligesom en Toffe i Embede synes eengang saa toffet til, fordi han ikke længere kan skule noget; saaledes og en stor Herre. Den Mand, der er ophøiet til Bærdighed, og som Lykken og hans Fødsel have sat paa den store Skueplads, som havde alle Fordomme for sig da han kom ind i Verden, er næsten altid ringere end hans Rygte, naar han skikker sig saaledes at dette bliver ondt. En Sætning, der er saa jevn og saa langt fra Spot, burde den opvække Murren? Hvis dens Anvendelse synes fortredelig for de Store,

der ere kun lidet omhyggelige for deres Ære; i hvilken Forstand kan den da blive et Epigramma over dem, som fortiene vores Agt, og hvilken rigtigere Maxime paa Skuepladsen kan tiene til Bidsel for de Mægtige, og være til Lærdom for dem, som ingen anden faae?

Ikke at man bør glemme, har en alvorlig Skribent sagt (og jeg finder Behag i at anføre hans Ord, fordi jeg er af hans Mening) "Ikke at man
 " bør glemme, siger han, hvad man
 " skulder den ophøiede Rang; det er
 " tvertimod ret, at Fødselens Fortrin
 " maae være det mindst omtvistede af
 " alle, fordi denne uskyldte arvede
 " Begierning, som har Henseende til
 " den Persons Forsædres Embeder, Dy-
 der

» der eller Egenfkaber, der oppebærer den,
 » ingeniunde kan faare deres Egenfkier-
 » lighed, fom den er bleven nægtet;
 » fordi, dersom man i et Monarkie
 » borttog disse Mellemrang, vilde der
 » være alt for langt fra Monarken til
 » Undersaatterne, snart skulde man der
 » ikke see andet end Despot og Sla-
 » ver: Bedligholdelsen af en lang
 » Rangstige fra Bonden til Monarken
 » angaaer Folk af alle Stænder lige-
 » meget, og er maaske den stærkeste
 » Støtte for den monarkiske Regie-
 » ring.»

Men hvilken Forfatter taler saa
 ledes? Hvem gjorde om Adelen denne
 Troes Bekiendelse, som man formo-
 der saa langt fra mig? det er Pierre Au-
 gustin Caron de Beaumarchais,

da han i Aaret 1778 for Parlemen-
tet i Nix skriftlig plaiderede en stor
og vigtig Sag, som næsten galt hans
og en Adelsmands Ære. I det Ær-
bejde, jeg forsvarer, angriber man ikke
Stænderne, men hver Stands Feil:
de Personer allene, som deri gjøre sig
skyldige, have Foie til at finde det
Ret; der have de hele Allarmen forklar-
tet. Men hvorledes? ere Misbrugene
da blevene saa hellige, at man ikke kan
angribe een af dem, uden at finde dem
har tive Forsægtere?

En berømt Advokat, en agtværdig
Magistrassperson, skulde de vilde til-
egne sig Bartholo's Procedyre og
Frid'oisens Domme? disse Figaros
Ord om den uværdige Misbrug af
vare Dages Procedyre (det er at for-
nedre

nedre den ædleste Indretning) har
 noksom viist, hvad Bæsen jeg gjør
 af den ædle Advocat Bestilling; og
 min Agt for Magistraturen vil ikke
 mere være mistænkt, naar man veed
 i hvilken Skole jeg har hørt Forelæs-
 ningen derover; naar man læser føl-
 gende Stykke, der ogsaa er uddraget
 af en Moralist, som, i det han taler
 om Dyrighedspersoner, udtrykker sig
 i disse selvsamme Ord: "Hvilken vel-
 "havende Mand vilde for en meget
 "maadelig Løn have den grumme Be-
 "stilling, at staae op om Morgenens Kl.
 "4 for at gaae hen i Retten, og der
 "Dag efter forefærvne Formularer sels-
 "sætte sig med Anliggender, som ikke
 "ere hans egne; uophørlig taale Folkes
 "leedsommelige Uforsammenhed; affma-
 "gelige Ansøgninger, Prokuratorernes

"Bæv; det Eensformige ved Forhører:
 "ne; det trættende ved Botringerne, og
 "den Tænkraftens Anspændelse, som
 "er fornøden ved Dommes Affigelse,
 "om han ikke troede sig belønnet for
 "dette møjsommelige og besværlige Liv
 "ved den offentlige Ugtelse og Hæder?
 "og er denne Ugtelse andet end en Dom,
 "der end ikke er saa smigrende for de
 "gode Øvrighedspersoner, som den i
 "Henseende til sin Strængthed er over-
 "dreven imod de flette?

Men hvilken Skribent underviste
 mig saaledes? De vil endnu engang
 troe, at det er Pierre Augustin;
 Ja, som De har sagt, det er ham:
 i Aaret 1773, da han i hans 4de Ind-
 læg søgte at rædde fra Døden sin sør-
 gelige Tilværelse, der blev angreben af
 en

en sig kaldende Magistatperson. Jeg ærer altsaa uden Skye hvad enhver bærer Agtelse for, og laster det som kan skade.

”Men, i Stedet for i denne gale Dag, at undergrave Misbrugene, tillader De sig Friheder, som ere meget lastværdige paa Skuepladsen; deres Monolog i Særdeleshed indeholder Træk over de i Unaade faldne Personer, som overskride den sømmelige Frihed! — I troe da, mine Herrer, at jeg havde en Talisman for at bedrage, forføre og lægge Baand paa Censuren og Dyrigheden; da jeg underkastede dem mit Arbeide? at jeg ikke har maattet retfærdiggjøre hvad jeg havde dristet mig til at skrive? hvad lader jeg Figaro sige: naar han

taler til Manden, som er sat ud af Embede? At de trykte Dumheder ere af ingen Bigtighed uden paa de Steder, hvor man forbyder dem. Er dette da en Sandhed af en farlig Følge? Dersom man i Stedet for disse barnagtige og mæisommelige Undersøgninger, og som allene gjøre de Ting vigtige, der ellers aldrig vilde være det, var klog nok her, som i Engeland, til at behandle Dumheder med den Foragt, der dræber dem; da langt fra at fremkomme af den stygge Modding som avler dem, vilde de i samme forraadne i det de spire, og skulde ikke forplante sig længere. Det som forøger Skamskrifter er den Svaghed at frygte for dem: det som gjør at Dumheder blive solgte, er den Dumhed at forbyde dem.

Og

Og hvorledes slutter Figaro? Uden Frihed at lase, gives der ingen smigrende Lovtale; og det er ikke uden smaa Siele, som frygte for de smaa Skrifter; er dette strafværdige Driftigheder, eller maaskee Tilskyndelse til Uere? Skuffelige Moraler, eller over-tænkte Grundsaetninger ligesaa vigtige som opmuntrende?

Sæt at de ere Frugten af Erin-
bringer. Naar Forfatteren, tilfreds
med det Nærværende, vaager for det
Tilkommende i Kritiken over det For-
bigangne; hvem kan da have Ret til
at klage derover? og dersom han,
naar han hverken betegner Tid, Sted
eller Personer, aabner Veien til Skue-
pladsen for længe ønskede Forbedringer,
er dette ikke at gaae til sit Maal?

Den gale Dag forklarer da, hvorledes Skribenten i en lykkelig Tidsalder, under en retfærdig Konge og billige Ministre, kan tordne imod Undertrykkere, uden at frygte for at fornærme nogen. Det er under en god Fyrstes Regiering, at man uden Fare skriver onde Kongers Historie, og jo mere viis, jo mere oplyst Regieringen er, jo mindre er Friheden til at tale i klemme; da enhver der gjør sin Skyldighed, saa frygter man ikke for Hentydninger: ingen Mand i Embede er bange for det, han er nødt til at agte, og man attraaer derfor ikke hos os at undertrykke den Litteratur, der hos Fremmede udgør vor Ære, og giver os iblandt dem et Slags Fortrin, som vi ikke kunde hente andens steds fra.

I Sand:

I Sandhed, spaa hvilken anden Grund kunde vi paaftaae den? Et hvert Folk holder over sin Gudsdyrkelse og elsker sin Regiering. Vi ere ikke forblevne mere tappre end de, som have tugtet os, naar Røden var til dem, vore Sæder, mere milde, men derfor ikke bedre, have intet, som oplyser os over dem. Allene vores Litteratur, der er agtet af alle Nationer, udvider det franske Sprogs Herredømme, og erhverver os af hele Europa en fortrinlig Bevaagenhed, som, i det den ærer Litteraturen, retfærdiggjør den Beskyttelse, Regieringen forunder samme. Og, som enhver allene leder efter den Fordeel, han mangler, saa kan man paa vore Akademier see Hofmanden tage Sæde ved Siden af den Lærde; personlige Fortjenester og

arvet Værdighed stride med hinanden om dette ædle Formaal; og Akademiernes Arkiver at opfyldes næsten med ligesaa mange Pergamenter som Paspierer.

Lad os igien komme til den gale Dag.

En Herre af megen Forstand, men som er lit for sparsommelig dermed, sagde en Aften til mig i Skuespilhuset: Forklar mig dog, jeg beder Dem, hvorfor man i Deres Stykke finder saa mange skidesløse Talemaader, som ikke ere i Deres Stiil? I min Stiil, min Herre? dersom jeg var saa uheldig at have en, vilde jeg bestræbe mig for at glemme den, naar jeg skriver en Komædie: efterdi jeg ikke kiender noget affmageligere paa Skuesplad=

pladsen, end disse væmmelige Smørrer, hvor alting er blaat, alting rosenfarve; hvor alting er Forfatteren, & hvem han er.

Naar jeg bemestres af mit Gemne, fremkalder jeg alle mine Personer og opstiller dem. Vær paa din Post Itgaro, din Herre vil udforske dig — hurtig af Veien Cherubin, det er Grevnen du rører ved. — Ah! Grevinde, hvilken Uforsigtighed imod en saa heftig Mand? hvad de vil sige, det veed jeg ikke; det er det de vil gjøre, der beskæftiger mig. Naar de saa ere fatte got i Bevægelse, skriver jeg under deres hastige Tilføjelse, vis forskret, at de ikke skal bedrage mig, at jeg vil kiende Bazile, der ikke har Sigaros Forstand; denne ikke Grevens ædle,

ædle Tøne, han igien ikke Grevindens Følsomhed, hun ikke Susannes Mundterhed, denne ikke Pagens spøgefulde Væsen, og især ingen af dem Brid'visens Ypperlighed; enhver taler der sit Sprog, og, du, Gud for det Naturlige! bevare dem fra at tale anderledes! Lad os da ikke give os af med at undersøge uden deres Ideer, og ikke om jeg har burdet laane dem min Stil.

Nogle Brangvillige have vildet kaste Ugunst paa denne Talemaade af Figaro: Ere vi Soldatere, som dræbe og lade sig dræbe for Fordele, de ikke kiende? jeg vil vide, det vil jeg, hvorfor jeg gjør mig vreed. Vidt igien nem den tykke Skye af et ufordsiet Begreb, have de opdigtet at blive
 vaer

vaer at jeg udbreder et affkrækkende
 Lys over den besværlige Soldaterstand;
 og der ere Ting, man aldrig bør sige:
 Her er Ondskabens Argument i sin
 fulde Styrke; nu staaer tilbage at
 bevise dets Dumhed.

Dersom jeg, naar jeg sammenlig-
 ner den besværlige Tjeneste med den
 maadelige Sold, eller undersøger en
 flig anden Uleilighed ved Krigen, og
 regner Vren for intet; opvakte ufor-
 deelagtige Tanker om denne meest ædle
 af alle rødsomme Haandteringer; skulde
 man med Billighed kunde fordre Regn-
 skab af mig for et Ord, jeg paa en
 uforsigtig Maade havde ladet falde.
 Men, hvilken ufornuftig Krigsmand,
 fra Soldaten til Obersten, ja Gene-
 ralen selv, har nogensinde paastaet,
 at

at han burde trænge ind i de Kabinets Hemmeligheder, for hvis Skyld han gaaer i Feldten? det er det alene Figaros Talemaade handler om. Lad den Nar komme frem, om han er til, saa vilde vi sende ham hen at studere hos Philosophen Babouc, der med Bektalenhed oplyser den Deel af Krigs-Disciplinen.

Ved at estertænke Brugten, Mennesket givr af sin Frihed i vanstelige Begivenheder, kunde Figaro uden Forskiel sætte enhver Stand, som fordrer en blind Lydiagheit, imod sin Forsætning. Ligesaavel den ivrige Kloster-Munk, hvis Pligt er at troe alt, uden at undersøge noget; som den tappre Krieger, hvis Ære er at vove Alt, uden at spørge om Marsagen til sine

Or:

Ordrer: at dræbe, og lade sig dræbe
 for Fordele, han ikke kiender. Figa-
 ros Talemaader siger altsaa intet,
 naar det ikke er det, at en Mand,
 som er frie i sine Handlinger, bør
 handle efter andre Grundsætninger,
 end de, hvis Pligt er at adlyde blindt.

Gode Gud! hvad vilde der blevet
 af, om jeg havde brugt et Ord, man
 tillægger den store Conde, og som jeg
 hører rose over al Maade af de selv-
 samme Fornustlærere, som raisonne-
 re saa vrangelig over min Talemaade.
 Naar man vilde troe dem, viste den
 store Conde, den ædleste presence
 d'esprit, da han, i det han standsede
 Ludevig den 14de, som var i Begreb
 med at styrte sin Hest ud i Rhinstrøm-
 men, sagde til denne Monark! Sire!
 behøver De Marechall: Staven?

Til al Lykke beviser man ingens-
 steds at denne store Mand har sagt
 denne store Dumbhed. Det vilde have
 været at sige til Kongen i Synet af
 hans hele Armee: Spasér De, Sire,
 med at vove dem ud i en Flod? for
 at kjøbe flige Farer, maae man trænge
 til Forfremmelse eller Rigdom.

Saaledes skulde den tappreste Mand,
 den største General i det Aarhundrede,
 have regnet Æren, Fædrelands:Kier-
 lighed og et udsødeligt Navn, for in-
 tet! en^e elendig Beregning om Fordeel
 skulde, efter ham, have været den
 eneste Grund til Kiækhed! han skulde
 der have sagt et affkyeligt Ord! og,
 hvis jeg havde taget Meningen deraf,
 og lagt i et eller andet Træk, skulde
 jeg fortient den Vebreldelse, man nu
 uforstyldt gjør imod mit.

Vi vil da lade de rygende Hjer-
ner roese eller laste paa Lykke og From-
me uden at gjøre sig selv rede for no-
get; lade dem henrykkes ved en Dum-
hed, der aldrig har kundet være sagt,
og fordømme en rigtig og jevn Tæ-
lemaade, som intet viser uden sund
Fornuft.

En anden Bebreidelse, haard nok,
men som jeg ikke har kundet reengjøre
mig for, er at have anvist Grevin-
den et vist Urseline Kloster som Til-
flugtssted. Urseliner! sagde en Herre
og slog Hænderne sammen saa det
klaskede; Urseliner! raabte en Dame,
i det hun bestyrtsset kastede sig tilbage
paa en ung Engælænder, der var i
hendes Loge. Urseliner! Ah! My-
lord! dersom de forstod Fransk::: jeg
føler,

føler', jeg føler meget, Frue! svarede dette unge Menneſke, i det han rødmede :: : aldrig har man bragt noget Fruentimmer af Urſeliner Kloſteret paa Skuepladsen. Abbe, ſig os dog! Abbe! (ſtedſe heldende ſig til Engländeren) hvorledes finder De Urſeliner? Meget uanſtændig, ſvarer Abbeen, uden at afvende ſin Kikkert fra Suſanne; og alle ſnukke Folk igientog, Urſeliner er meget uanſtændigt. Stafkels Forfatter! Man troer dig dømt, ſaa længe enhver kun tænker paa ſig ſelv. Forgives ſøgte jeg at lægge for Dagen, at, jo mindre Grevinden i Folge Scenens Gang har til Henſigt at give ſig i Kloſter, jo mere bør hun foregive det, og ſaae hendes Mand til at troe, at hendes Tilflugtsſted er vel valgt. De have forjaget mine Urſeliner!

Da

Da Allarmen var paa det hæftigste, gik jeg, stakkels Klokkesaar, saa vidt, at jeg bad en af de Skuespillerinder, som gisre mit Stykke behageligt, at spørge de Misfornsiende, hvilket andet Jomfrue Kloster de holdte for anstændigt at man lod Grevinden gaae ind i? Hvad mig angik, da var det mig det samme; jeg havde sat hende hvor man havde vildet; hos Augustinerne, Celestinerne, Clairetterne, Visitandinerne, ja selv hos de smaa Cordeliner, saa let tager jeg mig det for Urselinerne! Men man handler saa haardt.

Endelig, da Allarmen stedse vorte, saa for at afgisre Sagen med det gode, har jeg ladet Ordet Urseliner blive der, hvor jeg havde sadt det, strax var enhver fornsiet med sig selv,
 og

og med al den Forstand, han havde viist, og roelig over Urselinerne, talte man nu om andre Ting.

Jeg er ikke, som man seer, mine Fienders Fiende. Ved at tale meget ondt om mig have de intet ondt gjort mit Stykke, og, dersom de alleneeste fólte saa stor Glæde ved at sønderslide det, som jeg fandt Fornøielse ved at skrive det, skulde ingen være bedrøvet. Ulykken er, at De ikke lee; og de lee ikke ved mit Stykke, fordi man ikke leer ved deres. Jeg kiender adskillige Elskere, som endog ere blevne meget magre siden Brylluppet lykkelig gik for sig. Lad os da undskyldes Virkningen af deres Brede.

Dersom Forfatteren har soiet til det heles og de enkelte Deles Moraller,

ler, som ere udbredte i en Mængde af stadig Lystighed; til en temmelig munter Dialog, hvis Lethed skjuler hvad Arbejde den har kostet; dersom Forfatteren hertil har føiet en Intrige, som er let sammenspunden, hvor Konsten skjuler sig bag Konsten; som knyttes og opløses uden Ophør, igiennem en Høben komiske Situationer, pirrende og afvejlende Skildrier, som, uden at trætte, vedligeholde Publikum's Opmærksomhed i de $3\frac{1}{2}$ Timer Skuespillet varer; (Forsøg, ingen Pitteratus endnu havde vovet) hvad blev der da tilbage at gjøre for de stakkels Ondskabssulde, som opirres ved alt dette? At angribe, at forfølge Forfatteren med mundtlige, skrevne og trykte Skieldssord; det er det man uafsladelig har gjort. De have endog anvendt

alt, lige indtil Bagvaskelse, for at prøve paa at besøge mig hos alle dem, der i Frankerige have Indflydelse paa en Borgers Noelighed. En Lykke, at mit Stykke ligger for Nationens Dine, som i ti samfulde Maaneder seer, dommer og vurderer det. At lade det opføre saa længe det behager, er den eneste Hevn, jeg har tilladt mig. Jeg skriver ikke dette for de nu levende Læsere. Fortællingen om et alt for bekiendt Onde rører kun lidt; men om 80 Aar vil den være frugtbringende: Den Tids Forfattere ville sammenligne deres Skiebne med vores; og vore Børn ville erfare, hvad det kostede at moere deres Fædre,

Lad os komme til Sagen; alt dette er ikke det, der skaarer. Den sande

sande Marsag, som ligger skult, og, som i Hjertets Folder frembringer alle de øvrige Bebreidelser, er indsluttet i disse Stropher:

Hvi Figaro, som man saa gjerne
 Vil gaae at høre, er omtalt
 Saa slet af Folk foruden Hierne?
 Den Ting at giette er saa galt.
 Dog, faae og tage og forlange,
 Deri hun stikker, er jeg bange.

Vist er det, at Figaro, naar han taler om Hofmandens Haandværk, beskriver det i disse haarde Udtryk. Ikke kan jeg nægte, at jeg har sagt det. Men skal jeg komme igien til den Ting? dersom det er et Onde, saa vil Lægemidlerne endnu være værre; man maatte Methodisk fremsætte, hvad jeg ikkun har peget paa; gaae tilbage og vise at ingen Eenstydhed er i

det Franske mellem l' homme de la Cour, l' homme de Cour og Courtisen af Profession.

Man maatte igientage at homme de la Cour betegner allene en ædel Stand, at derunder forstaaes en Adelsmand, som lever med den Høihed og Glands, hans Rang paalægger ham; at, dersom denne homme de la Cour elsker det Gode af Tilbøielighed uden Egennytte; dersom han, langt fra at skade nogen, gjør sig agtet af sit Herskab, elsket af sine Lige og æret af Andre; da faaer Manden, som derved betegnes, en ny Anseelse, og jeg kien-der flere end een af dette Slags, som jeg med Fornøielse skulde nævne, dersom derom var Spørgsmaal.

Man

Man maatte vise, at homme de Cour paa got Fransk er mindre Besevnelser af en Stand, end et kort Begreb af en listig, venlig, men tilbageholdende Karakter; som trykker alle Mennecker i Haanden, imedens han skyder sig frem midt igiennem dem; som snildeligen spiller sin Intrige under Skin af bestandig Tjenstvillighed; som ingen Fiender gjør sig, men ved Leilighed i Nærheden af en Groft giver sin bedste Ven et Skub med Skulderen for at gjøre hans Fald vis, og indtage hans Sted paa Brinken; som tilfidesætter al Fordom, der kunde forsinke hans Gang; smiler ad det, der mishager ham, og laster det, han bifalder, alt efter de Folkes Beskaffenhed, der høre paa ham; og seer ved hans Kones, eller Maitresses for-

deelagtige Bekiendskaber intet uden
det han bør see.

Som, for at gjøre Sagen kort,
Paa Hofmandsviis ta'r alting bort.

Ordet i den Forstand er ikke fuldt
saa ufordeelagtigt, som Courtisan af
Profession, og denne sidste er Man-
den, Figaro taler om.

Men, naar jeg da vilde udvide
Beskrivelsen over denne; naar jeg, ved
at giennemløbe alle muelige, vilde vise
ham med hans tvetydige Udsærd, høi
og lav paa eengang, krybende med
Stolthed, giørende alle muelige For-
dringer, uden at være berettiget
til en eneste; givende sig Anseelse af
Beskyttelse for at opkaste sig til An-
fører

fører for et Partie; sværtende alle Med-
 beilere, som kunde holde hans Anseelse
 Stangen; giørende sig et fordeelagtigt
 Haandværk af det, der ikkun burde
 ære ham; sælgende sine Maitresser til
 sin Herre, og lade ham betale hans
 Fornøielser, 10. 10. 10. og fire Blade
 fulde af et cætera, saa skulde jeg al-
 tid komme tilbage til Figaros Udsagn:
 at faae, at tage, at forlange, dette
 er Hemmeligheden i 3 Ord.

Hvad disse angaaer, da kiender jeg
 ingen saadan; der var nogle, siger
 man, under Henrich 3die, ogsaa un-
 der andre Konger, men dette er Hi-
 storieskriverens Sag, og hvad mig an-
 gaaer, da er jeg af de Tanker, at
 det gaaer med de Lastefulde i et Har-
 hundrede som med Helgene; der maae

et 100de Aar til for at kanonisere dem. Men siden jeg har lovet Kritikken over mit Stykke, saaer jeg vel endelig at give den.

§ Almindelighed er dets største Feil, at jeg har gjort det uden at kiende Verden; at det ikke skildrer hvad der virkelig er til; og ikke afbilder det Selskab, hvori man lever; at dets nedrige og fordervede Sædter have end ikke den Fortieneste, at de ere sande. Og det er det man sidstleden læste i en smuk trykt Afhandling, forfattet af en brav Mand, som kun manglede en Smule Forstand for at være en maadelig Skribent. Men, maadelig eller ei, jeg, som aldrig gjorde Brug af dette skielende og forvredne Væsen, med hvilket en Skive,
der

der ikke synes at blive Eder vaer, giver Eder en Dolk i Siden, jeg er af hans Mening. Jeg tilstaaer, at den forbigangne Slegt virkelig lignede mit Stykke meget; at den tilkommende ogsaa meget vil ligne det; men, hvad den nærværende angaaer, da ligner den det ikke paa nogen Maade; at jeg aldrig har foretruffen enten en givt Mand som Forsører, eller en ryggeløs Adelsmand, eller Gierrig Hofmand, eller vankundig og partisk Dommer, eller grov Advokat, eller maadelige Folk forfremmede eller nedrige og misundelige Oversætttere. Og at, dersom rene Sieler, der i Stykket aldeles ikke finde sig trufne, blive opbragte imod det og uaffadelig mishandle det, skeer det allene af Uerbdighed for deres Bestefædre, og af

Omhed over deres Børnebørn. Jeg
 haaber, at man efter denne Tilstaaelse
 lader mig være i Ro, og jeg har
 endt.

Karaktererne og Dragterne
 til
 den gale Dag.

Grev Almaviva bør spilles me-
 get ædel, men med Ynde og utvun-
 gen. Hiertets Fordervelse maae ikke
 betage noget af le bon ton, i hans
 Manerer. Efter den Tids Sæder be-
 handlede de Store ethvert Foretagende
 mod Kønnet som Spøg. Denne
 Rolle er saa meget mere vanskelig at
 spille

spille vel, som Personen selv stedse vorder et Offer. Men ved at blive spillet af en ypperlig Skuespiller (Molé), har den hævet alle Rollerne i Stykket, og giort dets lykkelige Udfald vis.

Hans Naaklædning i 1ste og 2den Akt er en Jagt-Klædning med Halvstøvler, efter gammel spansk Brug. Fra 3die Akt lige til Slutningen, en prægtig Klædning efter den Tids Brug.

Grevinden, som foruroliges af tvende stridige Følelser bør ikke vise uden en Følsomhed, som hun søger at undertrykke, eller meget liden Grad af Brede; for alting intet som fornedrer hendes elskværdige og dydige

Karakter i Tilsfuernes Dine. Denne Rolle, som er en af de sværeste i Stykket, har giort Madssl. Saint-Bal den Yngres store Talent usigelig megen Ære.

Hendes Paaklædning i 1ste, 2den og 4de Akt, er en magelig Levite, uden nogen Pynt paa Hovedet: Hun er Hjemme, og siges upasselig. 3ste Akt har hun Susannes Dragt og hoi Coiffure.

Figaro. Det kan ikke noksom anbefales den Skuespiller, som spiller denne Rolle, at lade sig tilfulde gienemtrænge af dens Mand, saaledes som Dazincourt har giort. Dersom han faae andet i den end Fornuft trydret med Munterhed og Indsald,
og

og for alting om han i den anbragte det mindste Overdrevne, vilde han fornede en Rolle, som den første Romiske Skuespiller ved Skuepladsen, Preville, har dømt at vilde give enhver Skuespillers Talent Værd, som forstod at gribe dens mangfoldige Nuancer, og kunde hæve sig til at fatte den ganske.

Hans Klædedragt er som i Barbereren af Sevilla.

Susanne. En ung behændig, vittig og lattermild, Person, men ikke af den næsten frække Munterhed, som vores løssagtige Soubretter vise; hendes smukke Karakter er skildret i Fortællingen, og det er der hvor Skuespillerinden, som ikke har seet Madll. Con-

tat, bør studere den, for at give den rigtig.

Hendes Paaklædning i de 4re første Akter er en hvid Trøje med korte Skiød, meget ziirlig, Skjørtet ligesledes, en kortskygget lille rund Hat (toque) med Fier, som siden af Modehandlerinderne er bleven kaldet a la Susanne. Ved Høitiden i 4de Akt, sætter Greven hende en Hat paa Hovedet med langt Slør, høie Fier og hvide Baand. I 5te Akt bærer hun hendes Frues Levite, uden Stads paa Hovedet.

Marceline, er et fornuftigt Fruentimmer, lidt hæftig af Natur, men hvis Feiltrin og Erfaring have tient til at forbedre hendes Karakter. Dersom

Sluc:

Skuespillerinden, som spiller denne Rolle, hæver sig ved en vel anbragt Stolt-
hed, til den meget moralske Høihed,
som følger paa, naar hun i 3die Akt
kiender sin Søn igien, vil hun me-
get forhøje Interessen i dette Arbeide.

Hendes Paaklædning er et gam-
melt Fruentimmers, som man i Spa-
nien gi'r en ung Pige til Opsigt, af
en ærbar Farve, og en sort Hue paa
Hovedet.

Antonio bør ikke vise uden en halv
Mund, som forsvinder lidt efter lidt;
saaledes at man i 5te Akt næsten ikke
bliver mere af den vaer.

Hans Paaklædning er en spansk
Bondes, hvorpaa Ermerne hænge
løse; hvid Hat og Skoe.

Fan-

Sanchette er et meget naiv tolv-
aars Barn. Hendes lille Dragt er en
brun Trøje, med Knaphuller af Lid-
ser og Solvknapper, et Skjort af en
hvi Farve, og en sort Hat med Fier
paa Hovedet. Som denne bliver og
saa de andre Bønderpigens ved Brøl-
lupet.

Cherubin. Denne Rolle kan ikke
spilles, saaledes som den er bleven det,
uden ved et ungt og meget smukt Fru-
entimmer; vi have ikke ved vore
Ekuepladse unge Mandspersoner, som
ere dannede nok, til rigtig at kunde
føle dens Finesser. Overmaade frygt-
som i Grevindens Nærværelse, men
ellers overalt en indtagende skickel-
Dreng; en uroelig og ubestemt Be-
gierlighed er Grunden i hans Karak-
ter.

ter. Han higer efter Mandbarhed, men uden Plan, uden Kundskaber, og henrives ganske af enhver Tildragelse; kort, han er hvad enhver Moder i sit inderste Hjerte maaskee onsker hendes Søn maatte være, endskjønt hun vilde komme til at lide meget derved.

Hans rige Vaaklødning i 1ste og 2den Akt er som en Pages ved det spanske Hof, hvid broderet med Sølv; den lette blaae Kappe paa Skuldrene, og en Hat besat med Fier. I 4de Akt har han Korset, Skjort og Hat, ligesom de unge Bønderpiger, som bringe ham med sig. I 5te Akt en Officeer = Uniform, en Kofarde og Kaarde.

Bartholo. Karakter og Dragt som i Barberen af Sevilla; Han har her ikkun en Virolle.

Bazile. Karakter og Dragt som i Barberen af Sevilla. Er heller ikke andet end en Virolle.

Brid'oison bør have den gode og aabne Driftighed, som findes hos de Dyr, der ikke mere ere bange. Hans Stammen er ikke uden en Besagelighed mere, som neppe maae merkes, og Skuespilleren vilde groveligen tage Feil og spille mod sund Sands, om han deri søgte det Lystige af hans Rolle. Han falder, naar han vil vise sig alvorlig i Følge hans Stand, ganske i det Latterlige af Karakteren, og jo mindre Skuespilleren overdriver den, jo mere viser han sand Talent.

Hans

Hans Dragt er en spansk Dommer: Kaabe, mindre vid end vore Advokaters, omtrent som en Præsteskiole; en stor Peryk, en Dasseklud eller spansk Krave om Halsen, og en lang hvid Kiep i Haanden.

Double-main. Klædt som Dommeren, men den hvide Kiep kortere.

Kettensbud. Crispinsdragt, Kappe og Kaarde, men som han bærer ved Siden i Læder: Gehæng; ingen Halv: Støvle, sorte Skoe og Strømper, en lang hvid brusende Peryk med tusende Bukler, en kort hvid Kiep.

Gripe: Soleil. Bondebragt med løse Ermer, Vest af en lys Farve, hvid Hat.

En ung Syrdinde. Hendes Dragt
som Fanchettes.

Pedrilie. I Jakke, kort Trøie,
Skierf, Pidsk og Courer: Støvle; et
Næt paa Hovedet og Courer: Hat.

Stumme Personer, nogle klædte
som Dommere, andre som Bønder,
andre igjen i Liberie.

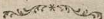

Skuespillerne's Plads

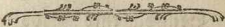
paa

Skuepladsen.

For at lette Theaterspillet, har man brugt den Opmerkjsomhed at skrive Personernes Navne i den Orden, Tilskuerne seer dem, for ved enhver Scene. Dersom de gjsre nogen betydlig Bevægelse i Scenen, er det betegnet ved en nye Orden i Navnene, skreven in Margine ved Stedet det skeer. Det er vigtig at bevare de gode theatraliske Stillinger; Skjodesløsheden i det vi have herom af de første Skuespillere frimbringer snart en Skjodesløshed i det hele af Stykkernes Spillemaade, som gjsr de efterladne Troupper lige med de svageste Skuespillere i private Selskaber.

For:

Fortegnelse
paa
Dramatiske Arbejder, *)
saavel
Trykte som Manuskripter,
udkomne i begge Rigerne.

Nagaard (Andreas), Student.
Isabelle, eller den tierlige Ondskab,
Trag. i 5 Akt. Kbh. 1772. 8.

Abra

*) At denne Fortegnelse ikke er saa fuldkommen, som den kunde være, soler jeg; imidlertid er den saa rigtig og ordentlig, som det har været mig muligt at forfatte den, og troer jeg, at et ringe

Abrahamson (Bern. H. Fried.) Kap-
 itain ved Artilleriet og Lektor ved
 Artillerieskolen.

Kritiske Tanker over Syngestykket:
 Tronsfølgen i Sidon, og Efterstykket,
 den dramatiske Journal, Kbh.
 1772. 8.

Prolog, holdet paa Skuepladsen paa
 Ewalds Begravelses-Dag, d. 23.
 Mart. 1781.

Den vaagne Drømmer's anden Drøm,
 see Biblioth. for nytt. Skri., Kbh.
 1772. 4.

Madinsky, Sekret. hos den afdøde
 Russiske Minister Baron Kors.
 Spgs

ringe Supplement, ved Leilighed, set vil
 erstatte hvad der heri kunde mangle. Man
 vil see, at jeg har raadfort mig med
 Worms Lexikon. Jeg er ogsaa Hr. Prof.
 Wandal Tak Skyldig, for at have villet bi-
 drage til at komplettere denne Forteg-
 nelse, ved at laane mig hans Fortegnelse
 paa dramatiske Oldsager. Manuskrip-
 terne jeg har anført ere for det meste i
 Skuepladsens Bogsamling.

Spøgelse med Trommen, Rh., i 5
Akt., ovs. af fr., Manusk.
Den forklædt Døfter, Rh., i 3 Akt.,
ovs. af fr., Msk.

Urboe (Friderik).

Der Hochzeit's aag, und Orpheus' und
Euredice, 2 Lustsp. von H. Fiel-
ding; ovs. af tydsk, Koph.

Balling (Emanuel).

Den Misundelige, Rom. i 3 Akt.,
ovs. af svensk, Rh. 1774.
Skuespil for Børn, 1. St., Rh. 1775
Anne og Hans, origin. K. i 1 Akt,
Manusk.

Balling (Jens).

Det lykkelige Cimbrien, Rh. 1767.

Bast (S. D.), Professor og Præst i
Nesved.

De astantede Officerer, K. i 5 Akt.,
ovs. af tydsk, Odense 1777.

Bech (Bernh. Hendr.), Skuespiller.
Markedet, et o. Syngest. i 1 Akt,
Rh. 1771.

Den

Den lykkelige Hværver, Rh. 1771.
 Naisomheds Lyksalighed, eller Kiob-
 stædjunkerens og Landsbyefolkene,
 Hørdest., Rh. 1771

Retfærdiggjørelse til et høi gunstigt
 Publikum mod den Dramatiske
 Journal. — Vreminde over den
 Dramatiske Journal. — Ustvun-
 gen Svar til den Dramatiske
 Journal. — Utvungne Erindrin-
 ger til den Dramatiske Journal,
 Rh. 1772.

Den oplivede Thalia, d. 4. Septbr.
 1772, Rh. 1772.

Den lykkelige Feiltagelse; orig. R.
 i 5 Akt., Rh. 1779.

Becker, Kongl. Kiøkken-Indspektor.
 Den prægtige Frier, R. i 2 Akter,
 osv. af fr., MS.

Beck (L. Sophie), Frue.
 Selim og Sulima, orig. R. i 5 Hlgr.
 Rh. 1769.

Bendsen.
 Den ubesindige Kierlighed, Rh. 1749.

Bie (Jacob Christian), Lieutenant i
engelsk Tjeneste i Venoalen.

Syngestykke ved Prindsesse Sophia
Magdal. Formæling, Kh. 1766.

Emilia, eller Venstabs Virkninger,
orig. K., Kh. 1771.

Phyllis, eller den belønnede Kierlig-
hed, orig. Hyrdest., Kh. 1771.

Jemine og Soliman, orig. Trag. i 3
Akt., Kh. 1771.

Biehl (Charlotte Dorettea).

Soliman II., K. i 3 Akt., osv. af fr.
Kh. 1763.

Den kjerlige Mand, orig. K. i 5 Akt.,
Kh. 1764.

Gien svar paa Kritiken over K. den
kjerl. Mand, Kh. 65.

Melpomenes og Thalias Trette, Pro-
log, Kh. 65.

Haarkloveren, or K. i 5 Akt., Kh. 65.

Caliste, Erg. i 5 Akt., paa Vers,
osv. af fr. Kh. 65.

Den forelskede Ven, orig. Kom. i 5
Akt., Kh. 65.

Den kjerlige Datter, orig. K. i 5
Akt., Kh. 66.

Den

- Den listige Optrækkerse, orig. K. i
5 Akt., Rh. 1766.
- Twistigheden eller Kritik over den li-
stige Optrækkerse, Rh. 66.
- Den glædede Thalia, Prolog., Rh. 66.
- Den Edelmødige, orig. K. i 5 Akt.
Rh. 67.
- Den forvundne Angst, Prolog., Rh. 68.
- Den alt for nysgierrige Beiler, orig.
K. i 5 Akt., Rh. 72.
- Silphen, or. Est. i 3 Akt., Rh. 73.
- Den prøvede Troeskab, orig. Est. i 3
Akt., Rh. 74.
- Kierligheds Brevene, orig. Est. 3
Akt., Rh. 76.
- Euphemia, orig. Tg. i 5 Akt., Rh. 75.
- Emilia Galotti, Trag. i 5 Akt., osv.
af tsk., Rh. 76.
- Seehavnen, K. i 1 Akt, o. af fr.
Rh. 76.
- Dagen, K. i 1 Akt, o. af tsk., Rh. 77.
- Den unge Indianerinde, K. i 1 Akt,
o. af fr., Rh. 77.
- Bøddemaalet, K. i 1 Akt, o. af fr.,
Rh. 78.

- Kongen og Forpagteren, Est. i 3
Akt., o. af fr. Rh. 1778.
- Rosenbruden, Est. i 3 Akt., o. af
fr., Rh. 78.
- Laurette, Syngst. i 1 Akt, o. af fr.,
Rh. 79.
- Den tavse Pige, orig. K. i 5 Akt.
Rh. 80.
- Det sære Menneſke, K. i 5 Akt.,
o. af fr., Rh. 80.
- Landsbye Poeten, K. i 3 Akt. o. af
fr., Rh. 80.
- Daptuffen, K. i 3 Akt., o. af tſk.
Rh. 83.
- Den foregivne Lord, Est. i 3 Akt.,
o. af fr., Rh. 85.
- Den foregivne Medbeiler, K. i 1 Akt,
o. af fr. Mſk.
- De fortredelige Hændelſer, K. i 3
Akt., o. af fr., Mſk.
- Den nye Fruentimmer-Skole, K. i
3 Akt., o. af fr. Mſk.
- Den lønlige Kierlighed, K. i 1 Akt,
o. af fr. Mſk.
- Sammenspøeren, K. i 5 Akt., o. af
fr. Mſk. Den

Den bortløbne Mand, K. i 1 Akt,
o. af fr. MS.

Den forslidte Kierlighed, K. i 3 Akt.
o. af fr. MS.

Den straffede Giel, K. i 1 Akt, o.
af fr. MS.

De forstilte Utroeskaber, K. i 1 Akt,
o. af fr. MS.

Biering (Christ. Gorm).

Galathe, eller den listige Hyrdepige,
orig. Hyrdest. i 1 Akt, Rh. 67.

Den forvandlede Egekrone, eller den
kronede Mai, orig. Hyrdest. i 1
Akt, Rh. 67.

Bøye (Cathrine), Toldskriver Bøyes
Kone.

Melicerte, Hst. i 2 Hlgr., Rh. 80.

Gorm den Gamle, orig. her. Sk. i
3 Hlgr., Rh. 1781 og 83.

Bøye, Rektor i Naaskov.

Hamlet, Tr. i 5 Akt., o. af eng.,
Rh. 77.

Bøgh (Fried. Danneberg).

Risbmanden i London, Tr. i 5 Akt.,
o. af eng. Rh.

Bornemann, Konf. Raad.

Polyeuctes Martyr, Tr. i 5 Akt.,
paa Vers, o. af fr., Rh. 1763.

Bredahl (Niels Krogh). Just. Raad.

Gram og Signe, orig. Est., Rh. 56.

Eremiten, orig. Hyrdest., Rh. 57.

Den lykkel. Hverver, or. Est., Rh. 57.

Weilleren efter Moden, orig. Syngest.

Rh. 58.

Det fræsne Balg, or. Est., Rh. 58.

Den tvivlraadige Hyrde, orig. Hyr-
dest., Rh. 58.

Den vovelige Prøve, orig. Syngest.,
Rh. 60.

Thronfølgen i Sidon, orig. Est. i 2
Akt., 71.

Den dramat. Journal, orig. R. i 1
Akt., Rh. 71.

De tvende Sierrige, Est. i 2 Akt.,
o. af fr., Rh. 74.

Skovbygaeren, Est. i 1 Akt, o. af
fr., Rh. 75.

Venskab paa Prøve, Est. i 2 Akt.,
o. af fr., Rh. 75.

Desertøren, Est. i 3 Akt., o. af fr., 75.
Don

Bondepiggen ved Hoffet, Est. i 2
Akt., o. af fr., Rh. 1776.

J Mangel af bedre Epilog, Rh. 76.
Deucalion og Phyrra, med Sang
forøget, Rh. 76.

Potte og Johan, Est. i 1 Akt, o.
af fr., Rh. 76.

Zemire og Azor, Est. i 4 Akt., o.
af fr., Rh. 76.

Bennen af Huset, Est. i 3 Akt.,
o. af fr., Rh. 76.

Colonien, Est. i 2 Akt., o. af fr.,
Rh. 77.

Det foregionne Hererie, Est. i 1 Akt.,
o. af fr., Rh. 78.

Lucile, Est. i 1 Akt, o. af fr., Rh. 78.

Broby (E. E.)

Den Gudsfrygtige Tobias Gistefærd,
Rh. 1636.

Bruun (Nordaf), Præst

Jarine, orig. Tr. paa Vers, i 5 Akt.,
Rh. 72.

Einer Tambestuelver, orig. Trag. paa
Vers, i 5 Akt., Rh. 72.

Betænkninger over Recensionen af Zarine, Kh. 1772.

Bruun (Thomas), Litteratus.

Eugenie, Drama i 5 Aft., o. af fr., Kh. 75.

Den uheldige Lighed, orig. Dr. i 5 Opt., Kh. 79.

Kierlighed paa Prøve, orig. K. i 5 Aft., Kh. 81.

Bruun (N. P.), Litteratus.

Subordinationen, Dr. i 5 Opt., o. af tsk, Kh. 81.

Bugge (P. O.)

Wilkinson og Wandrop, K. i 5 Aft. o. af tsk., Kh. 84.

Bøtger (Ch. Amal.), Skuespillerinde.
Frucntimmerhaderen, K. i 1 Aft, o. af tsk, Kh. 63.

Den dobbelte Prøve, K. i 1 Aft, o. af fr., Kh. 63.

Clarisse, eller den forviste Frøken, orig. K. i 5 Aft, Kh. 72.

Clementin (Did. Blikker), Præst.

Conclavet i Maret 1774, et musikalsk Sksp., o. af fr., Halb. 75.

Cl:

Clitau (Thomas).

Operette ved Kongens og Dronningens Fødselsdag, Kh. 1744.

Cortin, Student.

De tvende Benner, Dr. i 5 Opt.,
o. af fr., Kh. 84.

Danholdt.

Dansk Oversættelse af den 3die Scene
i den 3. Akt af Corneilles le Cid.
Paris 1696.

Ewald (Johannes), Litteratus.

Adam og Eva, et dr. St., Kh. 76.

Rolf Krage, Trag. i 5 Akt., Kh. 70.

De brutale Klappere, K. i 1 Akt,
paa Vers, Kh. 71.

Harlekin Patriot, K. i 3 Akt., paa
Vers, Kh. 72.

Philemon og Baucis, Est. i 2 Akt.,
o. af 1st., forøget med originale
Sange af Oversætteren, Kh. 72.

Vebersvendene, K. i 5 Akt., Kh. 73.

Balders Død, et heroisk St. med
Sang, i 3 Akt., Kh. 74.

Ceres og Thetis Strid, et Forspil i
i 1 Akt., Kh. 74.

Landsbye Høitiden, et Forspil i 1
Akt, Rh. 1775.

Fiskenes, Syng. i 3 Akt., Rh. 80.

Falck, fordum Fuldm. ved Naadstue
Skriverstuen.

Manine, K. i 3 Akt., osv. a. fr.
Rh. 83.

Crispin Lakei og Doctor, K. i 3
Akt., o. a. fr. Mff.

Mennesk haderen, K. i 5 Akt., a.
fr. Mff.

Menechmi, K. i 5 Akt., o. s. fr.,
kun de 2de sidste Akter ere af Falk.

Cato, Trag. i 5 Akt., o. af tff.

Alidor, K. i 1 Akt., o. af tff.

Falsen, Konf. Naad.

Sicilianeren, K. i 1 Akt., o. af fr.
Rh. 49.

Don Caesar D'avalos, K. i 5 Akt.,
o. af fr. Mff.

Artaxerces, her. K. i 3 Akt., paa
Vers efter Holb. Artaxer. Mff.

Grevinden af Stolt, K. i 5 Akt.,
o. a. fr. Mff.

Arrest:

- Arrestforvaren af sig selv, R. i 5 Akt.
af fr. Mff.
- Den unyttige Forsigtighed, R. i 3
Akt., af fr. Mff.
- Grevinde af Scarbognac, R. i 1
Akt., o. fr. Mff.
- Doktoren mod sin Billie, R. 3 Akt.
a. fr. Mff.
- Det tvungne Givtermaal, R. i 1
Akt., a. fr. Rh. 80.
- Falsen (Enevold de), Assessor i Ober-
hof-Retten.
- Salvini og Adelson, orig. Trag. i 5
Opt., Rh. 76.
- De snorrige Fættene, orig. R. i 2 Akt.,
Rh. 78.
- Arven i Marseille, or. R. i 1 Akt. Mff.
- Fasting, Litteratus.
- Evander og Alcimne, Hyrdest., af tff.,
Rh. 67.
- Hermione, or. Tr. i 5 Opt., Rh. 72.
- Aglac, Est. i 1 Akt., af fr., Rh. 74.
- Friis (K. Ant.) Sel. ved Generalit.
Tutore hurlato, Opera, Rh. 1768. —
La Sposa fedela, Rh. 68. — La
M 6 Schia-

Schiava reconosciuta, Rh. 68. —
 Il fumo Vilano, 69. — La Pu-
 pilla ed il Ciarlone, 69. — De-
 metrio, 69, — Zenobia, 70. —
 La buona figliolla, 70. — Ana-
 gilda 72. — L' fola, 72. — Ar-
 mida, 72. — L' Eroë Cinese 73.
 — Alcide al Bivio, 74. Alle
 ital. Opera oversatte paa Dansk.

Jriis Isr., en Søster af foregaaende.
 Den kjerlige Kone, K. i 3 Akt. af
 ital. Mff.

Giedde, Kammerherre.

Celinde, K. i 1 Akt, af fr., Mff.

Goische (Pet. Rosenst.) Ober Audi-
 teur og Høieste Rets Advok.

Den dram. Journ. for Narene 1771
 og 72.

Grace, (Jakob).

Kong Knud, et Skuesp., Rh. 47.

Gyldendal.

Samling af overs. Skuesp., 9 Dele.

Saml. af origin. Skuesp., 3 Dele.

Sage

Zagerup.

Den forsøgte Trostkaab, Hst. i 1 Akt, af fr.

Den forherede Skaal, K. i 1 Akt,
af fr. Wff.

Den forstilte Hyrdinde, Hyrdest. i 1
Akt, af tff.

Zansen (Christ. Wilh.).

Philanders Skiebne, eller det uylfke-
lige Givtermaal, orig. K. i 3
Akt., Rh. 74.

Zelvaderus (Nicolay).

Germanice om de 10 gruelige Tyra-
ner o. s. v., Trag. paa Niim,
Rh. 1618.

Zofmann, Risbmand.

Romeo og Julle, Trag. i 5 Akt.,
o. af eng., Rh. 71.

Zolberg (Ludvig), Baron.

Hans Michelsen Komedier med Just
Justesens forbedrede Fortale, Rh.
1724. 3 Tom.

Den d. Skueplads, 7 Tom. Rh. 29.

Den danske Kom. Liigbegiengelse, K.
i 1 Akt., 46.

Zoppe, Conf. Raad.

Bedrageren, K. i 5 Akt., K 59.
Hst.

Høst.

Bimmelskastet, K. i 1 Akt., af fr.
Mst.

Hoyer (Mark. Haggæus).

Genie, K. i 5 Akt., af fr., 63.

Jacobi, Conferentsraad og Assessor i
Højeste Ret.

Den Vergjerrige, K. i 5 Akt., af fr.,
Kh. 75.

Huset i Oprør, K. i 3 Akt. af ital. 78.

Det standsede Brøllup, K. i 3 Akt.,
af fr., Kh. 82.

Den fornustige Daare, K. i 1 Akt.,
af fr., Kh.

Jessen (Johannes), Litteratus.

Die Sympathie, ein Schausp. in 2
Aufz., Kiel 82.

Justi (Hieronimus).

Kong Salom. Hylding, Kh. 1585. 4.

Karig Niding, en lystig Komædie,
Narhuus 1633.

Samsons Fængsel, eller ynkelig Træ-
gedie, Narh. 1633.

Tver-

Jørgensen (Christian), Boghandler.

Den unge Indianerinde, K. i 1 Akt,
af fr., Odense 1776.

Kieldsen (Janus).

Josephs Historie, en K. paa Vers.

Klopstock.

Der Tod Adams, Trauersp., Koph.
und Leipz. 1757.

Hermanns Schlacht für die Schau-
bühne, Koph. 69.

Rnudsen (Lars), Sussør ved Skues-
pladsen.

Skrivelse til en god Ven, om Acker-
manns Theater, o. afstf., Kh. 67.

Lysepudserens Skrivelse til en Ma-
rionetsspiller, o. af stf., K. 67.

Henrich den Fjerdes Jagt, K. i 3
af fr., Kh. 75.

Den Coquette Enke, K. i 1 Akt,
Kh. 78.

De tre Friere, K. i 1 Akt, Kh. 78.

Faderen, K. i 5 Akt., af fr., Kh. 79.

Kavaleren og Damen, K. i 3 Akt.,
af ital., Kh. 80.

- De forliebte Haandværksfolk, Est. i
3 Akt., af ital., Rh. 1781.
- Friskytteren og Malkepigen, Est. i
1 Akt., af fr., Rh. 81.
- Landsbyepigen, Est. i 3 Akt., af ital.,
Rh. 82.
- Skovhuggeren, Est. i 1 Akt., af fr.,
Rh. 82.
- Soldaten som kan høre, Est. i 1 Akt.,
Rh. 83.
- Det uventede Tilfælde, Est. i 1
Akt., af fr. 84.
- Den svermende Philosoph, Est. i 2
Akt., af tsk. 84.

Rukelson (Alexander von).

Bedeutung des Ballets, so Herzog
Fridrich erwehlt, und post. Erz.
und Bischof zu Bremen und
Behrden, bey Prinzlichem Beila-
ger, nebst andern presentiren wird,
Kph. 1634. 4.

Lermans.

Kierlighed: Komædie, Rh. 1705.

Laurenbergius (Johannes).

Musikalisches Schauspiel zur Glück-
wün:

wünschung der Huldigung Prinz
Christian 5, Kph. 1635. 4.

Lindenkrone (Kammerherre).

Den Nødlidende, Dr. i 5 Optog,
o. af fr., Kh. 1778.

Lodde (Barthold Johan), Litteratus.

Det tredobbelte Givtermaal, K. i 1
Akt, af fr., Kh. 47.

Forhindring uden Forhindring, K. i
5 Akt., af fr., Kh. 47.

Merlin Dragun, K. i 1 Akt, af fr.,
Kh. 48.

Evisligheden, K. i 1 Akt, af fr.,
Kh. 48.

Den usformodentlige Hiemkost, K. i
1 Akt, af fr., 48.

Serenaden, K. i 1 Akt, af fr. 49.

Den fortroelige Moder, K. i 3 Akt,
af fr., 50.

Det afsvungne Samtykke, K. i 1
Akt, af fr., 50.

Wyndlingen, K. i 1 Akt., af fr., 50.

Zelvide, Trag. i 1 Akt, af fr. 54.

Den Sierrige, K. 5 Akt., af fr. 56.

Zaire,

- Zaire, Trag. i 5 Akt., paa Vers,
 af fr., 1757.
 Adams Død, et Esp. af tsk., 57.
 Fransmanden i London, K. i 1 Akt,
 af fr., Rh. 71.
 Don Juan, K. i 5 Akt., af fr.
 Bestindianeren, K. i 5 Akt., af eng., 79.
 Det gavmilde Testamente, Kom. i 5
 Akt., af fr.
 Vulcans Riep, K. i 1 Akt, af fr.,
 Den alt for nysgjerrige Veiler, K.
 i 5 Akt., af fr. Mff.
 Det unæe Menneſke paa Prove, K.
 i 5 Akt., af fr. Rh.
 De 3de Grazier, K. i 1 Akt, af fr.
 Den første April, K. i 1 Akt, af
 fr. Mff.
 Det ved Bøvelbrev sluttede Egetskab,
 K. i 1 Akt, af fr. Mff.
 Kierlighed's Maskerade, K. i 1 Akt,
 af fr. Mff.
 Skapins Skalkestykk., K. i 3 Akt., af fr.
 Den adelige Borger, K. i 5 Akt.,
 af fr. Mff.
 Den knurvorne Doktor, K. i 3 Akt.,
 o. af fr. Mff.

- Anders Kroemands Liigbegiengelse,
K. i 1 Aft.
- Londemann (Gert), Skuespiller.
Tro ingen for vel, K. i 5 Aft., af
fr., Rh. 71.
- Lyche (Sigvard) Underofficier.
Enkemanden, K. i 1 Aft. Rh. 1777.
Loffen fra Landet, Kom. i 5 Aft.,
Rh. 78.
- Klokkeren fra Jylland, K. i 5 Aft.,
Rh. 83.
- Landofficiererne, K. i 5 Aft., Rh. 83.
Kong Ingild, eller Frode den 4des
Hevn, Trag., Rh. 84.
- Lyrdorph (B. Wilh.), Geheimeraad.
Den forlorne Søn, K. i 5 Aft., af
fr., Rh. 76.
- Florentineren, K. i 1 Aft., a. fr.,
Rh. 81.
- Lønborg (Janus Christiani).
Kom. om Susanna, og den forlorne
Søn, Rh, 1701:1708.
- Lovenørn (Frederik de) Conf. Raad.
De forelskede Philosophher, K. i 5
Aft., af fr., Rh. 61.

Den giulte Philosoph, K. i 5 Akt.,
af fr., Kh. 1776.

Den Blinde klarseende, K. i 1 Akt.,
af fr. Mff.

Magnus (Gudmund).

P. Terentii Afri Comediæ Sec. 6.
f. v., Kh. 80.

Malling (Ove), Justitsr. og Kom-
mitteret i General-Toldkamm.

Belfor i Hytten, orig. Syngest. i 2
Akt. Kh. 76.

Martin (Peter Salomon).

Henriette, eller Husar Komet, K. i
5 Akt., af tff., Kh. 83.

Medelthon (Henr. Bryffel).

Elaes Rynholt, Esp. 3 Opt., Kh. 70.

Mehl, Madame.

Boldførsterne, K. i 1 Akt., af fr. Mff.

Meyer (J. Herm.), ved det K. Lotto.

Abdolonimus, Konge i Sidon, K. i 5
Akt., af fr., Kh. 60.

Den blinde Egtemand, K., af tff.,
Kh. 61.

An-

Anmerk. til den 1ste Akt af Evans-
der og Alcimna, Rh. 1767.

Den spillede og forkastede Oversæt-
telse af Hoved-Rollen i Tragedien
Beverley, Rh. 71.

Ugolino, Trag. i 5 Akt., af tsk.,
Rh. 79.

Molde.

Akebar den Store, eller Landsfader-
ren, et orig. her. Skuesp. i 3 Htg.,
Rh. 73.

Müller (Otto Fred.), Konf. Raad.

Frode den Fredgode, orig. Hst.,
Rh. 60.

Müller, Agent.

De Nysgierrige Fruentimmer, R. i
3 Akt., o. af ital., Rh. 75.

Münter (Frederich).

Balders Tod, in 3 Aufz., o. af dsk.,
Kph. 80.

Nissen (Martin).

Jomfrue Pecunia, R., Tronh. 68.

Nor:

Norman (N. L.)

Den mistænkelige Mand, orig. K. i
5 Akt., Kbh. 1775.

Nyegaard.

Skuespil for Børn, o. af 1 Sk., Kbh. 78.

Obelig, Søofficier og Kammerjunker.
Johanne Shore, Trag. i 5 Akt., o.
a. eng., Kbh. 82.

Ericc eller Bestalen, Est. i 3 Akt.,
af fr., forøget med orig. Sange,
Kbh. 84.

Olei (Andreas).

Carmen i Comediam electionis Sa-
lomonis, Havn. 1585.

Olavin's (Egerhardus).

Carmen Dramaticum in obitum Di-
væ Reginae Lovisæ Danicæ et La-
tine, Havn. 1752.

Paffan, Frue, forrige Skuespillerinde,
Materne.

Mariane eller det frie Balg, orig. K.
i 5 Akt., Kbh. 1757.

Elfvors eller Kierligheds Feil, Kbh. 57.
Den

Den uventede Forliebelse, eller Cupido Philosoph, Rh. 1757.

Pauli, Boghandler.

Den Seende blinde, orig. R. i 3 Akt., Rh. 1723.

Julestuen og Masketraden, orig. R. i 3 Akt., Rh. 24.

Penich, Lieutenant.

Ince og Variko, Esp. i 3 Akt., o. a. tsk., Rh. 80.

Pontoppidan (Ericus), den ældre.

Komedie om Tobias Sivtermaal, til Flemm. Uhsfelds Brøllup, Rh. 1636.

Prahl.

Geniernes Fest, et Forspil.

Thermistocles, omdannet til et heroisk Skuespil, i 3 Akt., af ital. Mss.

Pram, Fuldmægtig i Oeconomie og Commerce Kollegierne.

Ines af Castro, Trag. i 5 Opt., paa Vers, o. af fr., Rh. 78.

Bildmanden, Est. i 2 Akt., af fr., Rh. 80.

Cecile,

- Cecile, Sft. i 3 Aft., af fr., Rh. 82.
 Hyrdinden paa Alperne, Sft. i 3
 Aft., af fr., 83.
- Preisler (P. Daniel), Skuespiller.
 Hvarverne, R. i 5 Aft., af tsk.,
 Rh. 83.
- Rahbeck (Knud), Litteratus.
 Diderots theatraliske Bærker, I. Deel,
 af fr., Rh. 79.
- Den unge Darby, orig. R. i 3 Aft.,
 Rh. 80.
- Breve fra en gammel Skuespiller til
 sin Søn, Rh. 82.
- Desertøren af sønlig Kierlighed, R.
 i 3 Aft., af tsk., Rh. 84.
- Sophie Braunek, Dr. i 3 Handl.,
 og den Fortroelige, Eksp. i 1 Aft.,
 findes begge i Forfatterens Pro-
 saiske Forsøg, Rh. 85.
- Ranzou (Otto Wandrup).
 Prolog paa Holte 1747.
- Keerslev (Laur. Christopher) fordum
 Skuespiller.
- Den usisomme Hyrde, orig. Sft. i 1
 Aft., Rh. 1759.

- De fundne Børn, en Parodie, i 1
Akt., a. f. Rh. 1762.
- Esopus ved Høffet, K. i 5 Akt.,
af fr., Rh. 63.
- Det dobbelte Ansigt, en Prol., Rh.
1767. 4.
- Beverley, Trag., i 5 Akt., a. fr.,
Rh. 76.
- Hver Mand's Ven, K. i 1 Akt., af
fr., Rh. 79.
- Mødrenes Skole, K. i 1 Akt., af
fr., Rh. 79.
- Den Sandseløse, K. i 5 Akt., af
fr. Mff.
- Turcaret, K. i 5 Akt., af fr. Mff.
- Colonien, eller den ny Verden, K.
i 3 Akt., af fr. Mff.
- Democrit, K. i 5 Akt., af fr. Mff.
- Kierlighed under Skolemesterdragt,
K. i 3 Akt., af fr. Mff.
- Den Stolte, K. i 5 Akt., af fr. Mff.
- De Fortredelige, Kom. i 3 Akt., af
fr. Mff.
- Simon Misantrop, K. i 3 Akt., af
fr. Mff.

- Riadoms Besværlighed, R. i 3 Akt.,
 af fr. Mff.
 Crispin, sin Herres Rival, R. i 1
 Akt, af fr. Mff.
 Det kortsattede Landsbye Indsald, R.
 i 1 Akt., af fr. Mff.
 Den lykkelige Prøve, R. i 1 Akt,
 af fr. Mff.
 Den nye Prøve, Kom. i 1 Akt, af
 fr. Mff.
 Den forliebte Tutor og Tiener, R.
 i 5 Akt., af fr. Mff.
 Kierlighed's Krigspuds, R. i 1 Akt,
 af fr. Mff.
 Prokuratoren som Boldgiftsmand, R.
 i 1 Akt, af fr. Mff.
 Baandet, et Hst. i 1 Akt, af tff.
 Rogert (Paulus).
 Salvande, en Kom.
 Rose (Christopher), forrige Instru-
 teur ved Skuepladsen og Skue-
 spiller.
 Den Skinhellige Kone, R. i 5 Akt.,
 af tff. Mff.
 Coqvetten, R. i 5 Akt., af fr. Mff.
 Gods

Loddet i Lotteriet, K. i 5 Akt., af
tff. Wff.

Mohren, K. i 1 Akt., af tff., Rh. 71.

Rosing (Michael), Skuespiller.

Mediceerne, Tr. i 5 Akt., af tff.,
Rh. 84.

Den døde Elsker, K. i 2 Akt., af
tff., Rh. 85.

Juliane von Lindorak, K. i 5 Akt.,
af tff., Rh. 85.

Rostgaard, (Fridericus).

Eid, Trag. i 5 Akt., Paris 1696.

Rønning (Wenz).

Terentii Komedier paa dansk, Rh. 55.

Schack, Geheimer. og Amtmand.

Den Tjenstfærdige, K. i 3 Akt., af
fr., Rh. 84.

Scheibe, forrige Kappelmester.

Der zärtliche Ehemann, K. in 5 Aufz.,
aus dem dänischen, und mit einem
kritischen Sendschreiben, Kph. 65,

Schiermann.

Merope, Tr. i 5 Akt., paa Vers,
af fr., Rh.

Schönheider, Prof. Medic.

Den indbildte Hahnrey, K. i 3 Aft.,
paa Vers med Arier, Kh. 1779.

Schlegel (Joh. Elias), Professor.

Theatralische Werke, Koph. 47.
Beytrage zu dänisch. Theater, Kh. 48.

Schlegel (Joh. Henr.)

Der Arglistige, K. in 5 Aufz., a.
engl., Kph. 60.

Agamemnon und Coriolan, Trsp., a.
engl. Kph., 60.

Trauersp. aus dem Englisch., Kph. 64.

Schmidt, Notarius Publikus.

Draklet, K. i 1 Aft, af fr., 48.

Schönning (H. H.)

Den ugudelige Verdens Børns Klage-
gemaal imod Justian. og
Samtale imellem Retfærdighed og
Sandhed, Kh. 1648.

Schwarz (Friderich), Instruktør og
Ekuespiller.

Den taknemmelige Søn, K. i 1 Aft,
af 1st, Kh. 78.

- Barberen i Sevilla, R. i 4 Akt., af
fr., Rh. 1776.
- Den bedragede Formynders, R. i 5
Akt., af fr., Rh. 81.
- Den Velbaarne Fru, R. i 5 Akt.,
o. af tsk., Rh. 82.
- Rim 6 Netter, R. 5 Akt., o. af tsk.,
Rh. 82.
- Elementine og Desormes, Dr. i 5
Akt., af fr., Rh. 82.
- Træhusaren, R. i 1 af fr., Rh. 83.
- De noble Passioner, R. i 2 Akt., af
tdsk., Rh. 83.
- Medea, Duodr., af tsk., Rh. 83.
- Lommebog for Skuespilyndere, Rh.
1784. 12mo.
- Den værdige Fader, R. i 5 Akt., af
tdsk., Rh. 84.
- Den bitte Belgiorer, R. i 3 Akt.,
af fr., Rh. 84.
- Lommebog for Skuespilyndere, Rh.
85. 12mo.
- Feiltagelserne, R. i 5 Akt., af eng.,
Rh. 85.
- Sebelin, Major.
- Den Bankelmodige, R. i 5 Akt., tsk.

Sechmann, forrige Justiciarius.

Fusentast, K. i 5 Akt., af fr., Rh. 1723.

Tartuffe, K. i 5 Akt., af fr., Rh. 24.

Amphitryon, K. i 3 Akt., af fr.,
Rh. 1724:48.

Den kierlige Forbittrelse, K. i 5 Akt.,
o. af fr., Rh. 24.

Fruentimmer Skolen, K. i 5 Akt.,
af fr., Rh. 24.

De forliebte Galenskaber, Rom. i 3
Akt., af fr., Rh. 25.

Dobleren, K. i 5 Akt., o. af fr.,
kun de trende første Akt, Rh. 76.

Menechmi, K. i 5 Akt., af fr.,
Rh. 76.

Mændenes Skole, K. i 3 Akt., af
fr. Rh. 83.

Sporon, Conf. Raad.

Ariadne paa Naxos, Duodr., o. a.
tdst., Rh. 1778.

Stanley, forrige Prof. i Billedhug-
gerkunsten.

De oprigtige-Elskende, K. i 5 Akt.,
af eng. Mst.

Steege

- Stege, (H. T.)
 Cleopatra, Trag. 1609.
 Stockfleth, Justitsraad.
 Alzire, Trag. i 5 Akt., paa Vers,
 af fr., Rh. 1772.
 Stolberg, (Frid. Leopold), Greve.
 Thimoleon, Tr. in 5 Aufz., Rph. 84.
 Sturz (Helfr. Peter).
 Julie, Trauersp. in 5 Aufz. Rh. 67.
 Sønnichsen (Søren).
 Bibliothek for Musik og Skuespil:
 elskere, 1. og 2. Hæfte, R. 84.
 Tavannes (P. de).
 Le Naufrage, opera com., Cop. 68.
 La fete de l'amour, Cop. 69.
 Theilmann.
 Skotländerinden, R. i 5 Akt., af fr.,
 Rh. 75.
 Crispin Fader, R. i 3 Akt., af tdsf.,
 Rh. 76.
 Thaarup (T.)
 Thalia og Melpomene ved Rosens
 Grav, Rh. 84.

Thilo (Carl August), fordum Skuespil: Entrepreneur.

Spøgelse med Klokken, en Nachkomedie, 1 Akt, Rh. 1747.

Fruentimmer Huusholdning, R. i 3 Akt, Rh. 47.

Det ubekjendte Land. 2) Den omvendte Philosoph. 3) Schampisona. 4) Den strenge Mand, Opretter, Rh. 57.

Thilo, forrige Skuespillerinde.

Deucalion og Pyrrha, R. i 1 Akt, af fr., Rh. 53.

Thoroup (Ab. Gottl.) Oversætter ved Skuepladsen.

Armida, Opera i 3 Akt., af ital., Rh. 81.

Den skinnne Arsene, Syngest. i 5 Akt., af fr., Rh. 81.

De Samnitiske Værestaber, Syngest. 5 Akt., af fr., Rh. 84.

Anton og Antonette, Syngest. i 2 Akt., af fr., Rh. 85.

Bagtalelsens Skole, R. i 5 Akt., af eng. Wff.

Tode

Tode (Clemens), Prof. i Medicinen.
 Søefficierne, orig. Kom. i 5 Akt.,
 Rh. 82.

— anden og omarbejdede Udgave,
 Kph. 82.

Prolog til den tredie Forestilling af
 Søefficiere, Rh. 83.

Raadførerne, K. i 5 Akt., Rh. 83.

Egteskabsdievelen, Kom. i 5 Akt.,
 Rh. 83.

Prolog og Epiloger til s. St. 83.

Halmkuren, K. i 3 Akt., ganske om-

arbejdet efter Mad. U. H....s

Plan, Rh. 84.

Mændenes nye Skole, K. 3 Akt.,
 Rh. 84.

Trane (Andreas).!

Mantuanisk Hyrde-Kom., Rh. 1709.

Tønsberg (Otto).

Det Samnitiske Egteskab, original
 Syngest. i 2 Handlgr. Rh. 78.

Tybo (And. Kieldson).

Absolon, Komedievis sammenfæven,
 Rh. 1618.

Ulfse (Joh. Nic.) først Skuespiller
i Frederich 4des Tid, siden Bye-
og Herreds-Foged i Kiøbstæden
Grenau.

Prologus, som de danske Skuespil-
lere 1722 havde den Naade paa
Kiøbenhavn's Slot at opsøre, til
den første Komædie, som var Mo-
lières adel. Borger', og det tvung-
ne Givtermaal, Kh. 1722.

Taksigelse som skede fra Theatro, til
Spektatores, for afsvigte Aar 1722,
og sluttet med Dnsker til det be-
gyndte Aar 1723.

Urberg (J. Hesselberg), Skuesviller.
Clermont, eller Spilleren af Mod-
vendighed, or. K. i 2 Akt., Kh. 83.
Manden efter Klokkeløttet, K. 1 Akt,
o. af 1st., Kh. 84.

Valeur, Statsraad.

Den Nabenmundede, Kom. i 1 Akt,
o. af fr., Kh. 48.

Arme Jørgen, K. i 3 Akt., af fr. Mst.
Crispin Adelsmand, Kom. i 5 Akt.,
o. af fr. Mst.

Skum

Skumleren, R. i 5 Aft., af fr. Mff.
Den Bladdervurne, Rom. i 1 Aft.,
af fr. Mff.

Den flygtige Crispin, R. i 1 Aft.,
o. af fr. Mff.

Volski (S. S.)

Tragædiæ duæ quarum Prima Di-
donis, altera Turni, H. 1591. 4.

Madum, Kammerraad.

Frietænkeren, et Sorgesp. i 5 Aft.,
o. af tff., Rh. 72.

Walter (Thom.), Justiciarius i Tran-
quebar.

Arsene, Syngest. i 4 Aft., af fr.,
Rh. 74.

Sidney, Dr. i 3 Aft., af fr. Mff.
Noctambulus, R. i 1 Aft. Mff.

Wandal (Petet Top), Prof. og Un-
der-Bibliothekarius ved Kongens
Kabinet Bibliothek.

Stedmoderen, orig. R. i 5 Aft.,
Rh. 67.

Minna af Barmhelm, R. i 5 Aft.,
af tff., Rh. 71.

Jøderne, R. i 1 Aft., af tff., Rh. 73
N 6 Lift

- List over List, K. i 5 Akt., af tsk.,
 Rh. 1774.
 Orakelet, K. med Sang, i 1 Akt., af
 tsk., 75.
 Lessings Fritænker, Rom. i 5 Akt.,
 af tsk., Rh. 75.
 Ribmanden i Smyrna, Syngest. i
 1 Akt., af tsk., Rh. 76.
 Det uventede Møde, Syngest. i 3
 3 Akt., af fr., Rh. 76.
 Den butte Elsker, K. i 3 Akt., af
 fr., Rh. 78.
 Et Hyrdestykke den 4 Septb., Rh. 78.
 Efterretning om danske Skuespil, fin-
 des i Gyldendals Saml. af orig.
 Skuespil 1 og 2 D., Rh. 76 og 78.
 Serena, Sørgeesp. i 1 Akt., af tsk.,
 Rh. 79.
 De forklædte Elskende, orig. K. Msk.
 Den nye Aktør, orig. Lyttsp. Msk.
 Wegh (H.)
 Sötter: Streit und Lustspiel, Koph.
 1721, in Folio.
 Weinrich (Nikolay Henrich).
 Alonzo og Elmire, Duodr. med Ar.,
 af tsk., Rh. 80.

Julius af Tarent, Tr. i 5 Akt. af
tdsk, Kh. 1783.

Westen (Peter von).

Olivie, Sørgespil i 5 Opt., Odens
se 82.

Wessel (Johann Hermann), Oversæts-
ter ved Skuepladsen.

Kierlighed uden Strømper, orig. Esp.
i 5 Opt., Kh. 72.

Epilog til samme, Kh. 74.

Lykken bedre end Forstanden, orig. R.
i 5 Opt., Kh. 76.

Grovsmeden, Syngest. i 2 Optog,
af fr., Kh. 79.

Det talende Skilderie, Syngest. i 1
Akt, af fr., Kh. 79.

De tre Forpagtere, Syngest. i 2
Hlg., af fr., 88

Prolog til samme, trykt i Lommebo-
gen for Skuespilvendere 1784.

Seen Ursel, Syngest. i 4 Hlgr., af
fr., Kh. 82.

Anno 7603, orig. Rom. i 7 Akt.,
Kh. 85.

Weyde

Weyde (Johanna Maria).

Kjøbenhavns Beleiring, orig. Trag.
i 5 Hdlgr, paa Vers, Kbh. 1772.
Susanna, eller den opdagede Usty-
dighed, Sørgest. i 5 Akt., Kbh. 75.

Wiborg (Peder).

Den retfærdige Første og Dommer,
orig. K. i 5 Hlgr., Kbh. 76.
Samme Stykke af ham selv oversat
baade paa fransk og tydsk.

Wieland (Joachim), Cancelliraad.

Achilles og Polixene, Trag., Kbh. 25.

Wiibe (Johann de),

De Mysgierrige Mandfolk, orig. K.
i 5 Akt., Kbh. 1783.

Windmøller.

Den listige Enke, K. 3 Akt., af ital.,
Kbh. 60.

Arlequin Bildmand, Kom. i 3 Akt.,
o. af fr. Msk.

Den listige Advokat, K. i 3 Akt.,
af fr. Msk.

Henrich som tjener to Herrer, Kom.
i 3 Akt., o. ital. Msk.

Huus:

- Hunsfaderen og Stedmoderen, K. i
3 Akt., o. af ital. Mff.
- Kaffehuset, K. i 3 Akt., af ital. Mff.
- Winsnes (Hans M.) Regiments-
Quartermestre.
- Guddatteren, orig. K. i 5 Akt., 79.
- Wivet (Frederich Wilh.), Justitsraad.
- Den Forsængelige, orig. K. i 3 Akt.,
Halb. 48.
- Datum in Blanco, orig. Rom. i 5
Opt., Rh. 77.
- En Komedie over Samson.
- Enkekassen, orig. K. i 3 Akt. Mff.
- Zenthen, Assessor i Hof og Stads-
Retten,
- Diderots Theatraliske Verker, 2 D.,
af fr. Rh. 79.

En ældgammel dansk Komedie, fores-
stillende Friherre von Frisches ur-
melige Jaloussie, fundan 1676.

Antonius, Römischer Keyser, Opera,
Aph. 1722. 4.

- Nye: Mars Prolog, Rh. 23.
 Prolog ved de K. Majest. Hiemkomst
 fra Achen, Rh. 1725. 4.
 Naturen over Optugtessen, Rom.,
 Rh. 24.
 Gamle Jens Gnier, K., Rh. 24.
 Den høiadelige Borgermand, af Mo-
 liere, Rh. 25.
 Prologus ved H. M. Dronningens
 Fødselsfest, Rh. 28. 4.
 Kiøbenhavns Gldbrand, Rh. 29.
 L' Advocat Pour et Contra, eller
 Columbines Prokurator, K. i 5 Akt.,
 Rh. 30.
 Den 4de Akts 5te Scene af Molieres
 Tartuffe, (dansk og fransk), Rh. 41.
 Brynhilde, Trag., 46. 4.
 Den af Kierlighed overvundne Gier-
 righed, K., Rh. 47.
 Den alt for sildig angrede Svier,
 Rh. 47.
 Den ugudelige Kortspillers tidlige An-
 fana, en Trag., Rh. 47.
 Den faldne og igien opreiste Salvan-
 des, Rh. 47.
 Den ædelmodige Dame, Rh. 48.

- svar af det grotteske Komiske. —
 findes i Saml. af adskillige Skrif-
 ter til de skionne Videnskabers og
 det danske Sprogs Opkomst, 1ste
 D. 1ste Hæfte, Borge 1765.
 Kritik over Caliste; i samme Sk. 1.
 D. 2 H.
 Breve om Dandsen og Balletter ved
 Roverre, af fr., s. Sk. 1. D. 3. H.
 Richard den tredie, K., Rh. 67.
 Thalia, et dramatisk Stykke i Anled-
 ning af Ch. 7. Fødselsfest, Rh. 69.
 Celadon og Phyllis, Hyrdest. Rh. 70.
 Hovmesteren, eller den private Opdra-
 dragelse, K., Rh. 70.
 Konstmaleren, Rh. 70.
 Mis Sara Sampson, Rh. 70.
 Philemon og Baucis, Drame par
 Mad**n, Rh. 70.
 Pseudo og Apollo, eller Skribenterne
 under Dom, K. i 1 Akt, Rh. 71.
 Hyane Jagden, orig. K. i 5 Akt, Rh. 71.
 Pro og Contra, eller Brevvevling imel-
 lem en tydsk Skuespiller og en Til-
 skuer, over det Dramatiske, Rh. 71.
 Den dramatiske Speider, Rh. 71.
 Samt

Samtale imellem en Bonde og en Borg-
ger, angaaende de Krigeriske Dvel-
ser, som skede uden for Komedihus-
set Mand. d. 25. Novb. 1771. Rh.
Betænkning over det danske Drama,
Rh. 71.

Den dramatiske Krig, K. i 1 Akt,
Rh. 71.

Garrik, oder die Engländisch. Schau-
spieler, Kph. und Leipz. 71.

Efterstykket til Hyane Jagden, Rh. 72.

Tanker til hvilken den dram. Jour-
nals anden Udgang har givet An-
ledning, Rh. 73.

Skrivelse fra en Aktør ved det Quom-
miske Theater, Rh. 74. *)

Supplicanten, Trag. i 5 Akt, Rh. 74.

Den undseelige Frier, K. i 5 Akt,
Rh. 74.

Skovhugsten, Rh. 78.

Forsøet er forspilt, Kom. i 3 Akt.
Rh. 1781.

Bons

*) Dette er Korrektur-Arket, og det
eneeste Exemplar som er til, og eies
af Prof. Bandal.

Bondebyd, R., Rh. 82.

Det flyvende Hovedsæt, Rh. 82.

Toldberienten, orig. Syngest. i 3 Akt.,
Rh. 83.

Væveriet, R. i 5 Akt., Rh. 83.

Debora, Mff. *)

Samtale imellem Hans og Peer, hvor:
udi tydeligen vises, at de danske Ko-
medier duer slet intet og ere ei værd
at see. Mff.

Tvende splinter nye Breve, som tiene
til den Politiske Kandestobers Op-
lysning, Rh.

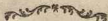
Eremitten, et Efterspil, Rh.

Kiedsommelighed, en Prolog, Rh.

Pamela af Goldoni, Christiania.

*) Gies af Hr. Prof. Wandal.

***) Ligeledes.

Anekdoter.

Mad. Lobreau, Direktrice for Skue-
padsen i Lyon, midstede en meget god
og smuk Skuespillerinde, i hvis Sted
hun antog Madssl. Desfoix, fordi man
havde roest hende som en Person der
besad overordentlige Talenter. Hun
tilsendte hende en Contract paa 2000
Livres Aarlig, hvor hun dengang op-
holdt sig, hvorpaa Madssl. Desfoix
strax begav sig paa Reisen til til Fods,
i Selskab med sin Kiereste. Hun an-
kom til Lyon meget udsel i Klæder,
(thi hun havde ingen bedre) og leiede
sig ind i Forstaden. Hun begav sig
strax hen til Mad. Lobreau, begierte
af Kammerpigen at tale med bemeldte
Madame, men blev formedelst sin usle
Paaflædning afviist, under Paaskud,
at

at Mad. Lobreau ikke var hjemme. Dagen derefter kom hun igien, og da hun atter blev afviist, sagde hun endelig, at hun var Madfll. Desfoir, som af Madame Lobreau var engageret. Kammerpigen vilde i Forsnningen ikke troe dette, med meldte hende dog omsider hos Direkticen. Hun blev modtagen; Mad. Labreau blev ved første Diekast forskrækket over den hæsselige, skieve, ikke over fire Fod høie Figur, men bad hende dog at spise hos sig til Middag, hvilket hun gierne imodtog, fordi hun havde Trang dertil. Der var stort Selskab hos Mad. Lobreau, af de fornemste Indbyggere i Lyon. Enhver forskrækkedes over dette lille Uhyre, som man kaldte hende; i Særdeleshed gjorde den meget smukke Skuespillerinde, i hvis

Sted

Sted Desfoix skulde træde, sig lystig
 paa hendes Bekostning. Ved Bordet
 spurgde Mad. Lobeeau, den nye an-
 komne Skuespillerinde i hvilken Rolle
 hun førstegang vilde vise sig? I den
 første Elskerindes Rolle i le peintre
 amoureux de son Modele, var Sva-
 ret. Hun den første Elskerinde! raab-
 te Mad. Lobreau, og de andre Til-
 seere? Nu vel, svarede hun, saa
 lad det være la Bohemiene, atter
 nye Forundring, men Mad. Desfoix
 vilde ikke give efter. Efter Bordet
 begierte hun at tale med Direkticen
 i Genrum. Madame, sagde hun, jeg
 seer at man har bedraget dem i Hen-
 seende til mine Talenter; her er deres
 Kontrakt tilbage; lad mig allene spille
 den forlangte Rolle, og giv mig saa
 nogle saa Reisepenge, saa er jeg for-
 nøiet.

noiet. Hvor glad blev ikke Mad. Lobreau. Hun tog Contracten, og gjorde sig endda den Ueilighed, at kjøre Byen rundt, for at bede, at man ikke vilde bestemme dette lille Uhyre ved hendes første Prøve. Dagen kom at hun skulde lade sig see; Madssl. Desfoix kom paa Prøven, her begik Musikdirektøren en Feil, som ellers ingen merkede, men det lille Uhyre sagde: Min Herre, dersom de begaae denne Feil ved Forestillingen, siger jeg det offentlig — Musikdirektøren studsede. Da Prøven var til ende gik han hen til Mad. Lobreau, som spurgte ham, hvorledes det var gaaet; jeg har paa min Døer ikke hørt noget af hende, hun mumlede noget imellem Tænderne, men mig gav hun en Gretssetættelse — Nu kommer den største
 Van:

Bansfelighed. Madssl. Desfoir havde ingen Klæder. Hvorledes vil De nu bære Dem ad, sagde Mad. Lobreau, i min Garderobe er der ingen som passer Dem. — Lad mig kun komme derind, sagde hun; jeg skal nok finde noget, som jeg kan behiøpe mig med. Dette blev hende tilladt, hun tog hvad der stod hende an, og nu traadte hun frem paa Skuepladsen, med Tambourinen i Haanden. Det lille Uhyre var forsvunden; alle forfærdedes over denne foregaaende Forvandling: den lille hæffelige, Klæve Person var forvandlet til et ungt velstæbt Fruentimmer; man troede det var Fortryllelse, eller at Mad. Lobreau, for at overrumple Publikum, havde skilt den sande Desfoir. Endelig blev man dog overtødet om, at det var den samme.

D

Man

Man tog imod hende med et almindeligt Biesfald. Og nu lod Madssl. Desfoix sin Stemme høre. Nye Fortryllelse! Kort: hele Lyon var ganske henrykt, og man løftede dette lille Uhyre op i Skyerne. Da Skuespillet var til Ende, omfavnede Mad. Lobreau hende, og vilde give hende Kontrakten tilbage. Nei, Madame! sagde hun, nu ikke mere, jeg var før fornøjet med 2000 Livres, men nu ikke under 10000 Livres. Mad. Lobreau tilstod hende sating, og var endda glad ved at beholde hende. Dagen efter spiste Madssl. Desfoix atter hos Mad. Lobreau, den stolte Skuespillerinde, som Dagen tilforn havde gjort sig lystig paa hendes Bekostning, var ogsaa tilstøde. Jomfrue, sagde Desfoix, jeg hører at De gaar hen,
 hvor

hvor jeg kommer fra; lad Dem først undervise af mig i sex Maaneder, og vær saa glad ved, at man endda ikke udpiber Dem. Lær af mig, at man aldrig skal dømme efter det Udortes, og at Kunst og utrættelig Flid giver Undergierninger. —

En ung Person, fra Provindsen, der aldrig tilforn havde været i Kjøbenhavn, ikke heller seet Skuespil, laante Balders Død for at læse Stykket, førend han saae Forestillingen deraf. Nogen Tid efter mødte Personen ham, der havde laant ham Bogen, og spurgde ham: om han havde seet Balders Død? Nei, det lod jeg være, svarede han, det begynder jo i Dags
 D 21. bræk,

brækningen og ender den anden Dag —
jeg har min Natteroe kiere.

En ung Digter, hvis Nande man lugtede langt borte, spurgde Forfatteren til Rhadamiste, som han hændelsesviis mødte? "Min Herre! hvorledes skal jeg bære mig ad at dræbe Helten i mit Stykke, uden at tage Tilflugt til Dolken, som er et saa forslidt Middel! — Den store tragiske Digter, som var inkommoderet af Kandidatens Nande, svarede: Ei! Min Herre, hvem kan bedre forgive ham end De.

John Fielding, som var blind, og Broder til den berømte Skribent af
sam.

samme Navn, og selv ikke mindre berømt som øverste Fredsdommer i London, taalde i sit Naboelaug adskillige berngtede Huse, hvis Tilværelse kontrasterede med Hr. Fieldings forstillede Ønsker at bevare gode Sæder. En Dag bad han Garrick, som den Tid var Directeur for Drurylane Skuepladsj, at holde op at spille the Beggars Opera *) af Gay, fordi han havde bemærket, at hvergang dette Stykke blev opført, bragte det nogle til Galsgen. Garrick vidste at Fielding havde mindre Menneskets Nærskaffenhed til Hensigt, end at forskaffe Conventgargardens Skueplads, som han beskyttede, det Tillsøb som Drurylane havde; Garrick udbad sig Tid til at betænke sig udi, og gjorde siden Indvendinger

*) Tiggernes Opera.

ger imod Fiendings Forlangende. Fiending, som blev stødt over at Garrik ikke vilde føie sig efter ham, sagde: at han blev en Strid vaer i Garriks Hierte imellem hans Ketskaffenhed og Egennytte; jeg vilde ønske, svarede Garrik at jeg kunde siige det samme om denne høi vise Fredsdommer! hvis Ketskaffenhed, som man veed, aldrig er i Strid med hans Egennytte.

Le Grand reiste med la Thorilliere, som ikke havde ladet sig rage i 14 Dage, formedelst en Svulst han havde i Ansigtet. I Egnen ved Lyon blev la Thorilliere et Slot vaer, hvor en Dame opholdt sig, som han havde kiendt. Han fik det Indfald at besøge

søge hende, uagtet at le Grand bad ham meget at fortsætte Reisen; la Thorilliere var ubevægelig. steg af i et Bertshuus og forlangte en Barber; man sendte Bud efter een, imidlertid lavede Skuespilleren en Klædning og sit Lintoi tilrette. Le Grand, som vilde hevne sig over la Thorilliere for denne Sinkelse, foreskrev Barberen, som han betalte derfor, hvorledes han skulde forholde sig. Imedens Barberen ragede la Thorilliere, spurgte le Grand ham, om der var Tyve her i Egnen. Barberen svarede med største Koldsindighed at de havde mangfoldige, men at man søiede gode Anstalter derimod. Jeg har, blev han ved i det han ragede, i Forgaars pidsket og brændemerket to, hængt tre i Gaar, og i Morgen skal jeg radbræk

te — han fik ikke Tid til at sige mere; la Thorilliere, som virkelig tog ham for Bødelen, stødte ham fra sig med Hestighed, pakkede hastig sit Tøi ind og steg halvbarberet til Bogns. Først da de kom til Paris fortalte hans Kamerat le Grand ham at han havde spillet ham dette Puds, / for at faae ham til at fortsætte Reisen.

En Forfatter oplæste engang en Tragedie, forfattet efter hans egen Maasde, i et talrigt Selskab. Strax fra den første Scene af var der 30 spillende Personer paa Skuepladsen. Begierlig efter en Kienderes Bifald, som var nærværende, spurgde Forfatteren samme, hvad han syntes om Stykket. "Min Herre!" svarede denne, "ingen

uden en General Lieutenant kan kommandere alle disse Folk til Knudens Oplosning.

En ung Digter, meget smuk af Ansigt, læste et Stykke for Viron, hvort Moralens herskede sit for meget. Min kiere Ven! raabte denne glade Digter, Det er lidt vel meget Skæg for saa smukt et Ansigt.

En tydsk Skuespiller, som i et Særgespil forestillede en Død paa Paradiseng, laae uheldeligviis paa dette Leie lige under en Lysarm med Borslys, hvorfra der fra et af Lysene dryppede

D 5

pede den sybende Bøx ned i hans Ansigt. Med Standhaftighed udholdt han denne Pine i nogle Minuter, endeligen forsøgte han paa ved allehaandede underlige Fagter at hielp sig, og tilfaldt begyndte han først sagte, siden høiere, at bede de omstaaende Skuespillere at hielp sig; men ingen af dem lod til at høre det, derpaa tog han en hastig Beslutning, steg op paa sin Paradeseng, pustede Lyset ud, og lagde sig ganske magelig ned igien. Denne Opstandelse morede Tilskuerne ikke lidet.

Den afdøde le Kain kom en Aften ind i Bøxeen, efter at have spillet i et Sørgeespil. Blandt de forskjellige Samtaler,

taler, kom man ogsaa paa Tale om
 hvor store hans Indkomster havde væ-
 ret for det afvigte Aar; ikke mere end
 12000 Livres, svarede le Rain. Min
 Gud! raabte en aldrende Chevalier de
 St. Louis, en Gøgler har 12000
 Livres, og jeg som over 40 gange har
 vovet mit Liv for Fædrelandet har
 neppe det tørre Brød! Min Herre,
 svarede le Rain, regner De da det
 for intet, at kunde sige mig dette.

Paris.

Fra Statsraadet i Versailles er i Begyndelsen af Aaret 1784 udgaaet en Anordning angaaende den franske Opera. Samme har til Formaal; at give dette nationale Skuespil en nye Grad af Fuldkommenhed, og en uafbrudt Varighed; at forbedre de Personers Kaar, som for nærværende Tid udgøre dets Ziir; samt at forsikre de som vilde opofre sig til dette Skuespil om samme for Fremtiden.

For at sætte Skuespilkyndere i Stand til at dømme om denne vise og velgørende Anordning, vil jeg her meddele mine Læsere det Vigtigste af samme, Først anordnes en Skole, som
man

man i lang Tid har ønsket; og hvis Indretning har taget sin Begyndelse i April Maaned 1784; idenne bliver holdet af duelige Lærere i Musikken, paa Klavecin; i Deklamation; i det franske og andre Sprog; disse Lærere ere det paalagte: at undervise i Sangen, Kompositionen, og i Almindelighed i alt det, som kan tiene til at bringe de forskiellige Talenter, der henhøre til det Kongel. Kapel og Operaen, til mueligste Fuldkommenhed. Dette er Indholden af 1ste Artikkel.

2den Art.

Til at opmuntre Digtere, som have udmerket Talent, til at forfatte lyriske Digte, udsættes 3de Premier. Den første: en Medaille af 1500 Livres Værdie for det lyriske Sørgeespil,
som

som bliver erkjendt for det bedste, af et Selskab Lærde, som i Kongens Navn blive indbudne til at bedømme det; den anden Medaille af 500 Livres Værdie, for det som erholder den anden Rang; den tredie er en Medaille af 600 Livres for den beste Opera Ballet, Pastorale eller lyrisk Lustspil.

3die Art.

Bestemmes Antallet, og enhver af de syngende Personers Forretninger.

4de Art.

De første Sangere og Sangerinders Løn, skal for bestandig være 9000 Livres aarlig. Af denne Løn tilbageholdes hvert Aar 1500 Livres, som henlægges i Forvaring, for at tilveiebringe enhver af disse syngende Personer en Kapital af 22500 Livres, hvil-

hvilken udbetales dem efter 15 Aars
 Forløb; og i Fald de, ved denne Tids
 Forløb skulde befinde sig uduelige til
 at vedblive deres Tjeneste, skal der be-
 tales dem aarlig 75 Livres Rente for
 enhver af bemeldte Summer; de 1500
 Livres, som have været tilbageholdte,
 og saaledes fra Aar til Aar vedvarende,
 indtil de 22500 Livres ere komplette.
 I Tilfælde at en Akteur eller Aktrice,
 efter 15 Aars uafbrudte Tjeneste skulde
 blive befunden at være i Stand til
 at vedblive sin Tjeneste, skal den sams-
 lede Kapital, som var henlagt i Bes-
 varing udleveres dem, at de kunde
 udsætte den, hvor de selv finde det
 for godt; og dersom de vedblive deres
 Tjeneste endnu fem Aar, skal de have
 Rettighed til en Pension af 2000
 Livres. Der skal end ydermere til-
 staaes

faaes dem en Forøgelse af 500 Livres for de fem følgende Aar; altsaa den Akteur eller Aktrice, som tiener i 25 Aar, nyder en Pension af 2500 Livres, skal være særskilt fra den Kapital af 22500 Livr., som da alt er dem udbetalt.

5te Art.

De Akteurer og Aktricers Løn, som tage de Førstes Plads, skal have 7000 Livr., hvoraf 1000 Livr. aarlig tilbageholdes, for at tilveiebringe en Kapital af 15000 Livr., der udbetales dem efter 15 Aars Forløb, paa samme Vilkaar, som er anført i foregaaende Artikkel.

6te Art.

Bestemmer Lønnen for de saa kaldede Doublanter, uden at noget af den tilbageholdes.

7de Art.

Bestemmer de fornemste Dandseres Forretninger.

8de Art.

Balletmesternes og de første Dandseres Løn skal være 9000 Livr., og tilbageholdes heraf 1000 Livr., for at samle en Kapital af 15000 Livr., og forholdes dermed som er meldt i 4re og 5te Art.

9de Art.

Bestemmer de Dandseres og Dandsferinders Løn som tage de Førstes Plads, med 5000 Livres, af hvilke tilbageholdes 1000 Livr., for at samle en Kapital af 15000 Livr., som ovenstil er meldt. De Dandsere, som doublere, faae 2400 Livr., uden at noget tilbageholdes. De som gaae
Bal-

Balletmesterne tilhaande nyde ligeledes
2400 Livr.

10de Art.

De Aktører eller Aktricer, Dandsere eller Dandserinder, som forlade Theatrets Tieneste uden tilstræffelig og meget grundig Marsag, inden de femten Aar ere forløbne, tabe Andelen af den Kapital, som skulde henlægges til Bevaring, og tilfalder samme det Kongel. musikalske Akademie, og skal den anvendes til dette Skuespils Forbedring.

11te Art.

Hans Majest. vil, at de Personer som have Rettighed til at tage Deel i de Beneficier, der kunde flyde af de fordeeltige Indtegeter, hvilke for endeel kunde tilskrives deres Iver og Arbeide, skulde vedblive at nyde det
for

for Fremtiden; ligesom og de, som for Fremtiden blive antagne, i Følge den Forestilling, som hvert Aar skal forfattes af den Stats-Sekretair, som har det pariske Departement, o. s. v.

De Personer som for nærværende Tid ere i det Tilfælde at have tiend 15 Aar, skulde ikke tilholdes at formere nogen Kapital; de høve aarlig deres fulde Løn som deres Post medfører i Følge Art. 4., og have Ret tilighed til de bestemte Pensioner for den vedblivende Tjeneste; det være sig 5 eller 10 Aar; alt efter enhver Løn. Der skal end ydermere sørges for de andre Personers Besoldning, som henhøre til dette Skuespil, ved den Forestilling som bliver approberet af Kongen.

Stof.

Stockholm.

Det er en lunægtelig Sandhed at Skuespillene i Sverrig ere under Gustav den Tredies Regierings Tid stegen til en saadan Hoide, at alle Fremmede, som opholde sig der, maae beundre samme og finde Fornøielse i at besøge dem. Store og vel indrettede Theatres, gode Skuespillere, prægtige Decorationer, behagelig Dands, kostbare og i den nyeste Smag forfærdigede Klæder og et godt Orchester ere de væsentligste Egenheder som de svenske Skuespil brillerer med. Der ere i Stockholm for nærværende Tid Tre Theatres paa hvilke der spilles Dag om Dag, Søndagen undtagen.

I. Det store Operahuus, hvis Façade er indrettet til Kongel. Gemakker, og beboet i den øverste Etage af Operaens anden Directeur S. T. Regieringsraad Zibeth. Salen selv er rummelig, af 4re Rader Loger, har i Midten en stor Lysekroner med 50 Lys, som hidses op i Taget, og taber sig aldeles saasnart som Theater-Dækket trækkes i Veiret, og er for Resten dekoreret i den bedste og nyeste Smag. Det kan rumme henimod et Par tusende Tilskuere. Directeurene ere Hs. Excell. Hr. Rigsraad Carl Fersen, og Hr. Regieringsraad Zibeth. Her spilles under Hr. Kapelmester Uttinis Direktion italienske Operaer oversatte i det svenske Sprog, saa og nogle saa svenske originale Syngestykker.

De

De fornemste Skuespillere ere:

- a. Hr. Hof: Sekretair Stenborg, har 800 Rdlr. Specie aarlig Løn, foruden et Skuespils Indkomst extraordinaire om Foraaret.
- b. Hr. Carstens, har samme Løn og samme Extraordin.

Disse tvende Skuespillere, saavel som Capelmesteren Hr. Uttini og Balletmesteren Hr. Gallodier, have den Kongel. Tilladelse at bære Hs. Majestæts Hof: Dragt, og i Kraft af samme at søge Couren.

- c. Hr. Vidreckmand, Kongl. Inspektør ved Tugthuset, synger Basstemmen og har 400 Rdlr. Specie i Løn.
- d. Hr. Bruun har 300 Rdlr. i Løn.
- e. Fruen Olin har 650 Rdlr. i Løn, og har nyligen faaet et Kongl. Brev

paa

paa en Pension af samme Storhed,
saasnart som Alder eller Svaghed
nøder hende at forlade Theatret

f) Fru Müller, forrige Fru Walter,
nyder med sin Mand, som er engage-
ret i Kapellet 1500 Rdlr. Spec. i
Løn og en aarlig Recette.

g. Fru August har 600 Rdlr. Løn,
h. Mad. Marcadet har 600 Rdlr.
Løn.

i. Mad. Stading ligesaa.

Dette Skuespil har vundet meget
ved Fru Müllers ypperlig Konst. Man
maa lade hendes Talent vederfares
den Ret det fortæner. Hendes Mes-
sterspil i Alceste lader sig ikke beskrive;
man maa se denne blandt Europas
første Skuespillerinder, for at føle hen-
des Storhed. Indsødte og Fremmede
have

have lige kraftig følet Virkningen af hendes fældne Konst. Aldrig saae man hende i denne Rolle uden at sælde Taarer. Sandt hendes Sang er ingen Gabriellis eller Diamisis; hendes Stemme ikke den Danske Jfr. Müllers ypperlige og fældne Stemme; men dog er hendes Sang fuld af Udtryk og tillige af den Beskaffenhed at den rører Hjertet og lokker Taarer frem.

Choret bestaaer af nogle og 60 Personer, som alle ere lønede i Proportion af deres Tjenestes Tid. Dandsen i Operaen dirigeres af Hr. Galodier, som nyder 2000 Rdlr. Spec. Løn. Første Dandsere ere Hr. Marscadet, Bournonville og Uttini. Første Dandserinder ere Madll. Past, Mad. Alix. Madll. Slotsberg og Mad.

Madssl. Madelona. Figurantere ere i Mængde, af hvilke de ringeste nyde 50 Rdlr. Spec. i Løn.

2. Det franske Komediehuus, i hvilket opføres allene franske Komedier og Tragedier. De fornemste Skuespillere ere Hr. Movel, som forude i en anseelig Gage har en Kfrens Recette om Haret, og den Kongl. Tilladelse at bære Hofdragten; Hr. Niquillon, la Tour, Clericour, Felix, Grange, Mad. Hus, Mad. Marcadet, Mad. Battist, Madssl. Milan og Madssl. Fougere.

Den tilforn i Kjøbenhavn yndede Skuespiller Clericourt tilligemed Kone, ere engagerede her. I Tiener og Crispins Rollen har Manden fundet Bifald, men Konen har aldeles ikke behaget.

3. Det svenske nationale Theater, som efter at have været lange i Forfald, har igjen meget optagen sig under Hof- Secretair Stenborgs Direktion. Paa dette Theater spilles svenske Originaler, saa og Holbergs Komedier og andre oversatte Stykker. — En Brygger- Enke i Stokholm, ved Navn Nimann, har nyligen i et hende tilhørende Huus ladet indrette paa sin egen Bekostning et smukt Theater og foræret samme til dette Spectakel.

Skuespilleren som agtbar Mand og Borger, savner her ikke Opmuntring og Agtelse. Begge Dele have sit Udspring fra Monarken selv, og virke ned ad igiennem alle Stænder. Her gielder ikke Herregunst. Den store Herre kan ikke ved sin Anseelse

og Vigtighed giøre den maadelige
 Skuespiller til andet — end maadelig.
 Sande Fortienester giøre ene Konstne-
 ren gjeldende. Den Kongel. Naade
 og Opmuntring besteler og sætter Konst-
 neren i Drift; thi Guldet allene
 var aldrig nok for den sande store
 Mand.

K.....n.

Nyeheder paa Skuepladsen.

Datum in Blanco, original Komædie
i 5 Akter, af Hr. Justitsraad Wi-
vet, opført førstegang d. 3. Jan.
1785.

Gorm den Gamle, original heroisk
Skuespil i 3 Optog, af Madame
Boye, opført førstegang d. 31 Ja-
nuar 1785, i Anledning af Hans
Majestæt Kongens Fødsels-Fest.
Musiken til Kiempeviserne er af
vores fortiente Konfertsmeister Hart-
mann.

Den Fortroelige, origin. Kom. i 1
Akt, af Hr. Rahbek, opført første-
gang d. 3. Mai 1785.

Den foregionne Lord, Syngestykke i 3 Akter, oversat efter Piccini den Ungres le faux Lord ved Gomfr. Biehl, opført førstegang d. 4. October 1785. Musikken hertil er komponeret af Forfatterens Fader, den berømte P. ccini.

Feiltagelserne, Kom. i 5 Akter, oversat efter Goldsmiths, the mistakes of a Night. ved Skuespiller Schwarz, opført førstegang den 6. Okt. 1785.

Den døve Elsker, Komedie i 2 Akter, oversat efter Schröders: Der taube Liebhaber ved Skuespiller Rosing, opført førstegang den 18. October 1785.

Anton og Antonnette, Syngestykke i 2 Akter, oversat af fransk ved Hr. Tho:

~~_____~~
Thoroup, opført førstegang den 25.
November 1785.

Juliane von Lindorak, Komedie i 5
Optoge, oversat efter Schraders:
Juliane von Lindorak ved Skue-
spiller Rosing, opført førstegang
den 1. December 1785.

Nye antagne Skuespillere.

Hr. Krag, viist sig førstegang den
18. October 1785, i Dickes Rolle
i Komædien den døde Elsker.

Hr. Lauritz Ibsen viste sig førstegang
i Buschmanns Rolle, som han, uden
at være belavet derpaa, spille den
12. Decembet, da Hr. Kemp ufor-
modentlig blev syg samme Eftermid-
dag som Stykket skulde forestilles
om Aftenen. — Den 16. Decemb.
viste Hr. Ibsen sig i Heinrichs Rolle
i det lykkelige Skibbrud, som ellers
skulde have været den Rolle han
førstegang vildest viist sig udi.

Den

Den med saa megen Ret bekiendte og berømte Kapelmester Naumann, er kaldet hertil for at komponere en stor alvorlig Opera, som skal forestilles i Anledning af H. Maj st. Fødselsfest. Saavel Kiendere, som Musikelskere vilde blive fyldestgiorte i deres Forventning ved denne ypperlige Kompositiones Arbeide.

Forrige Balletmester Sacco, som tilforn i 10 Aar i den danske Skuespladses i Tjeneste, ved sine Kompositioner har fortient sig det danske Publums Bisald og Yndest er ankommen til Kiøbenhavn først i November Maaned. Han har allerede i hans korte Ophold her, med H. Majestæts Tilladelse, komponeret følgende

tvende

tvende smaa Balletter: 1. Den Straf-
fede i sit Fald, og 2. Den drillede
Moder; og haver Publikum endnu
tvende store Balletter at vente fra
denne dets yndede Komponist.

Dødsfald. ~~Den~~
Digteren Johann Hermann Wessel,
Oversætter ved den Kongel. danske
Skueplads, død den 29. Decemb.
1785, i sit Alders 43de Aar.

